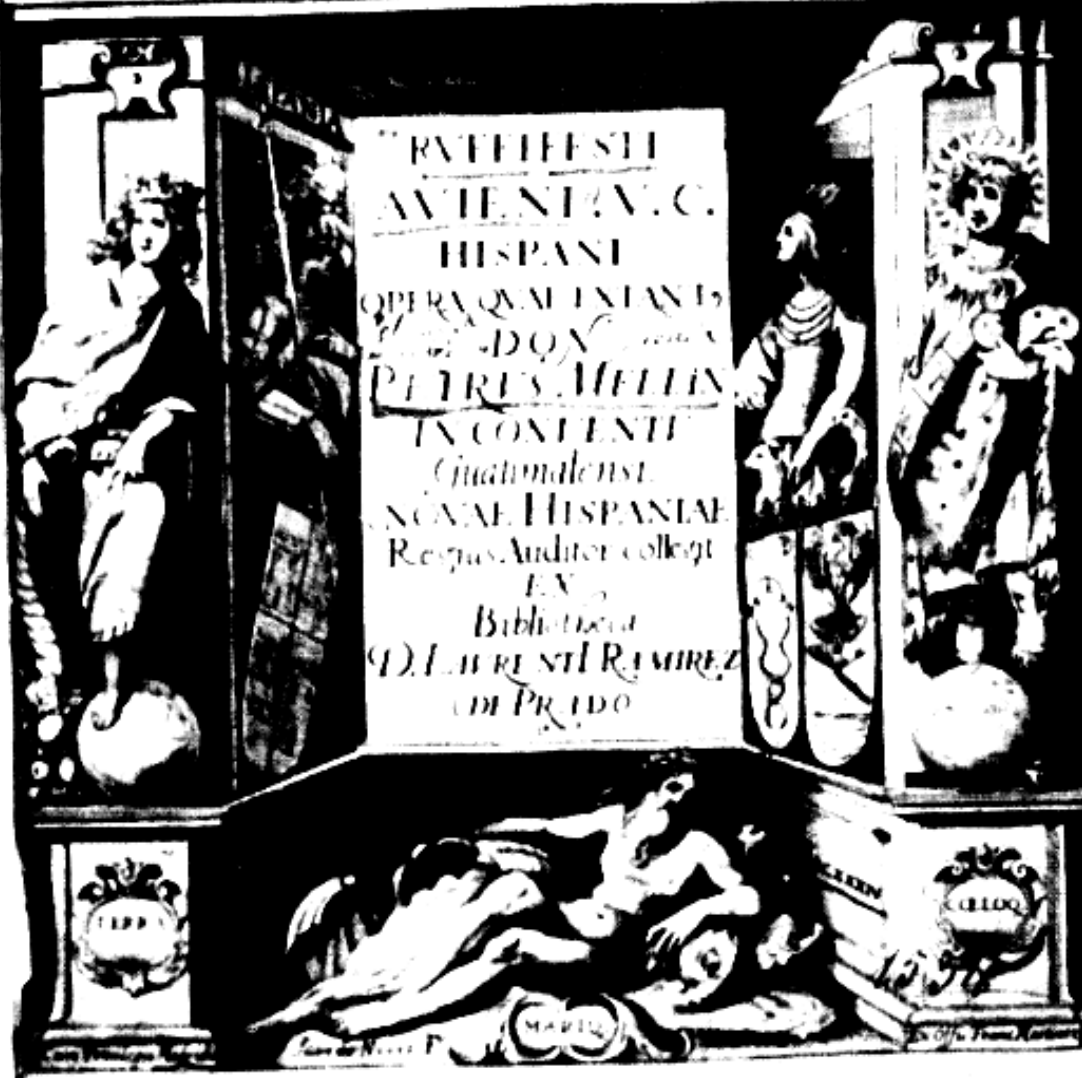

RVFFI FESTI AVIENI

V. C. HISPANI

OPERA QVAE EXTANT

I.	DESCRIPTIO ORBIS TERRAE	Pag.1
II.	ORAE MARITIMAE	Pag.26
III.	ARATI PHOENOMENA AVIENO PARAPHRASTE	Pag.39
IV.	FABVLARVM LIBER	Pag.75
V.	EPIGRAMMATA VARIA	Pag.90

COLLECTOR habet facultatem
imprimendi, & Regium Diploma, in quo
ita cavetur; atque etiam inducuntur poe-
nae in eos, qui citrà D. PETRI MELIAN,
hoc Volumen Typis evulgaverint. Datũ
MadridI, Pridie Kal. Iunias. Anno
CIO. IPC. XXX. III.

Respondet Autographo

Licentiatuſ Franciſcuſ
Murcia de la Llana.

Aestimatur unumquodq; Folium, quibus
constat LIBER, quatuor & dimidio
aereo dipondio, seu *Maravedino*.

SENECA

Epist. ITINERA LXXXIV.

NEC *scribere tantum, nec tantum legere debemus. alterares contristabit, & vires exhauriet: de stilo dico, altera solvet, & diluet. Invicem hoc illo commutandum est: & alterum altero temperandum: ut quidquid lectione collectum est, stilus redigat in corpus. Apes, ut ajunt, debemus imitari, quae vagantur, & flores ad mel faciendum idoneos carpunt; deinde quidquid attulere, disponunt, ac per favos digerunt: &, ut VIRGILIUS Noster ait,*

———— *liquentia mella*
Stipant, & dulci distendunt nectare cellas.

DON PETRVS MELIAN

DOM. D. LAVRENTIO RAMIREZ

DE PRADO VIRO CLARISSIMO:

MILITIAE S. IACOBI SIGNIFERO EQVITI:
POTENTISSIMI PHILIPPI IV. HISPANIARVM
REGIS IN SVPREMO INDIARVM SENATV
PACIS, BELLIQUE:

AC IN S. CRVCIATAE ADSESSV
CONSILIARIO:

DIRIMENDIS IVRISDICTIONIS DISCEPTA-
TIONIBVS INTER SELECTOS ADLECTO;
AD LVDOVICVM XIII. FRANCORVM REGEM
EX-LEGATO PRVDENTISSIMO:

BONARVM OMNIŪ LITTERARVM CORYPHAEQ;
INGENIORVM MECOENATI, ET SVO:

S. P. D.

V M tuum aliquando (Illustris-
sime Senator) ut saepe soleo, Mu-
saeum incolem (verè quidem
Apollinis, & Musarum cubile,
abditioris, politiorisq; litteraturae monu-
mentis usque ad voluptatem instructū, &
opulentū) rapuit oculos Libellus, cui EPI-
GRAMMATA ET POEMATATA VETERA erat
Titulus. Desumsi, ac veluti ex vernate, to-
A tius-

tiusq; Naturae opibus luxuriante Hyblâ,
 florem decerpsi. Erat inter alios Ruffi Fe-
 sti Avieni unus; *De situ Orbis terræ*: & alter,
De Oris maritimis exaratus Tractatus; uterq;
 à me iam diù frustrâ desideratus. Legi ita-
 que avidiùs, & Hispani hominis, & Hispa-
 niae nostrae Geographiam referentia car-
 mina, ex imâ vetustate eruta; sed iam penè
 diruta, vel injuriâ temporum, vel librario-
 rum incuriâ. & dolui tam depravatû, mu-
 tilum, ac deformem Orationis cõtextum,
 ut post sudoris aliquid, & olei, vix quidem

¹ Gunthe.
 lib. 4 vers.
 615.

¹ *Paucula de multis tenui suscepimus aure.*

Ea rerum humanarum infirmitas, ea vetu-
 statis vis: nihil est, quod non conficiat, non
 consumat. Neque ipsa quidem ingenii mo-
 nimenta, litteris, Musarum beneficio, cõ-
 mendata, citraque omnem téporis aleam
 duratura, adeò libera immortalitati relin-
 quit, quin exedat, abrodat. Etenim quan-
 doque

² Virgili.
 Aeneid. 2.
 vers. 602.

² ————— *Inclementia*

Has evertit opes.

Nec mirû fortassis. quid enim verba, quid
 membranarum cuivis injuriæ obnoxia in-
 fir-

firmitas contrà valeat, ubi adamantino ro-
bore cōstantes filices edacem Temporum
invidiam, nullo pacto declinent? Rectè
Flaccus:

1 ————— *mortalia facta peribunt;*

2 In Arcē.

Nec dum sermonum stet bonos, & gratia vivax.

Exploratâ igitur, ac deploratâ Avieni rui-
nâ, quid agendum esset, dubitavi. Detine-
bant me quippe tanti Viri nō contemnen-
da Studia, & Diligētia, à qua, veluti ad un-
guem facto compendio, universum diine-
tiri Orbē, Maria, Flumina, Terrae Regio-
nes, Populos, Gentes, omniumq; Nomina
cognoscere, haberemus in promptu. Multa
etiā, quae ille perpesus, dum, vel solâ alio-
rum traditione cōquireret, quae Posteriti-
tati unus exponeret; ut facilè in comper-
to esset

2 ————— *quaecunque notum gens ima jacentem,*

2 Calpur-
nius Eclo-
ga 1.

Ereclumque colet Borëam, quaecunque, vel Ortu,

Vel patet Occasa, Mediòve sub Aethere ferust.

Et Orae maritimae, etiam non navigantibus,
sine ullo dispendio viserentur, Terraque
omnis in notitiam veniret:

3 ————— *pelagi lustrata corona,*

Cingentis medium liquidis amplexibus Orbem.

3 Manilius
lib. 4. Astro-
nom.

Caeterū magis, ac magis instabat, praeter Operis utilitatē, in tanta vetustate stylus commendabilis, & decorus. *Vetera enim, inquit* ¹ Fabius, *majeſtas quaedam, & ut ſic dixerim, Religio cōmendat.* Et certè, ut etiam ² Cicero: *Quis eſt, quem non mōveat clariſſimis monumentis teſtata, conſignataque Antiquitas?* Pleriſq; tantus ejus eſt amor, ut, ad inſaniam corrupti, nihil laude dignum putent, niſi longa Antiquitatis intermiſſione ſubmotū: quod quidem alii ³ viderint. Ego verò, ut cum Plinio ⁴ loquar, *Sum ex hiſ, qui mirer Antiquos; non tamen ut quidam, temporum noſtrorum ingenia deſpicio.* Imò cūm vetus vinum laudaverim, monente ⁵ Lyrico, recentium Hymnorum flores amo. Poſt dubiam igitur animi cunctationem, in eam me contuli ſententiam, ut Avienum, ſi quā poſſem, medelâ adjutum, vulneribuſq; ſi non ſanatis, allotis ſaltem, & compoſitis, praelo denuò excuſſum, novâ luce condonarem, ne totius rei jacturam ſubirent eruditionis Amatores: vel ut hoc ipſi debeant; vel ⁶ *quia mihi pulchrum in primis videtur, non pati occidere, quibus aeternitas debeat.*

Quis

¹ Inſtitut.
Orat. lib. 1
cap. 6.

² De Divi-
nat. lib. 1.

³ Horat. li.
2. epist. 1.
Laſtant. li.
2. c. 8. Ta-
citus, ſive
Quintil. in
Dialog. de
Orat. Gel.
Noſt. Atti.
lib. 1. c. 10.
⁴ Lib. 6. 8.
epist. 2 1.
⁵ Pyndar.
Olymp. o-
de 9.

⁶ Plin. lib.
3. cap. 8.

Quis verò, aut unde iste fuerit Avienus, apud paucos invenio, nec illis etiam firmū aliquid. *Hispanus* quibusdam visus est, ut testatur Crinitus de Poëtis Latinis lib. 5. cap. 80. & Gyraldus in eadem Historia Dial. 4. Laurentius item Beyerlinck in Theatro Vitae Humanae tom. 6. verb. *Poëta*, pag. 471. col. 1. C. quod Avienus ipse videtur innuere, dum in Libello de *Oris maritimis* *svvm* appellat Mare, quo Hispana ora abluitor: sic vers. 83.

— *ut gurgeshic NOSTRI Maris
Longè explicetur, est Atlanticus sinus.
Hic Gadir Vrbs est, dicta Tartessus prius.
Hic sunt Columnae pertinacis Herculis.*
Et rursum vers. 180.

— *Si quis ad NOSTRVM Mare,
Malacaeque portum semitam tetenderit.*
Clariùs id asseverat M. Maxim. in Chron. ad An. Chr. 460. quem sequuntur Vasaëus in Chron. ad An. Chr. 315. Morales lib. 10. cap. 34. Damian. à Goës in sua Hispania ad Pet. Nōnium; Matamoros lib. de Academ. Mariana lib. 4. c. 15. quos refert Bivarius in Cōmentariis ad Maximū, doctis sanè & laboriosis, quamtotiùs in lucem edendis.

Floruit aetate Theodosii Imperatoris, ut ex Divo Hieronymo facilè colligimus, qui in *Commentariis super Epistol. ad Titum cap. 1.* cū Arati verba à Paulo usurpata, exponeret *Hemistichium*, inquit, *in Phaenomenis Arati legitur, quem Cicero in Latinum sermonem transtulit, & Germanicus Caesar, & nuper Avienus.* Vnde id constare affirmat Gyraldus, & Ioannes Vossius de *Historicis Latinis lib. 2. cap. 9.* apertèq; possumus adstruere ex Macrobio, qui cū ad ejusdē usq; Imperatoris tempora vixerit, suorum Saturnalium *lib. 1. cap. 4.* & sequentibus, Dialogi interlocutorē, Avienum inducit. Resque confirmari potest ab eodem Fabularum Libello, Theodosio dicato. quod, ad id, argumentum petit etiam Isaacus Nicolaus Neveletus in principio Notarum ad Avienum. Licet Crinitus, sibi argumenta nō deesse, crediderit, quibus Avienum Diocletiani Imperio referendum existimet.

† sic legit
Carus.

Prae caeteris audiendus est M. Maximus, Locū & Tempus, quibus floruit, designās, dum ait: *In regione Oppidana, & in ¹ Oretania Hispaniae floruit olim sub Castino Episcopo Toleta.*

*no Ruffus Magnus Festus Avienus, qui scribit de
Oris Hispaniae, & Situ Orbis, vario Carminum ge-
nere. Vbi mendosè Castino invenitur scri-
ptum. Is enim usque ad annum CHRISTI
450. Cathedram non ascendit, ipso Maxi-
mo teste: confirmat idem, dum inquit:
Olim floruisse, ejus mentione facta, Anno
CHRISTI 460. quo sanè loquendi modo,
non significatur tantum, decem Annorum
spatium intercalare ab anno 450. usque
ad 460.*

At *Majorino*, legendum ducerem, ni an-
nus apud Iuliani Chronicon reclamaret,
num. 216. ubi refert anno CCCCXXXVI. *Ma-
joranum*, seu *Majorinum* in Sede Toletana
succesuisse Isichio. unde pro *Castino* substi-
tuendum reor, *Audentio*, seu *Gregorio*, Tole-
tanis Pontificibus, qui Theodosio Magno
coaevi fuerunt

Nec precariis documētis jam opus. Ex-
tant domi etiā majora, nobilioraque,
quā aliunde eveniri, exquiri possint.
Cū ergo anxium me aliquandiū, verique
indagandi sollicitum cognovisses, Ipse uno
verbo, & sudores ponere, & rem palam
acci-

accipere, iussisti: ut non modò Avienum
 (omni submotâ lite) *Hispanum* agnoscere,
 verùm etiam de *Patrio* eius solo, de *Religione*,
 deq; *Sepultura*, & de *Praefule*, sub quo obiit,
 magnis appellatis testibus, affirmare pos-
 semus. Ex Adversariis enim Luitprâdi, Ti-
 cinensis Diaconi, diligentia tuâ invêtis, &
 illustratis, jamque comuni bono in lu-
 cem brevi tempore prodituris, assignato
 loco, sub nu. 205. haec legere admonuisti:
Obiit Ruffus Festus Avienus, Vir Catholicus, & His-
panus, Civis Eborensis, in Hispaniae Carpetania,
[nos dicimus Talavera de la Reyna] eodem &
anno & die, quo Sanctus Augustinus ascendit ad
*Coelos, in sua Civitate sepultus est, praesente * Ma-*
ajorino, Toletano Archiepiscopo, in Aede Sanctae
Leocadiae. Ecce profectò ea, quae suprà ad-
 duximus testimonia, ex Luitprando fidem
 accipiunt; eademq; ipsa, Luitprando sup-
 petias, & robur allatura, conveniunt. Cùm
 enim D. Augustinum floruisse constet cir-
 ca Annum Domini ccccxx. cuius anni ipse
 meminit in Epistola ad Isichium; & ex D.
 Prosperi Chronico appareat, Honorio
 imperante, obiisse Anno salutis ccccxxxiii,
 fatis

* Isichio
 fortè repo-
 nendū ex Iu-
 liani Chro-
 nico num.
 216.

fatis comprobari videntur, quae de Avieni temporibus observavimus; Theodosii nimirum aetate vixisse; quâ etiam S. Hieronymus, ut ipse de se testatur in libro de *Ecclesiasticis Scripturis* extremo. qui obiit Anno CCCCXXII. ut Prosper; vel Anno CCCCXX, ut Baronius scriptum reliquit. Descendat iterum in arenam Luitprandus, qui in iisdem Adversariis num. 204. testatur, Flavianum Virum fuisse doctissimum; cui varias Epistolas scripsisse Symmachum constat, & eidem asserit librum de *Stellis* inscripsisse Ruffum Festum Avienum, & sub Theodosio floruisse. verba sunt: *Vir doctissimus Flavianus ad quem scripsit Symmachus, & cui inscripsit Festus Ruffus Avienus librum de Stellis. floret sub Theodosio; ad quem misit Symmachus Gentilis, gentilem Panegyricum, quem composuit in laudem Theodosii Iunioris, habitum in Senatu.* Vnde congruum est Avienum eodem, quo Augustinus, die, fato functum: undecim videlicet, vel decem aliàs, & tribus annis, Hieronymo superstitem perdurasse

De vera tamen ejus Nominis ratione, satis apud Vossium in quaestione positum est.

B

Tra-

Tradit namque & *Avienum*, & *Avianum*, seu *Abidnum*, ut etiam Gyraldus notat, à diversis appellari; *Anianum* ab aliis. sic laudatur ab Accursio Auctor Fabularum in §. *de illa sanè*, vers. *Nam & ita*, Instit. *de Societate*, verb. *Partem*; quem minimè sibi notū Antonius Faber eodem loco fatetur:

2 Virgili.
AEncid. 3.
vers. 415.

1 *Tantum aevi longinqua valet mutare vetustas.*
Vt cumq; tamen Nominis sit, Poëta fuit eruditus, & elegans (ipsius Criniti verba usurpo) Secundas fert Gasp. Barthius lib. 46. Advers. cap. 16. sic inquit: *Multa nō tam bona, quàm optima, vel & optimis meliora, nobis suppeditant Poëmata Ruffi Avieni, Scriptoris luculentissimi, Poëtae verò adeò excellenti spiritu, ut non nunquā se se ipsum vix videatur capere*: ubi aliquos ejus locus illustrat. Et illud minimè dubiū est, eum magnā doctrinā, ac multiplici rerum scientiā praestitisse.

Quod verò attinet ad ejus scripta; Servius in Virgilium; *AEncid. lib. 10. vers. 388. Avienus*, inquit, *totum Livium jambis expressit*. Arati opus ex Graeco transtulit in Latinum, summā elegantiam, & proprietate, in qua, nec ipso Cicerone inferior ab eruditissi-

tissimo Dionysio Petavio in *Systemate de Sphaera*, variis dissertationibus; & Iosepho Scaligero in *Notis ad Manilii Astronomicôn*, locis innumeris demonstratur. Hic etiam *Librum de Situ Orbis Terrae*, imitatus Dionysium Graecum Poëtam, ut Crinitus docet, Exametro versu composuit: non verò, ut Gyraldus, (alienae laudis aliquando parcissimus) Dionysii versus ex Graecis Latinos fecit. Adstipulatur Crinito idem Gaspar Barthius d. lib. 46. *Adversar. c. 16.* *In translatione Dionysii se ipsum tantus Auctor saepius, quàm Auctorem suum sequitur.*

Quod profectò utriusque Opus inspiciēti erit palàm, ut fuit nostro Bernardo *Al-drete*, qui in eleganti suo, eruditoque tractatu *De variis Hispaniae Antiquitatibus lib. 1. cap. 23.* cùm Phoeniciam delinearet, advocatâ priùs Dionysii sententiâ, alterâ Avieni subnectit; similemq; ex imitatione profitetur, & idem *lib. 3. cap. 18.* & alibi saepissimè, ubi discrimen inter utrumque Poëtam, & Poëma, minimus est labor agnoscere.

De *Oris* quoque *Maritimis* Libellum al-

terum jambicis exaravit; intactum Opus Latinis ingeniis, teste Crinito, tantaeque difficultatis, ut, diu, multumq; sibi elaborandum fuerit in eo absolvendo.

Aesopicos praeterea *Apologos* Elegiaco Carmine composuit; & ut alii Virgilianas etiã Fabulas jambico complexus est; quamvis sunt, qui negent; licet veteres illos esse cõcedant, & Christiani Auctoris: quippe qui redolent Christianum stylum, judice & censore Barthio lib. 19. Advers. cap. 24. & paribus ferè tibiis succinente Neveleto. Hos, inquã, *Apologos*, nostro jam olim reditos idiomate, habemus, jussu beneficioq; Infantis Aragoniae & Siciliae, Domini Enrici; Ducis etiam *de Sogorbe*, Comitis *de Ampurias*; nunc verò tanquam Monimenta Antiquitatis Hispaniae illos meritò suspicimus, & veneramur.

Alia etiam *Epigrammata* scripsisse constat, quae ad Operis calcem addere curavimus, & inveniuntur excussa in *Veter. Poëmat. lib. 4.* Quorum altero, *Sirenium Allegoriam* eleganter prosequitur; altero, *Malo-granata* describit, & sibi mitti petit à *Flaviano*; & ul-

ultimo , *de Vita Rustica monet Amicos* . Quod Carmen inter Martialis Epigrāmata *lib. 4. numero 90.* passim excuditur : sed tanquam spurium, & averfis Musis natum, tantoque Poëtâ indignum, praeceunte Iano Grutero suo, Petrus Scriverius expungit, pungitque alios ; nasutus ipse , nimisque emunctae naris, & probè sciens inter sues, & catulos odorari, quasi se unum spurcicies latere non potuerit, ut olfactum morsus pari facilitate, & praestantiâ subsequatur. Vnde cum Plauto rectè quisquam dixerit:

Canem esse hunc quidem magis par fuit.

Cōplures tamē docti extāt Viri, qui Martiale non indignum Carmen crediderunt; quod Avieno, V.C. ingenioso , nobilique Poëtae adscribi , ipse patitur Scriverius. Sunt, qui putent , huiusce Ruffi esse *Epitomen Rerum Romanarum*, quae multorum manibus teritur , Valentiniano Imperatori oblata; favetque Volaterranus *lib. 19. Anthropologiae*, littera R. eos taxans , qui in ejus titulo *Sextum pro Festo* malè scribunt . Ex qua parum utilitatis capere possumus , levi enim brachio videtur exarata, & ut ipse Ruf-

Ruffus ingenuè fatetur, more Calculonum se gessit, qui ingētes summas aeris, brevioribus exprimunt, & notis. Non tamen eūdem esse Auctorem, ac Nostrum autumo; alia enim Mens, alius Animus, & Genium aliud Avieno, & alteri Ruffo, qui etiam, si Philandro fides adhibenda est, *Descriptionem* illam Urbis Romae, usque adhuc Publii Victoris nomine circumlatam, delineasse fertur; suffragante itidem ad id Magno Carolo Sigonio in iudicio de Historicis Latinis.

Verūm ut ad me reddeā, hujus transcribēdi, vulgandiq; Opusculi, leve fortasse, &

¹ *Fronte exile negotium,*

Et dignum pueris putes.

* Ex Tē. E.
l. ipf. de per
fecta pronū
etac. cap. 4.

² Lib. 5. 8.
p. 18.

Fateor equidem; sed quod nō nostrum abhorreat institutum, Bonarūmve Litterarū studiosos poeniteat. *Sunt enim*, ait ² Plinius, *homines natura curiosi, & qualibet nuda rerum cognitione capiuntur, ut qui sermunculis etiam, fabellisq; ducantur.* Neque mihi notandi sunt, qui, ne otiosi viderentur, doliolum voluerē, otiumq; ipsum sine otio terere constituunt. Ex quibus ego sum, qui, ut poenās

eva-

evaderem Solonis lege sancitas, & Romae
¹ etiam, *si cuius otio periret dies*, lui solitas, A-
vieno manum admovi, curamq; vulgandi
Hominis penè abstrusam, doctrinâ alio-
qui pollentem industriam, memoriamque
profundâ abolitione oblitteratâ instauran-
di suscepi. Malui quippe quicquam, etiam
leve agere, quàm nihil. Nec me profectò
eorum césura deterruit, qui futile omnino,
ne dicam prohibitum, *Humaniorû Litterarû*
studium Iuris Professoribus asseverât: quod
ad illorum morem referendum existimo,
qui bonas Artes, in quibus nihil ipsi profi-
ciant, libenter insectantur, & *in Litterarum*
delicias, ut ² Budaeo assentiar, *petulantissime*
debacchantur: quasi verò non mirè ad Iuris-
prudentiam ejusmodi negotium condu-
cat; ut ³ *tetricam* saltem, & *horrentem Iuris Syl-*
vam, quam etiam ⁴ *Pratum spinosum* Iustinia-
nus appellat, amoenioris, politiorisq; lit-
teraturae flosculis illustremus, quemad-
modum ostendunt, asseruntque Eruditi.
Mihi verò etiam si res esset minùs mani-
festa, Ipse quidem Tu in testimonium ve-
nires, qui altissimam Iuris nostri nactus

¹ Pet. Cri-
nit. de ho-
nestis disci-
puli. lib. 2. c.
² Alex. ab Alex. ge-
nial. lib. 3. c. 13. Gell. lib. 4. c. 13. Petr. Greg. Syntax. ar. mtrabi. lib. 40. c. 24.

² Im not. ad l. 1. D. dec6 trah. emt. & vend.

³ Alciat. in praef. com- mentar. ad Reser. Prin- cip.

⁴ L. 1. §. nulla, C de veter. lur. enucl.

cog-

cognitionem, in qua nemini secundus, magnâ Hispanorum gloriâ, celebraris. *Humaniores* etiam *Litteras*, magnâ itidem quâdam foelicitate professus, nihil non mirandum, legendum, ac diligendum, pulchrâ Rerum, & amoenâ eruditionis varietate perfec-
ris. Vnde illam apud omnes laudem affec-
tus es, quam tulit,

————— *qui miscuit utile dulci.*

Ad Te igitur, Vir ornatissime, mitto Avienū Tuum; nec mitto, sed ipse it ad Domi-
num: non Donum, cū neque meum; non
do, cū reddo. Nam si Stoici sententiâ,

¹ Sēneca
lib. 3. de Be-
nef. c. 19.

¹ *Munus est, quod quisque dedit, cū illi liceret, &*
non dare; dicendum reor cum ² Papiniano

² L. unum
ex familia
67. §. si de
Falcidia,
D. de leg. 2

nostro, nihil dedisse videri, qui, quod dedit,
omnino reddere debuerat. Nec alium illi
in lucem prodeunti, Patronū Tutelarem,
ne Te ipsum quidem, eligere meum erat.
Non enim, eodem I. C. teste, facultas necessariae
electionis, propriae liberalitatis beneficium est. Ta-
met si verò, & meus ille esset, & mihi affe-
rendi Patroni facultas, & jus; nullum pro-
fectò alium ipse diligēs Orbis Explorator
Avienus inveniret, cujus auspiciis, hujus
cre-

crederem incolumitatem, nisi Te, qui alterum Orbem, Occiduis postremi Oceani fluctibus diffinitum, humeris, Secundus Atlas, primoque validior, & sustentas, & summâ dexteritate moderaris; remotaſq; illas Gentes *Imperio* regis; *Sapientia* dirigis; *Eloquentia* trahis; ac demùm *Integritate* morum formas; hisq; omnibus illustras; velût Indos solet suo

¹ ——— *lumine montes*

Orta dies, cùm primùm alto se gurgite tollunt

Solis Equi, lucemque elatis naribus efflant.

Longa hîc & ardua aggredienda est via, si omnes, quibus *Natura* Te, vel *Virtus* venerandum effecit, dotes excurrerem. Instabat *Genus* Veteri Nobilitate clarû; *Ingeniû*, acumine subtilissimo; summum *Studium*, Disciplinarum omnium congerie rarum, ac mirabili quadam facundiae vi excultû; melleque suavissimo profluens alloquium, quod Nestore melius, digniusque

² ——— *regit dictis animos, & pectora mulcet.*

Innata praeterea *Humanitas*, quâ Te, omnibus Tuae ditioni addictis facilem praebes; notissimaq; *Animi Clementia*, toties, ac toties

C

Inſi-

Æ Aenêid.
31. 12. vers.
213.

Æ Aenêid. 7.
vers. 157.

1 Horatius
Carm. lib.
3. Od. 1.

1 *Insigne moestis praesidium reis.*

2 In l. fin.
C. de dona.
int. vir. &
uxor. & in
l. observan-
dum 19. D.
de offi. Prae-
fid.

Magna utraque Virtus in quovis Iudice
commendata²: at naturali Tibi quodam
munere insita, quâ placidus, & comes cen-
seris; illustrior, chariorque evadis. Quid
plura? Certè quae singula exornare quem-
libet possent, dignumque reddere celebri-
tate, immortalique memoriâ,

3 Claudia.
ll. 1. de lau-
dib. Stille.

2 *In Te mixta fluunt; & quae divisa Beatos
Efficiunt, collecta tenes.*

Quae tamen omnia, ut dignè prosequan-
tur, aliud, vel tempus, vel ingenium, expos-
cunt; mihi illud breve; hoc exiguum. Tu
verò PRATVM amoenissimum, ubi Musa-
rum deliciae insunt, & vigent; ubi totius
Veris opes; ac demum

4 Stat. Pa-
pin. Sylva.
lib. 2.

4 ——— *varias ubi picta per artes
Gaudet humus,*

Avienum Tuum suscipe, & fove. Neque
aptius quicquam excogitari potuisse cre-
diderim, quàm furculum vetustate absum-
tum, & omni humore destitutû, imò ipsâ
annorum carie confectum, foecundissimo
PRATO inserere. Praestat quippe Soli foe-
cun-

cunditas, ut vitiata jam semina, & quibus
exhausta virtus seminalis est, meliori velu-
ti resumto spiritu, succoque viridiorē pau-
latim tumescētia, in novum tandem ger-
men erumpant, & usque ad luxuriæ ambi-
tionem, foliorum amoenitatem effundāt.
Novit maximus Agricola ¹:

*Infœcunda quidem, sed lacta, & fortia surgunt;
Quippe solo Natura subest.*

¹ Virgil.
Georg. 2.
vers. 48.

Sic Avienus, vitâ olim functus, à Te habet,
quod vitales iterum spirat auras; quod lu-
ce fruitur meliori: quod ejus doctrinâ

² *Sic semina sicca virescunt,
Iam mortua, jamque sepulta.*

² Aur. Præ-
dicator. Catho-
lic. hymn.
10. vers.
130.

Excipe, inquam, & quantum vis majoribus
occupatus, aliquando lege. Neque enim, ut

Tullius ³ ait, rerum gubernandarum dignitate
Homines effferri ita convenit, ut otio non prospiciant.

³ In Orat.
pro Sextio.

Digniora oportebat, & vellem quidem,
mensæ tuæ apponere obsonia, pomaque
recenti manu deprompta, & novo turgida
succo, dulcedinem, odoris admixtam sua-
vitate, referentia; sed ⁴ agellus noster minor est,

⁴ Alciatus
Epist. ad II.
1. Disput.

& qui vilioribus solum olusculis luxuriat. Nisi for-
tè Antiqua, quia intermissa sunt, gratiam,

Cicér. in
Oratore.

novitati similem parēt; vel nova etiam vi-
deri dixeris. quae¹ cūm pervetera sint, in-
cognita tamen, & inaudita plerisq̃ue. Vale
mi Mecoenas, & in Patriae, Tuorumq̃ue
gloriam vive. Madridi Kal. Augusti. Anno
c̃lō. lxxxi.

RVFFI FESTI AVIENI DESCRIPITIO ORBIS TERRAE.

¹ **Q**uà protenta jacent vastae divortia Terrae,
Et quà praecipiti voluntur prona meatu
Flumina per terras, quà priscis inclyta muris
Oppida nituntur, Genus hoc procul omne animantū;
⁵ Quà colit Aëonii peraget stylus impiger oris.
Ardua res, Musae. Deus, en Deus intrat Apollo
Pectora, fatidicae quatiens penetralia Cirrhae.
Pierides, toto celeres Helicone venite.
Concinat & Phoebus vester Chorus, Oceanumque
¹⁰ Carminis auspiciū primum memorate, Camoenae.
Oceani nam Terra salo praecingitur omnis,
Parva ut caeruleo caput effert insula Ponto:
Nec tamen extremo teres est sinus undiq; in Orbem,
Quà colitur Populis, quà tellus paret aratro;
¹⁵ Sed matutino quà Coelum Sole rubescit,
Latior, * accisi curvantur cespitis arua.
Caetera protentus. Tria sunt confinia Terrae
Unius: est primum Libyae, Europaeque, Asiaeque.
Aequore ab Hesperio quà se salis insinuat vis,
²⁰ Terrarumque cavis inlabitur arduus Atlas.
Quà juga celsa tument, Libyae sese explicat ora.
Finis huic Gades, septenaque gurgite vasto
Ora procul Nili. Phariorum hic gleba recumbit,
Et

* F. Accisi.

- 25 *Et Pelusiaci celebrantur templa Canopi.
Europaeq; dehinc laevum est latus, & procul ambas
Vna Asia inclinans, geminis se cornibus urget
Desuper, ac rupti Divortia continet Orbis.
Europam, atque Asiam Tanais determinat amnis.*
- 30 *Hic se Sarmaticis evoluens finibus, arte
Scissus Araxeoprius aequore, jam suus unda
Effluit in Scythiam: procul hinc Macotida Tethyn
Intrat, & inserto freta pellit vasta fluento.
Ismariciq; riget semper flabris Aquilonis.*
- 35 *At quâ piscosi gurges strepit Hellepontis,
Vis obliqua Sali tepidum procumbit in Austrum,
Terrarumq; trium modus est Mare, donec in altis
Ora procul Nili latè Thetis efflua serpat.
Alter pars Orbem telluris limite findit.*
- 40 *Cesspes terga jacens Asiae succedit in Oras,
Immensusq; modi protenditur. hic latus arcuans,
Caspia contingit facta desuper, atque tumentis.
Proximus Euxino est. Asiam conterminus iste,
Europamq; secat. Tellus se-se altera in Austrum*
- 45 *Porrigit, insertoque Sinus interjacet agro.
Nam Sinus hinc Arabû, Sinus hinc Aegyptius unda
Aestuât, & Libycis Asiam discernit ab Oris.
Sic diversa fuit sententia, ritè quis Orbi
Limes haberetur. Totum hoc circumlatrat Aestus,*
- 50 *Et Maris infesti moles ligat. una furenti
Natura est Pelago, Pelagi sed nomina mille,
Aequor ut innumeris Terrarum admoverit Oris.*

Quâ

Quà se blanda satis intendunt flabra Favoni,
 Hesperium Oceano Mare Terras intrat ab alto.
 Axe Lycaoniae rursum facis; atque ubi dura
 55 Belligeratores nutrit Tellus Arimaspas,
 Nomine Saturni latè jacet Aequoris unda.
 Hic densata Sali stant marmora, pigraque Ponti
 Se natura tenet, nunquam ruit effluus humor.
 Mortuus hic Grajo perhibetur gurgis in usu.
 60 Denique quàm lento stupeat Plaga Salsa profundo;
 Vel quàm Sole carens, pars Orbis tetra rigescat.
 Vix hebes has Oras ardor Titanius adflat.
 Vix evecta Dies illuminat, omneque latè
 Pingue tenebrosa Coelum subtexitur Aethra.
 65 At quàm prius Dies rutilo sustollitur Ortu,
 Aureus, & tremulas latè rubor inficit undas
 Eöen Pelagus, Freta dicunt Indica. Ponti.
 Propter Erythraei tenduntur dorsa profundi,
 Aethiopumq; Salum. diffunditur hic * notus; Aethra. * Notus.
 70 Vrit, & hic aestu radiorum Phoebus anhelò
 Aroa coquit, sterilis Regio est, & inhospitalatè
 Aret Humus, cassaeque Solo torrentur arenae.
 Oceanus sic cuncta vago complectitur aestu,
 Undique sic unus Terras interminus ambit;
 75 Innumerosque Sinus cavat in labentibus undis:
 Desuper, & multis: celebri sub nomine tantum
 Quattuor infuso latè Sale, terga dehiscunt.
 Primus in Orbe Sinus vasti Maris aequora cingit.
 Gurgitis Hesperii procùl hic protentus in Oras,
 Fau-

- 80 *Faucibus à Libycis aëstum trahit, atque ubi lactam
 Cespitem sub pingui pandit Pamphilia glebam,
 Deficit, & curvæ sinuatur littoris ora.
 Alter item est primo brevior, majorque duobus.
 Hic prolapsus aquas, Boreali fulsus ab alto
 85 *Terga procelloso turgescit Caspia fluctu.
 Hyrcanū hoc Pelagus pars nominat. hinc duo rursus
 Ora patent Ponti: geminus sinus aequoris intrat,
 Telluremque cavat, qua se Notus axe tepenti
 . Exigit. horum unus vada longè Persica fundit,
 90 *Caspia conversus procul in freta porrigiturque.
 Quartus Arabs, tumet hic rabido per aperta fluento.
 Euxinumque salum videt eminens. En tibi rursus
 Aequoris Hesperii tractus loquar: istius unda
 Lambit terga Soli, quæ se vagus explicat Orbis;
 95 *Nam vel caeruleo loca circumplectitur aestu,
 Vel celsò dimissa iugo confinia radit,
 Moenia vel fusi perstringit gurgite Ponti.
 In Zephyrum tellus extenditur, oraque Terræ
 Ultima proceras subducit in astra Columnas.
 100 *Hic modus est orbis: Gadir locus. hic tumet Atlas
 Arduus; hic duro torquetur cardine Coelum.
 Hic circumfusus vestitur nubibus Axis.
 Et primum ruptas se Pontus Ibericus illinc
 Inserit in Terras. caput autem, principiumque
 105 *Europæ, & Libyæ est: mediis infunditur oris.
 Inrepatque Salum. Scopuli stant ardui utrinque;
 Vnus in Europam; Libyam procul aspicit alter.******

- Sic deserta freto procera cacumina celsis
Emicurre jugis, sic intrant saxa profundum,*
110 *Sic subeunt nubes, sic Coelum vertice fulget
Maura Abila, & dorso consurgit Iberica Calpe.
Gallicus hinc aestus provolvitur. hic super, Urbem
Masiliam Gens Graja colit, Ligurumque tumescit
Aequor, & indomito tellus jacet Itala Regno.*
115 *Ausonis haec Regio est, pubi genus ab Iove Summo.
Qua se flabra trucidis Boreae per inhospita Terrae
Erectant Coelo, Populis caput aenea clarum
Alba, dehinc cautes est terminus. haec Freta propter
Trinacriae summo consurgit littoris ora.*
120 *Evolvuntur item vada fusi caerula Ponti,
Insula qua Cyrenus fluctu madet alludente,
Littoris Ostriferi protendens latius undam.
Sardiniamque dehinc moles circumflua cingit.
Eaquoris, & cano spumant freta concita fluctu.*
125 *Hinc Tyrrhena sali sunt agmina, qua Notus axem
Humidus inclinat. qua lux se rursus Eoa
Emergit pelago, Siculi Maris aestuat unda,
Obliquumque quatit gurges protentior altum,
Usque in saxosi Pachyni juga. plurimus inde*
130 *In Cretam trahitur Ponti tumor: hicque procul se
Inclinat rupes se se, oboia fluctibus altis.
Ingreditur Pelagus Cortynia moenia juxta,
Ac procumbentis sola propter pingui Sexti,
Prona Maris cautes extenditur, ut ferus ora*
135 *Est Aries, ultroque minans petit oboia fronte.*

- Denique sic olli nomen prior indidit Aetas:
 Nec minus Italiam cornu prospectat acuti
 Littoris, & rapidi perflatur lapygis ortu.
 Hinc se rursus aquis Adriatica marmora fundunt,
 140 In Boream, Zephyrumque dehinc deflexa parumper.
 Hic Sinus Ionius curvatur littoris acta,
 Alta petunt rauco penitus repentina fluctu,
 Cesspitis & gemit tellus inrumpitur alto.
 Nam quâ caeruleis Pontus se-se inserit undis,
 145 Illyris in dextris pandit Regionibus Agros,
 Aemathiamque super sulcat genus acre Virorum.
 Ausonidum laeva est. hic longo cesspite Tellus
 Funditur, & varia Populorum pube domantur
 Arva Soli. trina haec Pelagi circumtonat unda.
 150 Nam quâ se Zephyri sustollunt flabra, profundum
 Tyrrheni est Pelagi: quâ se Notus erigit Aethrae.
 Sicanum latè fluitat Mare: quâ procul autem
 Spirat ab Eois pulcher Regionibus Eurys,
 Ionii sunt terga Sali. Sic Itala tellus,
 155 Ut circumfusus latus amplum labitur undis.
 Efflua post Siculi moles evolvitur Alti,
 Inque Notum latè vada Ponti caerulea serpunt,
 Donec arenosas attollant Aequora Syrtes,
 Infidumque rati tenuent mare: Languida quippe
 160 Aequore jam fesso, se-se trahit unda per ambas.
 Montibus ab Siculis capit autem prona meatum,
 Cretaeisque jugis, vix Syrtes inter oberrans,
 Parcior, & tenui praetexens ima fluento.

- Rursus ab Idaea Salmonide porrigit Aequor*
 165 *Se geminum: nautae Farium dixere profundum,*
Quod procùl hinc Casiae vergit confinia caulis.
Sidoniiq̃ue dehinc latè salis aestuat unda,
Ißicus in modico donec Sinus ore patefcit,
Aequoris & nostri fit terminus: arua ubi latè
 170 *Pinguiaproceris Cilicum versantur aratris.*
Curua Salo forma est: hinc se-se marmora Ponti
In Zephyrum torquent, ac flexu lubricus errat
Gurges, & exesas inlabitur unda lacunas.
Sic virosarum proluxa volumina se-se
 175 *Sponte Ceraſtarum facili sub viscere curuant,*
Sic ſpiras crebrò ſinuat Draco, ſeque vel Orbe
Colligit inclinans, vel pronis agmina longè
Tractibus abſoluit: ſtridet nemus undiq̃ue totum,
Petiſifero aſſatu ſerpens vagus inquinat Aethram.
 180 *Haud ſecus inlapſo penetrantur littora fluctu,*
Et rursam Tellus init Aequora: jugis ubiq̃ue
Mugitus Pelago eſt, gemitu loca cuncta reſultant.
Imminet hìc latè Pamphilia, ſubluit illic,
Vnde Chelidoniaſ inliſum murmurat Aequor
 185 *Saepiùs, & crebra ſpumeſcunt Aequora rupe.*
Terminus hìc cautes Patareidis eminet arcis,
Ac rursam in Zephyrũ vada ſemet caerula curuant.
Hìc Salis Aegaei tractus tonat, inque Bootis
Plauſtra dehinc rapidi ſectuntur marmora Nerei,
 190 *Saxoſis Sporadam ſaepè obluſtantia ripis.*
Non aliud tanta conſurgit mole profundam,

- Non sic curua Thetis fluctu tumet, extimus olli
 In Tenedum cursus, Pelagi caput incipit Imbri.
 Cesspitis hic proni protendens dorsa Propontis,
 195 Flatibus ex Boreae tepidum procumbit in Austrum,
 Immensaeque Asiae Populos alit ubere Terrae.
 Hic arctas inter fauces, atque oboia saxa
 Thracius angustas discludit Bosphorus oras,
 Bosphorus Inachiae subuector Virginis olim.
 200 Nam vicina sibi stant littora, Terraque parci
 Faucibus oris hiat, prona Sinus evomit unda:
 Proxima non alibi tantum diuortia cernas
 Cesspitis. hac pecoris dorso sternacis in aequor
 Inachis illata est, sic pectus canduit ira
 205 Pellicis, & tanto Divam dolor extulit igni.
 Illic instabili, fama est, sale saxa moveri,
 In ferrique sibi flabris urgentibus oras.
 Hic rigidas errare ferunt per marmora cautes,
 Et nunc ora soli vastas praetendere rupes,
 210 Nunc aperire finum. gemit amplo murmure Pontus,
 Seu quod collissas Tethys indignata per arces
 Saeviat objectis, seu quod brevis exitus undas
 Exerat, & strictis eructet faucibus Aequor.
 Interius lato Pontus se gurgite fundit,
 215 Vndarumque procul latus explicat, aurea Phoebi
 Quae rota purpureo repetit convexa sub ortu.
 Sic obliqua Maris panduntur denique dorsa,
 Ut matutinis inclinet Aequor habenis.
 Longior aut Boreae concedat gurges in axe.*

- 220 *Pontus enim nostrae Sinus est amplissimus undae.
Hic Asiae ab laeva praecingitur, Europamque
Excipit, adversusque dehinc se Thracius arctat
Bosphorus, & tenui vix panditur oris hiatu.
At quà diducto Pontus distenditur aestu,*
- 225 *Et porrecta Mari Terrae juga longius intrant
In Pelagus, tractuque vago sua littora linquunt,
Cespitem Paphiaco prodit saxosa Carambis.
Altera se cautes similis procul Arietis ori,
Dura pruinoso quà torpet Taurica Coelo,*
- 230 *Exerit, & tenta latè premit aequora fronte.
Eminus ista Notum videt, Arcios eminus illa.
Porro inter fluctus, ac fusi marmora Ponti
Proxima celsorum sic sunt sibi dorsa locorum:
Quamvis vasta Sali moles interfluit arces,*
- 235 *Vt gemini sit forma Maris. sed brachia Pontus
Finibus Arciois Eöae lucis in ortum,
Et quà prona Dies atris involuitur umbris,
Molliter inclinans, Scythici speciem facit arcus:
At tepidi de parte Noti directitur ora,*
- 240 *Continuumque jacens rigidi sub imagine nervi
Tenditur. excedit confinia sola Carambis,
In Boream vergens. Boreali rursus in Arcto
Ore sinus patulo Maeotidis arcta paludis
Aequora prorumpunt, Scythia latè Barbarus oras*
- 245 *Incolit, & Matrem Ponti cognominat undam.
Sola Parens Ponto, genitrix haec sola fluento est,
Hoc se fonte trahunt vaga Glauci marmora Ponti.*
- Cim-

- Cimmerio prolapsa Sinu. nam Bosphorus illic
 Cimmerius fauces aperit. circumque, superque*
 250 *Cimmerii, Gens dura, colunt. hic ardua Taurus
 In juga consurgit, Coelumque cacumine fulcit,
 Verticis & celsis latè caput inserit Astris.
 Huic, mirante Salo, quondam se-se intulit agro
 Thessala, & innantem stupuerūt Aequora Cymbam.*
 255 *Sic vasti moles Pelagi interfunditur oras,
 Sic se forma Maris toto procūl explicat Orbe.
 Nunc tibi tellurem versu loquar. incute docto
 Phoebe, Chelym plectro. Musis intermina vita
 Permanet, & memori laus semper pullulat Aëvo.*
 260 *Indefessa tuae sint mentis acumina, Lector,
 Sudorisque mei patulo bibe carmina rictu.
 Dulcis in his haustus, meritum grave, gratia propes.
 Ergò Solum, Terraeque Libystidis ora per austrū
 Tenditur, Eöae procūl in confinia Lucis.*
 265 *Gades principium est. caput huius Cespitis autem
 Arctius angusto conducit littora tractu,
 Oceanique Salum cuneo subit istius orae.
 Terminus immensis Arabum concluditur undis.
 At latus hoc Terrae diffusius explicat agros.*
 270 *Aroaque tenta patent. haec pingui Cespite Tellus
 Aethiopum est nutrix, qui nigras propter Erembas
 Extremi Libyae curvo Sola vomere sulcant.
 Et rursum Aethiopes Soli subjecta cadenti
 Aroa tenent. Sic scissa virum Gens ultima Terrae*
 275 *Incolit; hos adstant rutilae incunabula Lucis.*

Hic

*Hic jam praecipitis terrentur Solis habenis.
Propter proceras Zephyri regione Columnas
Mauri habitant. his fluxa fides, & inhospita semper
Corda rigent, trahitur duris vaga vita rapinis.*

²⁸⁰ *Proxima se latè Numidarum pascua tendunt,
Massaliique super Populi per aperta locorum
Pallantes agitant. certi Laris inscia Gens est:
Nunc indumosas erepunt denique rupes;
Nunc quatiant Campos, nunc Sylvas inter oberrant*

²⁸⁵ *Conjugibus, natisque simul. cibus, aspera glando,
Omnibus: haud ullis sulcatur Cespes aratro,
Non his mugitus pecundum strepit. inclyta post hos
Moenia consurgunt Tyriae Carthaginis, illa
Urbs Phoenissa prius, Libyci nunc * juris alumna,*

* Al. ruris.

²⁹⁰ *Paci blanda quies, & bello prompta cruento.
Ast hinc in Syrtim praeceps ruit una minorem,
Ulteriusque dehinc qua Lux se reddit Olympo,
Major vasta sibi latè trahit aequora Syrtis,
Infidumque rati Pelagus furit. ardua quippè*

²⁹⁵ *Vndarum moles Tyrrheno cogitur aestu,
Curvatumque Salum quatit amplo littora fluctu.
Ecce alia lento prorepat gurgite Nereus,
Vndaque vix tenuis siccas praetexit arenas.
Immemor ergò modi semper Natura duabus*

³⁰⁰ *Syrtibus, & classem Sors crebrò caeca fatigat.
Ambarum medio procera Neapolis arcem
Subrigit. hanc rursus Gens latè prisca Virorum;
Lothophagi includunt. durosque Nassamonas inde*

Ac.

- Accipe, quæis quondam Populorum examina multa*
 305 *Versavere solum, multos sonuere per agros*
Balatu pecudes: nunc lati jugera campi
Et gregæ nuda jacent, & sunt cultoribus orba.
Ausonis hæc duro vastavit dextera bello,
Ausonis invicti Gens roboris, una per Orbem
 310 *Arma tulit, pubem Latiam ferus horruit Ister,*
Romanas Aquilas Rhodanus tremit, Italidum vi
Moesta paludivagos Germania flevit alumnos.
Illic æeruleas attingunt Aequoris undas:
At quæ navigero Tellus discedit ab aestu,
 315 *Innumerae Gentes, Populorum examina mille*
Aroa tenent. hæc fata canit venerabilis Hammon,
Mugit arenosis nemus illic denique lucis.
Adstat Cyrene propter vetus, erigiturque
Vrbs procera arces, & Apolline dives alumno.
 320 *Marmaridæ juxta procul, hæc tamen ultima Regni,*
Aegypto inclinant, tergo Getulia glebam
Porrigit, & patulis Nigretæ finibus errant.
Protinus hinc Garamas latè confinia tendit,
Trux Garamas, pedibus pernix, & arundinis usu
 325 *Mobilis. at quantum Terrarum interna recedunt,*
Ut procul Oceano Tellus vicina madescat,
Aethiopum Populos adit ampli Cæspitis ora.
Terminus Aethiopum Populos adit ultima Cerne.
Post Blemyes medii succedunt Solis habenas,
 330 *Corpora proceri, nigri cute, viscera sicci,*
Et circumvicti nervis extantibus artus.

*Hic celeres molles currunt pede semper arenas,
 Nec tamen impressae relinquunt vestigia plantae.
 Eminus evolvunt hinc se-se pingua Nili
 335 Flumina, & intenti prolabitur Aequoris unda.
 Hic quâ secretis incidit flexibus agros,
 Aethiopum in lingua Siris ruit: utque Syene
 Caerulus accedens diti loca flumine adulat,
 Nomine se claro Nilum trahit, inque jacentem
 340 Aegyptum fusus, fluctu premit arva marito,
 Foecundatque solum. procul illic agmina cogit
 In Boream, scisusque vagis anfractibus Aequor
 Proferit, & Ponto septem serus explicat ora.
 Non olli compar quisquam fluit, inclyta quanquam
 345 Undique se totis eructent flumina terris.
 Nilus & immensos ulnam dispergit in Agros,
 Et fovet in vecto sata Gurgite. Nilus honorem
 Telluri reparat: Nilus freta maxima pellit.
 Hic Asiam ab Libya disternit Axe Favonii
 350 Secernens Libyam, redeuntis Solis ab Ortu
 Disjungens Asiae medio confinia fluctu.
 Nec procul illa Virum Gens incolit, actibus olim
 Quae prior humanas leges, & jura notavit,
 Vomere quae duro, quae longi pondere aratri
 355 Sollicitavit humum, quae rectis caedere sulcis
 Tellurem docuit, quae caedens partibus Aethram,
 Prodedit obliquo Solem decurrere Coelo.
 Istius ergo tibi formam Regionis, & Orae
 Expediam versu. blandus praetenditur Aër,
 E Pro-*

- 360 *Prodigus herbarum cesses jacet, aspera nusquam
Culmina consurgunt, Portus cavat ora frequentes,
Quicquid Terra dehinc redeuntis sufficit Anni
Tempore, praecunctis stupeas, speciesque, modosque.
Trina loco frons est, sed latior Axe Boötis,*
- 365 *Luce sub Eöa constrictior, usque Syenen
Tenditur, unde pii voluntur flumina Nili.
Hic Vrbs est Thebae: Thebae, quae moenibus altis
Praecinxere Larcem, Memnon ubi Tithonaeus
Suspectat roseas Aurorae Matris habenas.*
- 370 *Pars quae coëat, discedit ab Aequore, septem
Oppida sustentat: Noti pars vergit in oram,
Et modus est olli Serbonidis alta paludis:
Altera pulsatur genitabilis ore Faboni.
Hic Urbem posuit Pellaeae dextera Gentis.*
- 375 *Hic inter celsas latè surgentia nubes
Templa Sinope Iovis adstabant nixa columnis,
Divite saxorum circumvestita metallo,
Auro fulta gravi, niveo radiantia dente.
Nec minus hic Speculae vertex subducitur, ex quo*
- 380 *Cernere sit longè Pallenidis intima Terrae.
At quà surgenti Terrae pars conscia Phaëbo est,
Aggere Murorum Pelusia moenia surgunt.
Gens hic docta Sali, tumido Freta gurgite currit,
Inque procellosos lembum convertere fluctus,*
- 385 *Ludum habet, & rauca vitam producit in unda.
Talis forma jacet Libyae, talique recessu
Ab Zephyro Eöum Tellus incumbit in Axem.*

Istius extenti Sala cespitis undique sulcant
 Gentes innumerae, quae sparsae littore longo
 390 Oceani Australis vada latè caerula tangunt.
 Et quae multimodi media tellure agentes
 Arva domant, & quae Tritonidis alta paludis,
 Ut circumfuso Populorum examine, tingunt.
 Nunc tibi & Europae fabor latus. haec ubi Terras
 395 Intrant Atlanti vis Aequoris, accipit ortum.
 Vnus utramque Salis fluxus secat, & procùl unum
 Distinet os ambas. eadem insinuatio Ponti
 Europam, & Libyam rapido determinat Aestu:
 Sed prior illa tamen tepido perfunditur Austro,
 400 Haec subit insanos tergum curvata Aquilones,
 Ambae Asiam rursus simili sub limite tangunt.
 Aequus utrinque modus protenditur: ut simul ambas
 Si conferre sibi quisquam velit, una parumper
 Ut credatur Humus, mediiq̃ue interflua Ponti
 405 Subtrahat extemplo, quali nux pineae forma est.
 Singula versanti talis succedat imago
 Europae, & Libyae. sic nam latus explicat ambas
 Vnum, & utrinque caput, similis quoq; finis utrinq;
 Sed tamen Hesperii quàm spectant Aequoris undam,
 410 Ambae producto cœunt sibi cespite Terrae.
 Quàm matutinus Sol istas ignibus adflat,
 Latior ambabus species distenditur. unum
 Hoc agili sub mente teras velut oboia habebis
 Caetera Terrarum. Tellus Europa Columnis
 415 Proxima magnanimos alit Aeque cespite Iberos.

Hi super Oceani Boreälis frigida tangunt
 Aequora, & excursu diffusi latius agri
 Arva tenent. Auris nimium vicina Britannis,
 Flavaque Caesariem Germania porrigit ora,
 420 Dumosa Hercyniae peragrans confinia Sylvae.
 Inde Pyrenaei turgescent dorsa nivalis,
 Gallorumque truces Populi per inhospita Terrae
 Vitam agitant. tum caeruleum Padus evomit antro
 Flumen, & extento patulos premit Aequore campos.
 425 Hic prius Eridani propter nemorosa fluenta
 Fleverunt liquidae lapsum Phaëthonta Sorores,
 Mutataeque manus planxerunt pectora ramis.
 Nec procul hinc rigidis insurgunt rupibus Alpes,
 Nascentemque Diem celfo juga vertice cernunt.
 430 Porro inter cautes, & saxa sonantia Rhenus,
 Vertice quàm nubes nebulosus fulcit Atulla,
 Urget aquas, glaucoque rapax rotat agmine molem
 Gurgitis Oceani, donec Boreälis in undas
 Effluat, & celeri perumpat marmora fluctu.
 435 Quin & Danubium producunt secreta repente
 Barbara, sed discors tamen est natura fluento.
 Abnoba Mons Istro pater est: cadit Abnobae hiatu.
 Flumen in Eöös autem convertitur Axes,
 Euxinoque Salo provolvitur: ora per Aequor
 440 Quinque vomunt amnem, quàm se procul Insula Peuce
 Exerit. hinc rigidi quàm spirant flabra Aquilonis,
 Sarmata, Germani, Geta, Basternaeque feroces,
 Dacorumque tenent Populi, tenet acer Alanus.

Incola Taurisci Scythæ littoris; indeque rursum
 445 *Dira Melanchlaeni Gens circumfusa vagatur.*
Proxima Neurorum Regio est, celeresque Geloni,
Praecinctique satis semper pictis Agathyrsi.
Inde Borysthenii vis se-se fluminis effert
Euxinum in Pelagus. tunc Aequora Panticapæi,
 450 *Ardesci que ibi caeso de vertice surgunt.*
Riphaei Montes ibi dura saepe sub Arcto
Densa pruinosos eructant nubila nimbos.
Hic dites venae niveum gignunt Crystallum,
Atque hic indomito tellus Adamante rigescit
 455 *Inter Riphaeos, & proceros Agathyrsos.*
Hæ Gentes Istrum, quæ se plaga dura Boötis
Porrigit, incumbunt. medii de parte Diei
Per dumosorum reptantes dorsa jugorum,
Gerrhae habitant. Gerrhas attingunt Oppida latè
 460 *Norica, & immodicae rursum loca pingui glebae*
Pannonia exercet. Boream subit altior agro
Maesus, & extento post tergum Cespite Thraces
Plurimus excedit. tunc ipsi maxima Thraces
Vomere sollicitant curvo loca. Denique longo
 465 *Quæ porrecta jacet spatium piscosa Propontis,*
Et se praecipiti fluctu furit Hellepontus
Aegæum dehinc procul in Mare, plurima Thraces
Arva tenent. hic mellifluis Pallenæ sub antris
Lichnitis rutilae flammæ alit: hic & Iassus
 470 *Fulva micat Stellis, quantum convexa per Aethrae*
Ignæa perpetuis ardescunt sidera flammis.

Hic

Hic rursum Occiduis Europam fabor ab oris.
 Haec tanquam speculis adfurgens plurima trinis,
 Spectat Achemeniae lucis jubar. unus Iberos
 475 Limes habet, limes tenet alter denique Grajos,
 Ausoniae medius protendit latius arva.
 Oceani vicina Salo quā glauca recumbit,
 Oceani Hesperii tum & illic ardua Calpe:
 Hic Hispanus ager, Tellus ibi dives Iberum:
 480 Tartesusque super sustollitur: indeque Cempsī
 Gens agit in rupis vestigia Pyrenaeae
 Protendens Populos medios è limite glebae
 Ausonis effundit. mediam secāt Apenninus
 Ausoniam, nam quā Boreāli vertice ad Aethram
 485 Concresecunt Alpes, surgit caput Apennino:
 Et quā Sicānii Tellus madet Aequoris aestu,
 Ut protelatae molis juga Gurgite condit.
 Hunc circa multae Sola sulcant proxima Gentes;
 Et tamen has omnes solers tibi Musa loquetur.
 490 Prima Vetustorum Gens est ibi Tyrrhenorum:
 Inde Pelasga manus, Cyllenae finibus olim
 Quae petit Hesperii freta gurgitis, arva retentat
 Itala. tūc multa tenduntur parte Latini,
 Per quos flauenteis Tybris Pater explicat undas,
 495 Romanosque Lares lapsu praelambit alumno.
 Hic Campanus ager glebam jacit. hic Freta quondā
 Parthenopem blando labentem in marmora Ponti
 Suscepere Sinu. Tepidum si rursus in Austrum
 Convertāre oculis, nemorosi maxima cernes

500 Culmina Picani. coma largi palmitis illic
 Tenditur, ac fuso Bacchus tegit arua flagello.
 Tunc Lucanorum Regio, insurgentibus altè
 Cautibus, horrescit, scrupus sola creber iniqua
 Asperat, & denso caecantur stipite Sylvae.
 505 Brutius hìc humos acer colit, inter & arces
 Obsidet infidas, donec Sicana fluenta
 Intendant Pelagus, displosisq̃ue Aequora Terris
 Instabile inclinet semper Mare, quà vel Eöis
 Hadrias unda vadis largam procùl expuit algam
 510 Vel quà Tyrrheni praeceps involuitur Aestus.
 Ab Zephyro hinc rupes dorsum tumet, inq̃ue Boötis
 Plaustra patens albo consurgit vertice saxum.
 Hùc se prisca Locri Gens intulit, & Sale longo
 Eminùs inuecti, quà Pontum Gurgite rumpit
 515 Flumen Alex Grajae texerunt lintea Cymhae.
 Hinc Metapontini discurrunt latiùs arua.
 Inde Croton priscis attollit moenia Muris:
 Aesarus hìc amnis salsa convertitur unda,
 Et Iunone calent hìc Arae praesule semper.
 520 Nec minus exciti post flumina dira Tonantis
 Infortunatae Sybaris vicina ruinae est.
 Samnitaeq̃ue truces habitant confinia. post hos
 Gens Marsum quondã tenuit loca. tumq̃ue Tarentù
 Surgit Amyclaei Soboles praedura Tyranni.
 525 Hinc jacet in patulos projecta Calabria Campos,
 Et super arenti tenduntur lapyges agro.
 Hùc se praecipiti cogit ferus Hadria Ponto.

Hic

- Hic Aquileja decens celsis caput inserit Astris.
 Tergestumque dehinc curvis alis incubat oram,
 530 Extimus Ionii quàm se Sinus Aequoris abdit,
 Tot Populi Ausoniam circundant moenibus altis,
 Italiam cingunt tot diti Cespitem Gentes.
 In viam* Eöum rursum se caper via flectunt
 Aequora. Et Assyrium suspectant eminus Axem
 535 Ionii Freta glauca Sali, primosque Liburnos
 Praestringunt; Pelago Gens Hylli plurima rursum
 Accolit: hic teniri Tellus discluditur aestu.
 Illyris ora dehinc distenditur: hicque periclis
 540 Saepè Carinarum famosa Cerauna surgunt.
 Tunc prorepentis quàm sunt vada turgida Nerei,
 Harmoniae, Et Cadmi sustentat gleba sepulchrum
 Barbara. nam longo jactati saepius Orbe,
 Postquam liquerunt Ismeni fluminis undam,
 545 Hic in caeruleos mutati membra Draconis,
 Absolvere diem, finemque dedere labori.
 Nec minùs hic aliud Mōstri genus arbiter Aethrae
 Edidit. adsistunt Scopuli duo, cumque quid atri
 Imminet eventus, ut Vulgi corda fatiget
 550 Sors rerum, Et Gentem terat inclementia Fati,
 Et motantur humo, Et coeunt sibi vertice saxa.
 Sed quàm mitis item spirat Notus, Oriciumque
 Pulsant flabra Solum, Graiae confinia Terrae
 Incipiunt aperire latus, prolixaque longis
 555 Iugera producant spatiis, praecincta duobus
 Aequoris infusi procurfibus. hanc Freta quippè
 Aegaei*

Aegaei lambunt Pelagi, citus Hadria rursum
Subluit hanc fluctu. gemino sic gurgite latè
Graja manet Tellus: sortitaque marmora ventos
560 *Quaeque suos, imo turgescent mota profundo.*
Eurus in Aegaeum contorquet flabra: latentis
Parte Poli Zephyris Hadriatica terga tumescunt.
Insula se rursum Pelopis visentibus offert,
Insula, quae Platani folio compar sedet: Isthmi
565 *Quippè caput summum conducitur, arctaque vergit*
In Boream Tellus, & Grajos adjacet agros.
Coetera sub folii specie distenditur arva,
Ac per utrumque latus sinuoso saepè recedit
Cespitem. sed tepido quàm Tellus tenditur Austro,
570 *Grajorum Tripolis sterili se porrigit ora.*
Hinc sacer Alphaeus flumē trahit, & vagus Aequor
Influit Eurotas. Pisanos alter adfulcat,
Alter Amyclaeas celeri secatur agmine Terras.
Insula quàm curvas inclinat concava Valles,
575 *Arcades immensum propter degunt Erymanthum.*
Hic distentus aquas sata lambit pinguis Ladon
Iuxta Argivus ager, juxta sunt culta Laconum.
Illos prima Dies celer, istos aspicit Auster.
Isthmi terga dehinc geminus circumlatrat Aestus,
580 *Parte Ephyres piceas quàm Nox agit atra tenebras,*
Et matutinus quàm lucem proferit Ortus.
Hic usu Grajo nomen tenet unda Saxonis.
Atticus hanc ultra limes jacet, Attica Tellus
Belligeratorum genitrix memoranda virorum.

585 *Fertilis haec herbas Ilissum subuehit Amnem.*

Ilissi Boreas stagno tulit Orithyam.

Bacötumque dehinc se-se confinia jungunt,

Et Locris, & patuli sulcator Thessalus Agri,

Et Macetū praepingue Solū tumet arduus Haemus,

590 *Threiciūque caput subducitur. adjacet Haemum*

Partibus ab Zephyri Dodonae Vatis Alumnus.

Axe Noti tritas subter rupes Aracynthi

Gens Aetola colit. Campis ibi pulcher apertis

Labitur, & virides sulcans Terras Achelous,

595 *Inruit Hadriaci tergum Maris: hîcque frequentes*

Fluctibus attolluntur Echinades. haud procūl inde

Prisca Cephallenae consurgunt Oppida Terrae.

Delphica quin etiam miscet confinia Phocis,

Lucis in exortum protentior, inque Boöten

600 *Thermopylae cedunt. Hîc se Parnasia rupes*

Erigit: hîc celeri Cephissus voloitur unda:

Hîc quondam Python transactus arundine membra,

Sanguinis & cassus prolixa volumina solvit.

Illic saepè Deum conspeximus adridentem,

605 *Inter thuricremas hîc Phoebum vidimus Aras.*

Nunc ut quaeque vago surrexerit Insula Ponto,

Ordine quo steterint Pelago circumflua saxa,

Expediam. Cymbae ducatur cursus ad undam

Gurgitis Occidui. precor, aspirate, Camenae,

610 *Inter & oppositas intendite lintea Terras.*

Gadir prima Fretum solida supereminet arce,

Attollitque caput geminis inserta Columnis.

Haec

- Haec Cotinassa prius fuerat sub nomine prisco,
Tartessusque dehinc Tyrii dixerè Coloni.*
- 615 *Barbara quin etiam Gades hanc lingua frequentat.
Poenus quippè locum Gadir vocat undique saeptum
Aggere praeducto. Tyrii per inhospita latè
Aequora proecli, tenuère ut cespitis Oram,
Constituère domus: dant hi quoque maxima Templa*
- 620 *Amphitryoniadae, Numenque verentur Alumnum.
Insula se propter Gymnesia tollit ab alto,
Ac dilecta vago pecori consurgit Ebusus,
Sardiniaeque Arces, & inhorrens Corsica Sylvis.
Aeolidesque dehinc tumidis se fluctibus edunt*
- 625 *Insulae, & inserto canescunt undique Ponto.
Has dudum tenuit Rex Aeolus: Aeolus illic
Hospita jactatis indulgit littora nautis.
Aeolus Imperio summi Iovis arbiter alto
Impositus Pelago est, effundere carcere Ventos,*
- 630 *Et sedare Salum. semptem se-se Aequoris Aestu
Emergunt Arces, se-se Aequoris Aestu***
Hic habuit tunc. Ausoniam se pandit in Oram
Tellus Trinacria, & patulo distenditur agro.
Haec autem trinis laterum procursibus adstat,*
- 635 *Ternaque caeruleis longè juga porrigit undis.
In matutinos Pachynos producitur Ortus:
Pars tepet à Zephyro Lilybeja: celsa Peloris
Tota sereniferae pulsatur flatibus Vrsae.
Hic iter infidum Pelagi, miserandaque fata*
- 640 *Involvère Salo, fluctuque hausere voraci*

Saepè rateis. surgent angustae marmora fauces
 Arctam praecipitant properum confinia Pontum.
 Qua se parte dehinc celsae Notus erigit Aethrae,
 Vis latè Libyci furit Aequoris. una ibi Syrtis,
 645 Ast aliam ulteriùs freta prolabantia tendunt,
 Parvaque caeruleo circumsonat Aequare mixtam.
 Rursus in Hadriacam lembum cogentibus undam,
 Et laevum curva Pelagus sulcantibus alvo,
 Insula se Graii Diomedis gurgite promit,
 650 Italiam spectans, & Iapygis arva coloni.
 Hùc illum motae quondam tullit ira Diones,
 Postquam per celeres extorrem traxit Iberos,
 Conjugis hùc dirae misit furor Aegialiae.
 Ionii si quis rate rursus caerulea currat
 655 Aequare, & Eöos cymbam producat in Ortus.
 Absyrti cautes, & crebras protinùs arces
 Inveniet.. Colchos hùc quondam cura, fidesque
 Extulit insanam sectantes, & intent **
 Nec procul Ionii per terga Libyrnides adstant.
 660 Inque Notum post dura Ceraunia carbasa si quis
 Torqueat, & tepidos lembum declinet in Axes,
 Ambraciotarum succedunt protinus Arces.
 Alcinoique domus pandetur Corcyra rursus,
 Corcyra comta solum, locupleti Corcyra sulco.
 665 Hanc superest Tellus Ithaci vetus aula Tyranni,
 Exulis, & toto raptati saepè profundo.
 Plurima praeterea consurgunt gurgite saxa,
 Quae protentus aquas Achelous pulcher oberrat,

- Amnis usque dehinc alias circumfluit undas,
 680 Quae tamen in Boreã vergât magis Aegyla parva,
 Et procera caput turgescent pulcra Cythera.
 Eminent hic etiam saxosa Calauria juxtâ.
 Carpathus, hic rupes attollitur: haec tamen Axem
 Respicit Occiduum. nutrit hic Creta Tonantis,
 685 Multa latus, glebamque ferax, & opima virentum,
 Erigitur Pelago. Cretam super adstitit Ida,
 Ida procellosis agitans Aquilonibus ornos.
 Nec procùl Aegyptum Rhodus adjacet, adjacet ora
 Suniados. quâ se pretendit cespes Abantum,
 690 Fertilis Aeginae Tellus, & opima Salinis.
 Lucis ab exortu Pamphylia quâ cavat Aestum
 Prolabentis aquae, Cyprus alta cingitur unda,
 Atque Dionaei pulsatur littoris acta.
 Inde Chelidoniae treis se-se gurgite tollunt,
 695 Qua frons tenta Salo Patareidis eminent arcis.
 Laeta dehinc Aradus Phoenicum praejacet oram,
 Multus ubi exesae Sinus est Telluris ab alto,
 Ac latus omne Soli procùl in dispendia cedit
 Littoris, & curvo praelabitur ora fluento.
 700 Mirus & ille dehinc Aegaei gurgis habetur,
 Qui gemina de parte Sali, velut ordine justo,
 Saxa mari profert circumflua, tenuja se-se
 Quâ freta praecipitant Athamantidis inclyta leto.
 Vestus ubi, atque Abydus parvo Sale discernuntur,
 705 Et vicina sibi lambit confinia Pontus.
 Pars procùl Europae laevum latus, altera porro*

- Ditem Asiam spectat: cunctae tamen ordine facto
 Insulae in Arctoi procedunt plaustra Boötis.
 Europam incumbit prolixus limes Abantum.
 710 Scyrus ibi latè dorsum tumet, ac Peparethum
 Protollit Pelagus. juxta Vulcania Lemnus
 Erigitur, Cererique Thasus dilecta, profundo
 Proferit albenti se vertice. prominet Imbrus,
 Thressaque consurgit propter Samus. indeq; rursum
 715 Cyclades accedunt Asiam, Delumque coronant.
 Omnes fatidico curant solemnia Phoebos:
 Nam cum Vere novo Tellus se dura relaxat,
 Culminibusque cavis blandum strepit ales Hirudo,
 Gens devota choros agitat, cratituque sacro
 720 Ludunt festa Die. visit sacra Numen Alumnum.
 Hinc Sporades crebro producunt cespitem se-se.
 Densa serenato ceu splendent * Sydera Coelo.*
 Nec minus attolluntur Ionides Insulae ab alto.
 Hic juxta Caunus, Samus hic, Saturnia juxta,
 725 Tumque Chius patulae prospectans arua Pelinae.
 Lesbos item, et Tenedus per aperti marmora Ponti
 Expediunt arces, et culmina nubibus indunt.
 Hinc se piscosi pandit Sinus Hellesponti.
 Hic Salis Arctoi spumas vehit impiger Aestus.
 730 Hic protenta quatit latè Freta glauca Propontis.
 Siquis laeva dehinc Euxini marmora sulcat.
 Ora Borysthenii quà fluminis in Mare vergunt,
 E regione procul spectabit culmina Leuces:
 Leuce cana jugum, Leuce sedes Animarum.

*al. nec sen
 sus, nec ver
 sus consta-
 bat.

Nam

- 735 Nam post fata virum semper versarier illic
 Infantes ajunt animas, ubi concava vasto
 Cedit in antra Sinu rupes, ubi saxa dehiscunt,
 Mollibus exesis, & curvo fornice pendent.
 Haec sunt dona Piis, sic illos Iuppiter imis
- 740 Exemit Tenebris, Erebi sic inscia Virtus,
 Rursum Cimmerius qua Bosphorus ora patescit,
 Dexterior Ponto subit Insula, vasta que late
 Excedit moles Pelagus, sedet eminens ingens
 Phoenagore, & muros attollitur Hermonassa.
- 745 Hae Maris infusi consurgunt Insulae ab alto.
 Exterior quas unda dehinc, circumfluus, & quas
 Aestu Oceanus, quibus illae flatibus omnes
 Culmine pulsantur, memori date carmina Musae
 Propter Atlantaei tergum Salis Aethiopum Gens
- 750 Hesperides habitat: dorsum tumet hic Erythraea,
 Hicque Sacra, sic terga vocat Gens ardua Montis;
 Nam protenta jugum Tellus trahit. hoc caput amplae
 Proditur Europae. genitrix haec ora Metallum,
 Albentis Stanni venas vomit. acer Iberus
- 755 Haec freta veloci percurrit saepe Phaselo.
 Eminens hic aliae gelidi prope flabra Aquilonis
 Eruperant undas, & vasta cacumina tollunt.
 Hae numero geminae, pingueis sola, cessantis amplae,
 Conditur Occidui qua Rheno gurgitis unda,
- 760 Dira Britannorum sustentant agmina Terris.
 Hinc spumofus item Ponti liquor explicat Aestum,
 Et brevis est Pelago vertex subit. hic chorus ingens

- Foeminei coetus pulchri colit Orgia Bacchi;
 Producit noctem ludus sacer; aërapulsant
 765 Vocibus; & crebris latè sola calcibus urgent.
 Non sic Asynthi propè flumina Thraces, & almae
 'Bistonides, non quà celeri ruit agmine Ganges,
 Indorum Populi stata curant festa Lyaeo.
 Longa dehinc celeri si quis rate marmora currat,
 770 Inque Lycaönias cymbam procùl urgeat Arctos,
 Inveniet vasto surgentem vertice Thylen.
 Hic cum plaustra Poli tangit Phoebejus ignis,
 Nocte sub inlustri rota Solis fomite flagrat
 Continuo, clarumque diem nox aemula ducit.
 775 Nam Sol obliqui torquetur cardine Mundi,
 Directosque super radios vicinior axi
 Occiduo inclinatur; donec juga rursus anhelat
 Devexo accipiat Coelo Notus. inde fluenta
 Tenduntur Scythici Longè Maris infacis Ortum,
 780 * Eöa & ut coëaneis se repit ab undis
 Insula, quae prisca signatur nominis usu
 Aurea, quod fulvo Sol hic magis Orbe rubescat,
 Contemplator item ceu se Mare * in Austrum,
 Inque Notum Oceanus freta Ponti caerulea curvet:
 785 Altaque Coliadis mox hic tibi dorsa patefcent
 Rupis, & intenti spectabis cespitis arces.
 Pro quibus ingenti consistens mole, per undas
 Insula Tapprobane gignit tetros Elefantos,
 Et super aestiferi torretur Sydere Cancri.
 790 Haec immensa patet, vastisque extenditur Oris.

* Deest. fun-
 dat, vel ver-
 tat, aut si-
 mile ver-
 bum.

*Vndique per Pelagus latus aut protinus olli
 Agmina cetosi pecoris, vaga monstra profundi
 Adludunt. fervent Erythraei marmora Ponti
 Tota feris. haec ut rigidi juga maxima montis,
 795 Nubibus attollunt latus omne, & terga tumescunt;
 Instar in his rupis spinae tenor arduus adstat.
 Molibus in celsis rupis quoque creber inhorret,
 An aquis rapidi subtectus gurgitis unda,
 Nec in terga Salis lembum contorqueat unquam,
 800 Anne monstrigenis hostem licet inferat Aestus
 Fluctibus. immodicè latè patet oris hiatus
 Quippe feris, antro panduntur guttura vasto:
 Protinus haec ipsas absorbent fauce carinas,
 Involuntque simul mox monstra vorantia nantes.
 805 Ogyris inde Salopromit caput, aspera rupes
 Carmanidis quæ se Pelagiprocùl invehit undas.
 Regis Erythraei Tellus haec nota sepulchro,
 Tenditur, & nudis juga tantùm cautibus horrent.
 Persicus hinc Aestus fauces hiat. Insula rursus,
 810 (Si tamen in Boream flectantur carbasa cymbae)
 Icarus, aërio consurgit vertice in Auras,
 Icarus ignicomu Soli sacra: namque Sabaei
 Thuris ibi semper vaga fumum nubila volunt.
 Insulae in Oceani procursum hac tibi tantùm
 815 Carmine sunt dignae. multas vehit undique Pontus
 Praeterea parvas specie, fama que carenteis.
 Pars videt Europã: non has tamen aut modus Orae,
 Aut interna cavi commendat vena metalli.*

- Harum aliae diris referant vix littora Nautis,
 820 Et scaber in multis scrupus riget, undique iniquus.
 Subrigitur vertex, & inhospita cespitis Ora est.
 Harum quis valeat numerosa ut nomina fari?
 Pars Asiam, Libyam pars adjacet altera Ponto.
 Si velit has ullus, velit idem scire quot alto.
 825 Curvantur fluctus Pelago, quot Sydera Coeli
 Elucent flammæ, quot robora proferat Ida,
 Quantus arenarum numerus versatut ab Euro.
 Carmine nunc Asiam formet stylus. incute doctam
 Phoebe Chelin, totis Helicon aspiret ab antris.
 830 Maxima pars Orbis narrabitur, inclyta Tellus
 Prometur Musis. Terrarum summa duarum.
 Unius est limes, quæ cespite protegit ambas.
 Vastius est Asiae diti caput, indeque sensim
 In matutinos Oram conducitur Axes.
 835 Hic adstare procul Bacchi fert Fama Columnas,
 Ultimæ Oceani quæ Terras adluit Aestus,
 Indica quæ rupes tumet extrema, quæ vaga Ganges
 Cespite dorsa trahens, Nyssieum in Platamona
 Porrigitur. similis nequaquam est forma duabus,
 840 Nec modus est compar. secut unus denique Pontus
 Europam, & Libyam: multus circumsonat istam
 Oceanus, trinoque sinu vagus influit Aestus
 Unam Asiae molem. Sinus istam Persicus instat,
 Maximus hæc Arabû scindit Sinus, & Sinus Aequor
 845 Inserit Hyrcanus. duo nigri partibus Austri
 Caruantur, rigidam suspectat tertius Arcton.

Hic

- Hic & in Euxini prorepat marmoris undam,
Et Zephyrum tergo spectat protul. adjacet ambos
Tellus multa dehinc, & longis tenditur arvis.
- 350 Ast Asiam incumbit vasto mons aggere Taurus,
Interstatque jugo mediam, Pamphylia campo
Qua jacet, incipiens ad verticis ardua ducit
Indoram Pelagus: nunc autem subluit idem
Obliquas Arces, & flexilis Aera pulsat:
- 355 Nunc directa Solo tentus vestigia figit.
Mille dehinc amnes unus vomit, exerit unus
Flumina per Terras, vel qua riget Ora Boötis.
Vel qua lenè Notus spirat, qua perstrepat Euris,
Et qua delecto Zephyrus sustollitur Axe.
- 360 Nec tamen hic uno signatur nomine ubique,
Sed dum flectit iter, novus emicat, utque tument
Gens vicina subest, peregrina vocabula mutat.
Accipe qui Populi circumdant denique Taurum.
Macotae primi salsam cinxere paludem.
- 365 Obversatur item trux Sarmata, bellica quondam
Gentis Amazonidum soboles: nam cum prius illae
Egisti vasti prope flumina Thermodoontis
Threicio de Marte satae, iunxere profectae
Concubitus. longas exercet Sarmata Sylvas,
- 370 Ex quibus elapsus Tanais procul arva pererrat
Barbara, & insalsam protendit terga paludem.
Hic Asia Europam determinat. arduus istum
Caucasus eructat. Scythicos hic fusus in Agros,
Impacatorum nutrit pubem Populorum.

- 875 *Hujus utrūque latus quatit amplis Bruma procellis;
Constrictumque tenēt hunc frigora. proxima rursus
Cimmerii, Sindique colunt: Cercitia Gens est,
Atque Oretarum propter Genus: indeque Achaei
Ab Xanthi ripis, atque Idaeo Simoente*
- 880 *Inter chauri crepassent scruposas conuallis *
Transuexere laxem. juxta Gens aspera degit
*Iniochiperique hinc, qui regna Pelasgum
Linquentes quondam, tenuerunt proxima Ponti.
Impiger hos propter Colchus colit. iste feraci*
- 885 *Exul ab Aegypto celsae ferit aspera rupis.
Caucasus Hyrcanae nimium conterminus undae,
*Hujus valle pro Fasis gemit istius antro
Agmina prouoluit, Circaeaque lapsus in arua,
Incidit Euxinum Boreälis cardine Coeli.*
- 890 *Rursus in Eöae lucis confinia Tellus
Inclinata jacet, gemino vicina profundo.
Cassinam latè Terram superabluit unda,
Euxinique subest tergum Salis. asper Iberus
Hic agit: hinc olim Tyrrenide pulsus ab Ora,*
- 895 *Cespitis Eöi tenuit Sola: ceu vaga saepè
Fors rapit exactos. prima tenet Aequora Campi
Gens Camaritarum, qui post certamina Bacchum,
Indica Bassaridum cūm duceret agmina Victor,
Accepere casis, mensasque dedere Lyaeo,*
- 900 *Orgia ludentes, & nebride pectora cincti,
Deduxere choros, Nysaei ludicra ritus.
Hos super influctus adsurgit Caspia Tethys.*

Haec

Haec dicenda mihi. nec diri Gurgitis unquam
 Lustravi pinu freta Barbara. nec vagus Orbem
 905 Undique raptavi: sic vasti flumina Gangis,
 Caucasae arces, & dumicolae Arienos,
 Ingentore canam Phoebus, Musisque magistris,
 Omnia veridico decurrens carmine pandam.
 Casspia per teretes Tethys distenditur Oras,
 910 Et sinuant curvis hanc totam littora Terris:
 Tantum sed fuso Pontus jacet iste profundo,
 Ut ter Luna prius reparet facis incrementa,
 Quam quis caeruleum celeri rate transeat Aequor.
 Gurgitis Oceanus Pater est: namque iste nivalis
 915 Axe Helices infert rapidi freta concita Ponti,
 Et Sinus inde tibi Pelagus trahit. hic vada propter
 Casspia versatur Scythia belliger: hicque feroces
 Degunt Albani. trux illic arva Cadusus
 Dura tenet, Mardi celeres, Hyrcani, Apyrique.
 920 Cesspite vicino Mardus fluit, & procul ipsos
 Accedit Baetros, attingens denique atroces
 Agmine Dercebios, medius determinat ambos,
 Hyrcanique Salis tumido convolvitur Aestu.
 Sed Baetrena Salo vasto procul Arva recedunt,
 925 Parnasi que jugi tegitur Gens rupibus illa.
 Dercebios aliud cohibet latus, & vada tangit
 Casspia. tum clari pharetris, agili que sagitta
 Massagetae glauci succedunt flumen Araxis,
 Durum ab stirpe Genus, placidae mens nescia vitae,
 930 Ignorant flavae Cereris commercia, Bacchi

Sem-

*Semper inexpertes, animam traxere ferinam.
His cibus, & potus simal est: nam sanguinẽ equinum,
Et lac concretum per barbara guttura sorbent.*

*Nec procũl ad Boream diri posuere Chorasmi
935 Hospitia, & juxta protendit Sugdias agros,
Sugdias, ingenti quàm flumine disjicit Oxsus.*

*Hic procũl Emodi latè ruit aggere montis,
Et per prolixos evectus protinus agros,
Caspia propellit fluctu freta, quã petit hujus
940 Fluminis Occidui ripas, habitant Laxartae:*

*Tendere non horum quisquam certaverit arcus,
Ambitus hos etenim multus trahit, & grave curvis
Pondus inest taxis, longo sunt spicula ferro,
Et rigor in nervis velut obuius. inde cruenti
945 Sunt Tochari, Frurique truces, & inhospita Seres
Aroa habitant, gregibus permixti, oviumq; boumq;
Vellera per sylvas Seres nemoralia carpunt.*

*Ultima Epetrinos Tellus habet. & procul ista
Cassa virũ est, nullis pecorum balatibus Agri
950 Perfultant, herbae viduus jacet undique cespes,
Fronde carens, nusquam terras intersecat Amnis.
Caspia tot latè circumdant aequora Gentes.*

*Nunc rursus ab Colchis, & glaucis Fasidis undis
Occiduum ad Solem Populos memorate, Camoenae,
955 Usque in Threicii Fauces Maris. aspera primum*

** Al. diri. Byzerum est Gens: * duri sunt inde Bechiri,
Macrones, Phylirique, & pernix Durateum Gens.
Inde Tibareni, Chalybes super, arva ubi ferri*

Di-

Dittia vulnifici crepitant incudibus altis.
 Post hos Assyriae tenduntur jugera Terrae,
 960 Armenioque jugo latè surgens Thermoödon,
 Gentis Amazonidum lambit sata, nec minus illic
 Erigit excelsa in fastigia prisca Sinope.
 Hanc Urbem quondam magni Iovis ardor, Asopis
 Virgo locans, saevae propter confinia Terrae
 965 Aulam habuit, Plebemque suo de nomine dixit.
 Nec procùl hinc purus latice provolvitur Iris,
 Et citus Armeniae rursum convallibus atris,
 Quà vastam in Pelagus vergit saxosa Carambis,
 Surgit Halys. tum Paphlagonù sata longa patefcüt,
 970 Et Maryandinum Gens incolit, unde triformis
 Ora canis superas quondam produxit in Oras
 Alcides Erebo. propter Bithynia glebam
 Exerit, hic latè Rhebas extenditur Amnis;
 Rhebas, Cyanei qui disjicit Aequora Ponti;
 975 Rhebas, argento similem qui porrigit undam.
 Hi Pontum cingunt Populi. nunc illa canetur
 Ora Asiae, Glaucus Pelagi quam subluir Aestus
 Axe Noti in fauces rapidi procùl Hellesponti,
 Et Freta, qua spumant Aegyptia partibus Austri
 980 Vsq̃ue Arabes, & longa Syrae confinia Terrae.
 Dictus enim quantus rigidos Scythia degat ad Arctos.
 Chalcedon tumulus fluctu circumdatus alto,
 Eminùs Europen, proceraque moenia Byzae
 Aspicit. abtergo tendit Bebrycia glebam,
 985 Celsaque nubiferae sustollit culmina rupis

My-

- Mysus ager; Mysos tacitum diffusus in Aequor,
 Tergaque flavescent fulcat Cius. hujus ad undam
 Pulcher Hylas Nymphis quondam fuit anxia cura.
 Hinc in caeruleum cedit Sinus Hellepontum,
 990 Explicat, & Phrygiam Tellus incurvat in Orbem.
 Major Sangario latè praestringitur Amni:
 Haec procùl Eöos procedit plurima in Axes,
 Fertilis herbarum, quà Coelum rursus in umbras
 Inclinat Vertex, panduntur terga minori,
 995 Quae jacet immensae latè sub rupibus Idae,
 Infortunatam pertingens cespitem Trojam.
 Aeölis inde patet vastum super Hellepontum
 Aegaei per terga Sali prolixus lönium
 Rursus ager glebam protenditur. hunc secat ingens
 1000 Maeander, salsiq̃ue ruens vada gurgitis intrat.
 Comminüs hic gelidi quà spirant flabra Aquilonis,
 Vrbs Ephesus, quà tetrae sustollit Fana Dianae,
 Munus Amazonidum memorabile. nec minüs inde
 Lydia procedens longum latus explicat Euro:
 1005 In qua vitiferae Tmolus juga proferit Arcis,
 Et Paetolus aquas agit auriger, arva canoris
 Persultans Cygnis, curvas sedet undiq̃ue ripas
 Creber ales, laetis adsurgunt gramina Campis,
 Herbaque luxuria Sola semper pingua vestit.
 1010 Sed locuplete magis Moeandria gleba recumbit,
 Vbere nam blandi Terram rigat unda Caystri.
 Maeonis hic etiam deducit turba choreas:
 Aurca subnectunt hac vincula, ritus Iaccho*

Luditur, atque sacris feriunt ululatus Aethram,
 1015 Virgineusque Chorus late strepit, exilit omnis
 Coetus, & instabilis vagapendent corpora damm*
 Taurorum quoque flabra Deo famulantia ludunt
 Ritibus in Vulgi; subeunt haec serica saepe
 Pallia, & impulsu Zephyris agitantur amictus.
 1020 Haec linquenda tamen laeto reor omnia Lydo.
 Quae se Xantus agit, Lyciorum tenditur Ora
 Inclinata Mari. surgunt ibi culmina Tauri
 Pamphylicae in Fines, hic idem Cragus habetur
 Nomine sub Gentis: propè celsam surgit in Arcem
 1025 * Priscas Idae fomes calidis adoletur in Aris
 Saepe Dionaeae Veneri. stat Corycus alta,
 Stat Perge propter, stant ardua tecta Phaselis
 Eminus & Phoebi radiis tremit aemulus ardor,
 Inde Lycaoniae tractus jacet: impiger Agros
 1030 Incola decurrit, sitit atrum dira cruorem
 Gens hominum, & saevo pascuntur pectora bello.
 Tum Pisida ferox exercet pingua culta.
 * Termessusque dehinc Vrbs eminet, Arcem
 Inclyta per nubes attollens moenia Lyrbae,
 1035 Et Lacedaemoniae surgunt fastigia Selges.
 Plurimus hinc Terras intrat sinus, undique longè
 Vicina Euxino rupti Sola cespitis urget.
 * Hic diros Coeli castrames tenet, inque diei
 Tenditur exortum, sulcant duo flumina Terram:
 1040 Pyramus hic undas, hic voluit Pinarus Aequor.
 Cydnus item mediae discernit moenia Tarfi.

- Pegasus hoc olim suspendit cespitem se-se,
 Impressaeque Solo liquit vestigia calcis;
 Esset ut insignis revoluta in saecula semper
 1045 Nomen humo. clari post ultima Bellerophontis
 Hic cespes latè producit Alejus arva;
 Horrescitque comis nemorum, per inhospita cujus
 Aequora secreto vitam protraxerat agro.
 Lyrnessusque dehinc: hic Malus, & Anchialia,
 1050 Inlustresque Solis post carmina vatis Alumni.
 Commagenorum propter diffunditur Ora:
 Et procùl Hesperium curvatur limes in Axem,
 Donec piniferas Casii prorepat ad arces.
 Hinc solers Asiam facili cape carmine totam.
 1055 Forma sit hujus enim talis tibi: quatuor illa
 In latera effusa cordidato: longior autem .
 Sit modus his, rutili quae spectant Syderis Ortum.
 Tumque tene primo quod carmine Musa loquuta.
 Totam Asiam celsi praecingi vertice Tauri
 1060 Extima in Indorum. Montis tamen accipe molem
 Per latus id duci, quo dat Cynosura pruinas,
 Solis ab Occasu vastum decurrere Nilum;
 * Indicum ab Eöis Mare fervere, rursus ab Austro
 Fluxibus immodicis rubri Salis Aequora volvi.
 1065 Ora Syrium curvi procumbens littoris acta
 In Notum, & Eöi confinia tenditur Euri.
 Haec Coele est Grajo sub nomine, namque duobus
 Ut conclusa jugis, vallis vice, multa cavatur.
 Ab Zephyro Casius mons imminet: Axe dici

- 1070 *Consurgentis item Libanus premit arduus arua.
Pars procùl à Pelago Terras colit, inque recessu
Gens agitatur. Salso quicquid pulsatur ab Aestu,
Phoenicum Regio est. hi rubro à gurgite quondam
Mutavère domus, primi que per Aequora vecti,*
- 1075 *Lustravère Salum, primi docuère carinis
Ferre cavis Orbis commercia, Sydera primi
Servavère Poli. Populis Phoenicibus ergò
Urbs Iope sterilisque dehinc habitatur Elais,
Gaza que proceris adsurgens undique muris.*
- 1080 *Hic Tyrus est opulens, & Berytus optima, Byblos,
Sidonii que Lares; ubi labens agmine amoeno
Cespitis inrigui Bostrenus jugera findit.
Nec minùs hic Tripolis pingui Sola porrigit agro,
Ortosisque dehinc attollitur. hic Marathus stat.*
- 1085 *Littoris extremo caput altis turribus effert
Laodicae, & glauci praelambitur Aequoris unda.
Hic nemorosa virent Daphnae loca, celsa Cupressus
Erigitur, ramis innectit Laurus odora,
Crine Dionaeo Myrtus diffunditur, altae*
- 1090 *Consurgunt Pinus, & Coelum sibila pulsan
Robora, mollicomis Tellus insternitur herbis.
Urbs mediis Apamena dehinc consistit in arvis,
Et quà Phoebaeam procùl incunabula lucem
Prima foveat, Emesus fastigia celsa renidet.*
- 1095 *Nam diffusa Solo latus explicat, ac subit auras
Turribus in Coelum nitentibus. Incola claris
Cor studiis acuit * amplius imbuunt ordo.*

- Denique flammicommo devoti pectora Soli
 Vitam agitant. Libanus frondosa cacumina turget,
 1100 Et tamen his celsi certant fastigia Templi.
 Hic se indit juxta Tellurem glaucus Orontes.
 Nec procùl Antiochi vagus interlabitur Urbem,
 Praestringitque undis Apamenae jugera glebae.
 Fertilis hic cespes protenditur. aruaque amica
 1105 Sunt pecori, infestus facilis Pomona resurgit,
 Et foecunda Ceres campo flavescit aperto.
 Si rursus tepidum via deflectatur in Austrum,
 Curva Sinus Arabi succedent Aequora propter.
 Nanque Arabas, Syriaeque solum Sinus iste fluntae
 1110 Dividit, & tentis procùl interfunditur undis.
 Et tamen Eöos paulum inclinatur in Axes,
 Usque in belligeri confinia flexus Hanali.
 Hinc Tellus Arabum producit cespitem campos.
 Et latera ab gemino Sale tingitur: abluit Aestus
 1115 Persicus hæc, Arabumque; Sinus rigat Aequore Terras.
 Hic sua flabra Polo spirant: nam Persicus Euro
 Turgescit vento, Zephyro Sinus aestuat alter.
 Pars alia in primos quæ semet porrigit Ortus,
 Et Notus insurgit cum nubifer Aequore rubri
 1120 Tangitur Oceani, foelici Terra recumbit
 Tota Solo. Tellus hic semper flagrat odore
 Cespitem, prorumpit lacrymoso stipitem Myrrha;
 Myrrha, furor quondam Memyreus, hic Ladani vim
 Vellera diffundunt, calami coma pullulat almi,
 1125 Gignit humus Casiam, concrecant thura per Agros,
 Lon-

- Longaque foecundis pinguescit odoribus Ora.
Vera fides illic femori sub imagine partus
Dirupisse Iovem penetralia, proderet Ortus
Ut sacer Aetheria fulgentem fronte Lyacum.*
- 1130 *Nascenti Baccho risit Pater, undique fulsit
Coelicolum sedes, convexaque pura tetendit
Festa Dies, Tellus effudit dives odores,
Villosum subitis tumuit pecus incrementis.
Ver habuere suum nova framina, flore frequenti*
- 1135 *Pinxit Terra Sinus, ac Nymphis unda cucurrit
Largior: internis etiam procul undique ab Oris
Ales amica Deo largum congeßit Amomum.
Extemplo Liber subnectit nebride pectus,
Effusasque comas hedera ligat, inde virenteis*
- 1140 *Attollit thyrsos, & blandi luminis igne
Os hilarat, totaque celer diffunditur Aethra.
Sed propter Libanum Terram sulcant Nabataei,
Chaulasique dehinc, Agreni rursus, & inde
Lybdanus est, Tellus Camae vicina fluento.*
- 1145 *Perfidis accedunt rutili contermina Ponti
Minaci, Sabataeque tenent superi. impiger ampla
Aequora defulcat glebae ditis Cletabenus
Plurima praeterea Gens circumplectitur illic
Oram Arabum, muta sed degunt agmina Fama,*
- 1150 *Et numerus cunctis inglorius. inde Favoni
Qua plaga foecundos alit almos fluctibus Agros,
Barbara montivagos Tellus extendit Erembas,
Hi vitam duris agitant in cautibus omnes,*

- Intectique artus erumpunt ardua semper*
 1155 *Culmina saxorum. non ollis pabula in usum*
Terra parit: glebas abrodunt, more ferarum,
Iejunas herbae, nec amicas frugibus ullis.
Hinc ultra Libani rursus fastigia celsi
Lux Hyperionio quâ se sustollit ab Ortu,
 1160 *Alterius Syriae limes jacet, usque Sinopen*
Gurgitis attiguam. mediis hîc impigra in arvis
Cappadocum Gens est, propter Freta turgida rursus
Assyrii juxta sunt ostia Thermodöontis,
Et festina citis evoluitur unda fluentis.
 1165 *Nec procûl attollit quâ se facis ardor Eöae,*
Plurimus Eufratae manat liquor. iste feroci
Fusus ab Armenia, vastum caput exerit antro,
Inque Notum primae protenditur agmine molis,
Et matutinos iterum conversus in Axes,
 1170 *Dividit inserto mediam Babylona fluento.*
Inde Teredoniae juga praeter maxima rupis
Persidis in Pontum sparso cadit effluus amnis.
Hunc super in septem quantum via carpitur Ortus,
Cessitis extenti spatii, citus Aequora Tigris
 1175 *Prona rotans, & saxa jugis avulsa supremis,*
Et totas latè celeri trahit agmine Sylvas.
Quin & vasta palus medio distenditur agro:
** Maximus hanc fluctu Tigris intrat: aperti*
Terga lacus stupet unda silens, tacitaeque recubunt
 1180 *Aequora Thosippes: solidarum denique more*
*Riparam, stagni facies inscia * quiescit*

*Invectumque sibi cohibens altrinsecus amnes,
 Stat disclusa palus. sic Elidis incola Pontum
 Disjicit Alphæus: Pelago sic inserit undas*
 1185 *Illæsum optatae flumen ducens Arethusæ.
 Ergò per & stagnum vehitur celer amnis apertum:
 Hoc elapsus item vim proni gurgitis urget.
 Non alium tantus rapit impetus, haud ita quisquam
 Spumescit fluctus, neque tantos ullæ fragores*
 1190 *Vnda ciet, medio quæ Tellus funditur agro.
 * Hos Interamnis nomen tenet. at suus illam
 Flumine præcinctam gemino per aperta locavit,
 Non qui lanatum longo pecus educat agro,
 Aut qui cornigeri ductor gregis arva pererrat,*
 1195 *Gramina qui pastor simis petit apta capellis,
 Quæque cavo solers committit semina sulco,
 Quem Pomona juvat, quem ramis Esculus altis
 Inlicit, & pingui dependens subere glando,
 Brachia Nisæi qui palmitis ordine iusto*
 1200 *Digerit, aut tectis si quis dolat impiger ornos,
 Vel Salis in fluctus qui cymbam navita texit,
 Si * jerit hos saltus. nihil indigna subtrahit Ora:
 Dives humo Tellus, dives jacet arbore cespes.
 Istius in Boream quidquid protenditur agri,*
 1205 *Armenii, & vita duri sulcant Matieni.
 Quæ sunt flabra Noti, Babylon subducitur Arce
 Procera in nubes. hanc prisca Semiramis Urbem
 Vallavit muris, quos non absumere flammæ,
 Non Aries penetrare queat. stat maxima belli*

Au-

- 1210 *Aula quoque argento, domus Indo dente nitefcit,
Aurum tecta operit, Sola latè contegit aurum.
Ipsa dehinc Tellus, quae circumplectitur Urbem,
Et procerarum fluctu vernal palmarum,
Et splendente procùl beryllo ferta renidet.*
- 1215 *Hic tamen internis Ophietidis Arcis in arois
Inter gemmiferas excrefcit creber arenas.
Hinc Babylona super geminae pro finibus Vrsae
Cossi, Marragataeque, & Calonita vagantur.
At rursum Armeniae si quis pede pergat ab Arce*
- 1220 *Rupis, & Eöas gressum producat in Oras,
Medica prolixos spectabis Regna per agros,
Horum, qui gelidi succedunt plaustra Boötis,
Pinguia rura tenent. Sunt illic Atropateni,
Sunt Gerri, & Mardae, tepidum qui rursus ad Austrum*
- 1225 *Oram habitant, Scythicae deducunt semina Gentis.
Nam Medea ferox fuit ollis sanguinis Auctor.
Haec, cum Pandionis lectum componeret Aulae,
Attica quàm pulchro Tellus pinguescit Ilisso.
Proditur, inque fugam properè convertitur exul.*
- 1230 *Has post in terras pinu subiit Etine,
Infeditque locos, veteres accedere Colchos
Nulla inerat menti fiducia; denique ab illa
Medorum soboli Magicae furor artis inhaeret.
Pars Gentis rutilos Phoebi quàm spectat in Ortus*
- 1235 *Saxa habitat: saxis excudit Narcisiten.
Qui propter dumos, nemorosaque rura vagantur,
In pecus intenti, crebro grege pascua tondent.*

*Medica se tantos effundit gleba per agros,
Caspia ut extento contingat cespite claustra.*

1240 *Haec Asiae dixere fores, hiet Ore quod illo,
Porta quasi, & longas * vium discedat in Oras.
Quippe nivosa Poli quâ cardine vertitur Arctos,
Panditur Hyrcanis hinc janua: janua Persis
Hinc patet, imbriferû quâ vergit mûdus in Austrû.*

1245 *Ecce sub immenso portarum vertice Parthi
Rura tenent. curvi nequicquam vomeris usus,
Sollicitanda cibi non ollis cura, laborque
Aequora Terrarum gravibus componere rastris.
Exercent saevi se semper Martis in arma.*

1250 *Sica comes lateri est, manus aut hastilia vibrat,
Demittunt pharetras humeris, & lethifer arcus
Semper inest laevae, neque per compendia diras
Producunt animas, non puppibus Aequora sulcant;
Non proni gregibus pecoris fera vita juvatur,
1255 Sed quatit alipedum Sola semper cursus equorum,
Pulsaque Terra gemit, discurrunt crebra per auras
Spicula, missilibus latè subtextitur Aër.*

*Quin impactus amor * est si dicere Persas,
Consimilis, solersque trahit te cura per Orbem,
1260 Has quoque Musa tibi formabit carmine Terras,
Quae liquidis amnis via debeat, ut quae jugorum
Consurgat Vertex, quibus Oris arva recumbant
Barbara Samosum, qui Persam robur, & usus.
Quippe Asianarum primi degunt Regionum.*

1265 *Vita opulens Genti, gazas quoque Terra ministrat*

*Omnibus & largum Populis producitur Aevum,
Dives in his mos est jam longi tempora Saecli,
Ex quo Maconiam bello trivère cruento:
Illidunt auro vestes, & cuncta teguntur*

1270 *Auro membra viris, auro vestigia condunt.*

*Tantus Persarum dissolvit pectora luxus.
Ipsa autem Tellus inclusa est montibus altis,
Undique in Australem latus inclinior Axem,
Ac Boream longè, longè quoque Casspia claustra*

1275 *Deserit, atque Noti placida perfunditur aura.
Istius at spatii finem dat Persicus Aestus,
Incoliturque Solum Populis tribus, una sub Arcto
Pars agit, armigeris nimium contermina Medis:
Altera per mediae Telluris terga vagatur:*

1280 *Porrò ad flabra Noti Pelagus propè tertia degit.
Plurima praeterea percurrunt flumina Terram
Persidis, & rigidas curvant labentia ripas.
Arva secat Cyrus, perrumpit rura Choaspes,
Indica provolvens procùl Aequora, cujus ad undam*

1285 *Incola flaventem studio sectatur Achatem.
Nam cum brumali ceciderunt Sydere nimbi,
Imbribus & Coelo fusis furit auctior amnis,
Hos lapides latè flumen trahit: undique Tellus
Circumoecta dehinc laeti viret ubere campi.*

1290 *Sed quà caeruleam Sinus infert Persicus undam,
Gens Carmanorum latè colit: hanc facis Ortus
Vrit Phoebaeae, tanto quoque funditur agro,
Ut simul & glauci contingat gurgitis Aestum,*

- Et procùl internac perreptet jugera Terrae.*
 1295 *Hos super est Tellus; tendit Gedrosia glebam,*
Oceani vicina Fretis. Et flumen ad Indum,
Auroraeque latus Scythia, miti proximus Austro
Adcolit: Australis certè Scythia dicitur iste.
Nanque alii dura pulsantur desuper Arcto.
 1300 *Indus Caucasiae praerumpens rupis ab antro,*
Adversum Pelago Rubri procùl Aequoris amnem
Porrigit, inque Notum recto fluit agmine aquarum.
Ora dehinc Indo duo sunt, mediumque per agrum
Insula se vasto fundit tergo Patalene.
 1305 *Innumeras idem disspescit flumine Gentes,*
Oritas, Arabasque, Et veloces Arachotas,
Et Sagam infidum, vel qui per inhospita latè
Discreti Populi, discreti finibus agri
Arua agitant; uno sed nomine sunt Arieni,
 1310 *Hi quanquam steriles decurrant semper arenas,*
Munera nec carpant Cerealia, nec nova praelo
Musta premant, fuluo tamen invenère Corallo
Pandere vivendi commercia, quaerere pulchrae
Sapphiri latebras, Et praeduros Adamantas.
 1315 *Calliope, Indorum Populos, Et Regna canamus.*
Ultima Terrarum Tellus aspergitur Indi
Fluctibus Oceani: primam coquit hanc radiis Sol,
Sol Hyperionius; Sol magni gratia mundi,
Astrorum Genitor, lucis Sator, Et Vigor Acthrae.
 1320 *Sed Genti Indorum teter color: efflua semper*
His coma, liventes imitatur crine Hyacinthos.

*Pars subit abrupti Sola cespitis, aurea ut illis
Terrarum in latebris excludant cautè metalla:*

Pars telas statuunt, & vestimenta laborant

1325 *Lintea: pars Indi procurat segmina dentis,
Atque ebur invigilat: multi quà flumina nimbis
Auget hyems, vastum ut latè trahat agmè aquarum
Albens, & celsas evincant Aequora ripas,
Pallantes obeunt, Beryllum prona fluenta.*

1330 *Nec procùl internis à finibus aut Adamanta
Detulerint: his glauca dehinc tornatur lāssis.
Nec minùs & baccas alii propè marmora curvis
Excudunt conchis: pars rursum dioite cura
Herbosi lapidis Venas fodit, hique rubore*

1335 *Suffusas* blando quaerunt campis Amethystos,
al. Suffu- Horum dives enim Tellus est Indica semper,
Et tali scrupo cespes tumet: omnibus autem
Fertilis inriguis crebrò praelabitur Ora:
Extendunt celsi vaga latè brachia luci,*

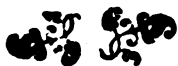
1340 *Et Vernat nemorum semper coma. nunc tibi formam
Terrarum expediam, nunc carmine flumina fabor,
Nunc rigidos montes, nunc multae denique Gentis
Absolvam Populos. Latera agris undique in Indis
Quatuor esse tene: cœant tot & anguli ab omni*

1345 *Parte, sibi obliquò claudentes extima Terrae,
Ceus species Rhombo est. Zephyri de partibus Indus
Gurgitis occursum fit certae terminus Orae:
Axe Noti rubri latè Salis objacet unda:
Flumen item Ganges fit limes cespiti Eöo:*

- 1350 *Atque Lycaonia confurgit Caucasus Arclo.
Aequore qua fuso laticem producitur Indus,
Dardanidū Gens est: ubi magnus sorbet Hydaspes
Delapsū summa saxorum mole Acesinem.
Tertius amnis item secāt agri proxima Cophes.*
- 1355 *In medioque Sabae sunt cespites: Gens quoque Scodri
Propter agit: Populi que dehinc, velut ordine factō,
Hyllaeum longas exercent vomere Terras.
Gargaridae rursum, Gens haec obnoxia Baccho,
Et glebam sulcant, & ritibus Orgia ludunt.*
- 1360 *Hic Hypanis, latèq; trahens vaga terga Cymäder,
Magnus utrumque modi dimittitur, Hermodöontis
Rupe procū fulvum provolvunt fluctibus aurum.
Nec minùs hi campos intrant Gangitidis Orae,
Quae per flabra Notis fuso distenditur agro,*
- 1365 *Usque in celsa jacens confinia Colidis arcis.
Colis ipsa dehinc cetosi vergit in Aequor
Oceanī, tantoque jugo subit Aetheris auras,
Arceat alituum subducta ut rupe volatum.
Sed circum Gangem Regio est devota Lyaeo,*
- 1370 *Perpetuique sacri talis narratur origo.
Indorum in Populos fatalia Liber agebat
Praelia, Vipereo latè Bellona flagello
Increpat, & magno tremuerunt Regna pavore,
Insistente Deo. venit ergo ad flumina Gangis,*
- 1375 *Discursuque sacro praeludit praelia Liber:
Moenades extemplo maculosae nebridis usum
Permutant clypeis, viridique hastilia thyrsō*

RUPPI FESTI AVIENI

- Succedunt, solvunt properantes lintea Bacchae
Vincula, viroso pectus vinxere Dracone,*
1380 *Pro molli vitta praecepunt crine Chelydri,
Excitoque ferus persultat in agmine Mauros.
Dux Aquilas in bella rapit, tremit Indica Tellus
Pressa pede, & toto tenuerunt * Classica Coelo,*
* al. Tonue
runt. *Ergo & Nysaeos discit Gens ritè recessus,*
1385 *Et statâ sollicito deducunt Orgia ritu.
Ipse dehinc diros ut Liber perculit Indos,
Emodi victor conscendit verticis arces,
Effusamque Salo Gentem procùl aspicit omnem,
Ima juga extantis vestigia gurgite canent.*
1390 *Oceani Eöi praetento denique Bacchus
Littore, & extrema Terrarum victor in Ora,
Ducit laurigeros post Indica bella triumphos,
Erigit & geminas Telluris fine Columnas,
Invisitque dehinc Ismeni fluminis undam.*
1395 *Has tantùm Gentes commendat Fama per Orbē:
Vile aliae Vulgus, pecorum vice, terga pererrant
Cessitis abjecti, non his aut gloria forti
Parta manu est, aut clara decus peperere metalla
Terrarum venis: habitant ignota locorum,*
1400 *Semper inexpertes Famae, per inhospita degunt
Arva procùl, nullis sunt dignae denique Musis.
At Tu, Phoebe Pater, Vos clari turba, Camoenae,
Nominis, Aönio Famam inspire labori.*

26

RVFFI FESTI AVIENI

ORAE MARITIMAE

LIBER PRIMVS.

- 1 **Q**VAESISSE te-met saepè cogitans, Probe,
Animo, atque sensu Taurici Ponti Sinus,
Capi ut valeret his probabili fide,
Quos distenerent spatia Terrarum extima:
5 Subii libenter id laboris, ut tibi
Desideratum carmine hoc claresceret.
Fas non putavi quippe, prolixa die
Non subjacere sensui formam tuo
Regionis ejus, quam vetustis paginis,
10 Et quam per omnem spiritus nostri diem
Secretiore lectione acceperam.
Alii invidere namque, quod dispendio
Tibi haud sit ullo, agrestis, & duri reor.
His addo & illud, liberum te-met locum
15 Mibi esset amor, sanguinisque vinculo.
Neque sat sit istud, ni sciam te litteras,
Hiantibusque faucibus Vestarum abdita
Hausisse semper, esse patuli pectoris
Sensu capacem, talium jugem sitim
20 Tuo esse cordi, & esse te prae caeteris
Memorem intimati: cur inefficaciter
Secreta Rerum in non tenacem effunderem?
In non sequacem quis profunda ogganniat?

Mul-

RUFFI FESTI AVIENI

- Muta ergò, multa compulere me, Probe,*
 25 *Efflagitatam rem tibi ut persolverem.*
Quin & parentis credidi officium fore,
Desideratum si tibi locupletius,
Profususque Musa promeret mea.
Dare expetitur, quippe non parci viri est;
 30 *Augere porro muneris summam novi,*
Mentis benignae, satque liberalis est.
Interrogasti, sitenes, Maeotici
Situs quis esset Aequeoris. Sallustium
Noram id dedisse, dicta & ejus omnibus
 35 *Praejudicatae auctoritatis ducier*
Non abnuebam. ad ejus igitur inclytam
Descriptionem, quàm locorum formulam,
Imaginemque expressor efficax styli,
Et veritatis penè in obtutus dedit
 40 *Lepore linguae, multa rerum junximus,*
Ex plurimorum sumta commentariis.
Hecataeus istic quippe erit Milesius,
Hellanicusque Lesbios, Phileus quoque
Atheniensis, Cyryandaeus Scylax,
 45 *Pausimachus ille, prisca quem genuit Samos,*
Quin & Damastus, nobili natus Sige,
Rhodoque Bacoris Ortus, Euctemon quoque
Popularis Urbis Atticae, Sicalus Cleon,
Herodotus ipse Thyrius, tum qui decus
 50 *Magnum loquendi est, Atticus Thucydides.*
Hic porrò habebis, pars mei cordis Probe,

Quic-

- Quicquid per Aequor Insularum attollitur:*
Per Aequor illud scilicet, quod post cava
Hiantis Orbis à Fretò Tartesio,
55 *Atlanticisq̃ue fluctibus, procùl sitam*
In usque glebam proruit nostrum Mare,
Sinusq̃ue curuos, atque prominentia,
Vt se supino porrigat littus situ,
Vt longè in Vndas inferant se-se juga,
60 *Celsaeq̃ue ut Vrbes alluantur Aequore:*
Quis Ortus amnes maximos effuderit,
Vt prona Ponti gurgitem intrent flumina,
Vt ipsa rursus saepè cingant Insulas,
Sinuntq̃ue latè ut tuta portus brachia,
75 *Vt explicentur stagna, seu jaceant lacus,*
Scruposum ut alti verticem montes levent,
Stringatq̃ue nemora ut Vnda cani gurgitis.
Laboris autem terminus nostri hic erit,
Scythicū ut profundū, & Aequor Euxini Sali,
80 *Et si quae in illo marmore Insulae tument,*
Edisserantur. reliqua porrò scripta sunt
Nobis in illo plenius volumine,
Quod de Orbis Oris, Partibusq̃ue fecimus.
Vt aperta verò tibi-met intimatio
95 *Sudoris hujus, & laboris sit mei,*
Narrationem Opusculi paulò altiùs
Exordiemur. tu exintimum jecur
Prolata conde; namq̃ue fulcit haec fides
Petita longè, & eruta ex Auctōribus.

80 *Terrae patentis Orbis effusae jacent,
Orbiq̃ue rursus unda circumfunditur.
Sed quā profundum se-met insinuat Salum
Oceano abusque, ut gurgēs hīc nostri Maris
Longē explicetur, est Atlanticus Sinus.*

85 *Hic Gadir Vrbs est, dicta Tartessus prius:
Hic sunt Columnae pertinacis Herculis,
Abila, atque Calpe: laeva dicti cespitis*

*Al. est alia. Libyae propinquae * Italia; duro perstrepeni
Septentrione, sed loco certae tenent;*

90 *Et prominentis hīc jugi surgit caput,
(Oestrymnin istud dixit Aeoum antiquius)
Molesq̃ue celsa saxei fastigii*

*Tota in tepentem maximē vergit Notum.
Sub huius autem prominentis vertice*

95 *Sinus dehiscit Incolis Oestrymnicus,
In quo Insulae se-se exerunt Oestrymnides,
Laxē jacentes, & metallo divites
Stanni, atque plumbi. multa vis hīc Gentis est,
Superbus animus, efficax solertia,*

100 *Negotiandi cura jugis omnibus.
Nolusq̃ue cumbis turbidum latē fretum,
Et belluosi gurgitem Oceani secant.
Non hīc carinas quippe pinu texere,
Facere morem non abiete, ut usus est,*

105 *Curoant fasello: sed rei ad miraculum,
Navigia-junctis semper aptant pellibus,
Corioq̃ue vastam saepe percurrunt Salum.*

*At hinc duobus in Sacram, sic Insulam
Dixere Prisci, Solibus cursus rati est.*

¹¹⁰ *Haec inter undas multum cespitis * jacet,
Eamque latè Gens Hibernorum colit.
Propinqua rursus Insula Albionum patet.
Tartesiisque in terminos Oestrymnidum
Negotiandi mos erat, Carthaginis*

* Al. ces-
pitem.

¹¹⁵ *Etiam Colonis, & Vulgus inter Herculis
Agitans Columnas, haec adibant Aequeora:
Quae Himilco Poenus mensibus vix quatuor,
Ut ipse se-met rem probasse retulit,
Enavigantem posse transmitti adserit.*

¹²⁰ *Sic nulla latè flabra propellunt ratem,
Sic segnis humor Aequeoris pigri stupet.
Adjicit & illud, plurimum inter gurgites
Extare fucum, & saepè virgulti vice
Retinere puppim. dicit hic nihilominus*

¹²⁵ *Non in profundum terga dimitti Maris,
Parvoque aquarum vix super texi solum,
Obire semper huc, & huc Ponti feras,
Navigia lenta, & languidè repentina
Internatare belluas. si quis dehinc*

¹³⁰ *Ab Insulis Oestrymniciis lembum audeat
Vrgere in undas, Axe quà Lycaonis
Rigescit Aethra, cespitem Ligurum subit
Cassum Incolarum. namque Celtarum manu,
Crebrisque dudum praeliis vacuata sunt.*

¹³⁵ *Liguresque pulsī, ut saepè fors aliquos agit,*

- Venere in ista, quae perhorrenteis tenent
 Plerumque dumos: creber his scrupus locis,
 Rigidaeque rupes, atque montium minae
 Coelo inferuntur. Et fugax Gens haec quidem*
 140 *Diu inter arcta cautium duxit diem,
 Secreta ab Undis; nam Sali metuens erat
 Priscum ob periculum: post quies, Et otium,
 Securitate roborante audaciam,
 Persuasit altis deuehi cubilibus;*
 145 *Atque in Marinos jam locos descendere.
 Post illa rursum, quae super fati sumus
 Magnus patescit Aequoris fusi Sinus.*
 * Sic cor- *Ophiusam* adusque, rursum ab hujus littore
 reximus. *Iternum ad Aequor, quâ Mare insinuare se*
 150 *Dixi antè Terris, quodque Sardum nuncupât,
 Septem dierum tenditur reditu viae.
 Ophiusa porrò tanta panditur latus,
 Quantam jacere Pelopis audis Insulam.
 Grajorū in agro haec dicta primo Oestrymnis,*
 155 *Locos, Et arua Oestrymnis habitantibus.
 Post multa, serpens effugavit Incolas,
 Vacuamque glebam nominis fecit sui.
 Proceedit inde in Gurgitis Veneris jugum,
 Circumlratque Pontus Insulas duas,*
 160 *Tenue ob locorum inhospitas. Aryjum
 Rursum tumescit prominens in asperum
 Septentrionem. cursus aut hinc classibus
 Usque in Columnas efficacis Herculis**

- + *Quinque est dierum. post Pelagia est Insula,*
 165 *Herbarum abundans, atque Saturno sacra:*
Sed vis in illa tanta naturalis est,
Vt si quis hanc in navigando accesserit,
Mox excitetur propter Insulam Mare,
Quatiatur ipsa, & omne subsiliat Solum
 170 *Altè intremescens, caetero adsterni vicem*
Pelago silente. prominens surgit dehinc
 * *Ophiusa è moras, absque Arvi jugo*
In haec locorum bidui cursus patet.
Atqui dehiscit indè prolixè Sinus,
 175 *Non totus uni facile navigabilis*
Vento, recedit nunquam medium aceris
Zephyro vehente, reliqua deposcunt Notum.
Et rursus inde si petat quisquam pede
Tartessiorum littus, exuperet viam
 180 *Vix luce quarta: si quis ad nostrum Mare,*
Malachaeque Portum semitam tetenderit,
In quinque Soles est iter. tum Cepresicum
Iugum intumescit: subjacet porrò Insula,
Achale vocata ab Incolis. agrestis fides
 185 *Narrationis prae rei miraculo:*
Sed quam frequens auctoritas sat fulciat.
Ajunt, in hujus Insulae confiniis
Nunquam esse formam gurgiti reliquo parem:
Splendorem ubique quippe inesse fluctibus
 190 *Vitri ad nitorem, & per profundum marmoris*
Coëaneam in Vndis esse certum imaginem est,
 Con-

RUFPI FESTI AVIENI

*Confodiat illic Aequor immunda luto,
Memorant vetusti, semper atque sordibus
Ut foeculentos gurgites haerescere.*

195 *Cempsî, atque Saefes arduos colleis habent.
Ophiusae in agro propter hos pernix lucis,
Draganumque proles sub nivoso maxime
Septentrione collocaverant larem.*

*Poetanon autem est Insula, ad se fumum latet,
200 Patulusque portus, inde Cempsis, adjacent
Populi Cynetum, Cyneticum jugum.
Qua Syderalis lucis inclinatio est,
Altè tumescens ditis Europae extimum
In beluosi vergit Oceani Salum.*

205 *Ana amnis illic per Cynetas effluit,
Sulcatque glebam. panditur rursus Sinus,
Canusque cespes in Meridiem patet.*

*Memorato aliam in gemina se-se flumina
Scindunt repentè, per quae praedicti Sinus
210 Crassum liquorem, quippè pinguescit luto,
Omne hîc profundum lenta trudent agmina.
Hîc Insularum se-met altè subrigit
Vertex duarum; nominis minor indigna est,
Aliam vocavit mostenax Agonida.*

215 *Inhorret inde rapibus cautes sacra,
Sauri & ipsa, fervet inlissum Mare,
Littusque latus saxum distenditur.
Hirtae hîc capellae, & multus Incolis caper
Dumosa semper intercrrant cespitem.*

Ca-

- 220 *Castrorum in usum, & nauticis velamina*
Productiores, & graves setas alunt.
Hinc dictum ad amnem Solis unius via est,
Genti & Cynctum hic terminus. Taressus
Ager his adhaeret, adluitque cespitem
- 225 *Tartessus amnis. inde tenditur jugum*
Zephyro sacratum: denique Arcis summitas
Zephyris vocata, celsa sed fastigia
Iugo eriguntur, vertici multus timor,
Conscendit auras; & super Syderis quasi
- 230 *Caligo semper nubilum condit caput.*
Regio omnis inde maximè herbofo Solo est,
Nebulosa jube his incolis convexa sunt,
Coactus aër, atque crassior dies,
Noctisque more ros frequens: nulla, ut solet,
- 235 *Flabra inferuntur, nullus Aethram discutit*
Supernè venti spiritus, pigra incubat
Caligo Terras, & Solum latè madet.
Zephyridos Arcem si quis excedat rate,
Et inferatur gargiti nostri Maris,
- 240 *Flabris vehetur protinus Favoni.*
Iugum inde rursus & sacrum Infernae Deae,
Divesque Fanum penetrat abstrusi cavi,
Aditumque caecum. multa propter est palus,
Etrephaea dicta: quin & Herbi Civitas
- 245 *Stetisse fertur his locis prisca die,*
Quae praeliorum absunta tempestatibus,
Famam atque nomen sola liquit cespiti.

- Anhyberus inde manat amnis & locos*
Foecundat unda. plurimi ex ipso ferunt,
 250 *Dictos Hyberos, non ab illo flumine,*
Quod inquietos Vasconas praelabitur.
Nam quicquid amni gentis hujus adjacet
Occiduum ad Axem, Hyberiam cognominant.
Pars porro Eöa continet Tartessos,
 255 *Et Cilbicenos. Cartare post Insula est,*
Eamque pridem influxè, satis est fides,
Tenuere Cempsî: proximorum postea
Pulsi duello, varia quaesitum loca
Se protulere. Cassius inde mons tumet,
 260 *Et Graja ab ipso lingua Cassiterum prius*
Stannum vocavit. inde fani est prominens,
Et quae vetustum Graeciae nomen tenet,
Gerontis Arx est eminens: namque ex ea
Geryona quondam nuncupatum accepimus.
 265 *Hic Oralatè sunt Sinus Tartessii.*
Dictoque ab amne in haec locorum, puppihus
Via est diei. Gadir hic est oppidum:
Nam punicorum lingua, conseptum locum,
Gadir vocabat: ipsa Tartessus prius
 270 *Cognominata est. multa & opulens Civitas*
Aevo vetusto, nunc egena, nunc brevis,
Nunc destituta, nunc ruinarum ager est.
Nos hoc locorum praeter Herculanæam
Solemnitatem, vidimus miri nihil.
 275 *At vis in illis tanta, vel tantum decus*

- Aetate prisca sub fide Rerum fuit,
 Rex ut superbus, omniumque praepotens,
 Quos Gens habebat, fortè tum Maurusia,
 Octaviano Principi acceptissimus,
 280 Et litterarum semper in studio Iuba,
 Interfluoque separatus Aequore,
 Inlustriorem sem-et Urbis istius
 Duum-Viratu crederet. Sed Insulam
 Tartessus amnis ex Ligustico Lacu
 285 Per aperta fusus, undique ablapsu ligat.
 Neque iste tractu simplici provolvitur,
 Vnusvè sulcat subjacentem cespitem.
 Tria ora quippe parte Eöi luminis
 Infert in agros, ore bis gemino quoque
 290 Meridiana Civitatis adluit.
 At mons paludem incumbit Argentarius,
 Sic à vetustis dictus ex specie sui.
 Stanno iste namque latera plurimo nitet,
 Magisque in Auras eminens lucem evomit,
 295 Cùm Sol ab igne celsa perculerit juga:
 Idem amnis aut fluctibus Stanni gravio
 Ramenta voluit, invehitque moenibus
 Dives metallum. quà dehinc ab Aequore
 Salsi fluenti vasta per medium Soli
 300 Regio redit, gens Etmaneum accoluit.
 Atque indè rursus usque Cempsorum sata
 Illeates agro se feraci porrigunt.
 Maritima verò Cibiceni possident.*

- Gerontis Arcem, & prominens Fani, ut suprà*
 305 *Sumus eloquuti, distinet medium Salum,*
Interque celsa cautium cedit Sinus.
Iugum ad secundum flumen amplum evoluit.
Tartessiorum mons dehinc attollitur,
Sylvis opacus. hinc Erythia est Insula,
 310 *Diffusa glebam, & Iuris olim Punici.*
Habere primò quippe eam Carthaginis
Priscae Coloni, interfluoque scinditur
Ad continentem quinque per stadia modò.
Erythia ab Arce, qua diei occasus
 315 *Veneri Marinae consecrata est Insula,*
Templumq; in illa Veneris, & penetral cauum,
Oraculumque monte ab illo, quem tibi
*Horrere sylvis dixeram, in Veneris **
Littus reclinc, & nolle arenarum jacet,
 320 *In quas Besilus, atque Cilbus flumina*
Vergent fluentum. post in occiduum diem
Sacrum superbas erigit cautes jugum.
Locum hunc vocavit Herma quondam Graecia
Est Herma porrò cespitum munitio,
 325 *Interfluumque altrinsecus munit locus.*
Alique rursus Herculis dicunt Viam:
Stravisse quippe Maria fertur Hercules,
Iter ut pateret facile captivo gregi.
Porrò illud Herma jure sub Libyci Soli
 330 *Fuisse pridem, plurimi Auctores ferunt.*
Nec respuendus testis est Dionysius,

- Libyae esse finem qui docet Tartessus.*
Europae in agro, quod vocari ab Incolis
Sacrum indicavi, prominens subducitur
 335 *Locus. utrosque interfuit tenue Fretum,*
Quod Herma porrò, aut Herculis dictū est Via.
Amphipolis Urbis Incola hoc Daemon ait.
Non plus habere longitudinis modò,
Quàm porriguntur centum & octo millia,
 340 *Est distineri † † † millibus tribus.*
Hic Herculanæ stant Columnæ, quas modū
Vtriusque haberi continentis legimus.
Sunt parva porrò saxa prominentia,
Abila, atque Calpe: Calpe in Hispano Solo,
 345 *Maurofiorum est Abila: namq; Abila vocant*
Gens Punicorū, mons quòd altus Barbaro est,
Id est, Latino, dici, ut Auctor Plautus est.
Calpeque rursus in Graecia, species cavæ,
Teretesque visu nuncupatur, & jugi.
 350 *Atheniensis dicit Euctemon item,*
Non esse saxa, aut vertices adsurgere
Parte ex utraque: cespitem Libyci Soli,
Europæ & oram memorat Insulas duas
Iter acervi: nuncupari has Herculis,
 355 *Ait, Columnas: stadia triginta refert,*
Has distinere; horrere sylvis undique,
Inhospitasque semper esse nauticis.
Inesse quippe dicit ollis Herculis
Et Templas, & Aras: inuehi aduenas rates,

- 360 Deo litare, abire festino pede,
 Nefas putatum demorari in Insulis.
 Circum atque juxta plurimo
 Manere tradit tenue prolixè Mare.
 Navigia onusta adire non valent locos,
 365 Breve ob fluentum, & pingue littori lutum.
 Sed si voluntas fortè quem subegerit,
 Adire Fanum, propter ad Lunae Insulam
 Agere carinam, eximere classi pondera,
 Leviq̃ue Cymba vix superferri Salo.
 370 Sed ad Columnas quidquid interfunditur
 Undae aestuantis, stadia septem vix ait
 Damastius esse. Caryandaeus Scylax
 Medium fluentum inter Columnas adscrit
 Tantum patere, quantus Aestus, Bosphoro est.
 375 Ultra has Columnas propter Europae latus
 Vicos, & Urbeis Incolae Carthaginis
 Tenuère quondam: mos at ollis hic erat,
 Ut planiore texerent fundo rates,
 Quò Cymba tergum fusior, brevius Mare
 380 Praelaberetur. porrò in Occiduam plagam
 Ab his Columnis gurgitem esse interminum,
 Latè patere Pelagus, extendi Salum,
 Himilco tradit. nullus haec adiit Frcta,
 Nullus carinas Aequor illud intulit,
 385 Desint quod alto flabra propellentia.
 Nullusq̃ue puppim spiritus Coeli juvet.
 Dehinc quod Aethram, quod amictu vesti. it

Caligo se per nubila condat gurgitem,
Et crassiore nubiliū perſtet die.*

390 *Oceanus iſte eſt, Orbis effuſi procūl
Circumlatratur iſte Pontus maximus.
Hic gurges horas ambiens, hīc intimi
Salis inrigator, hīc parens noſtri Maris:
Plerosque quippe extrinſecus turbat Sinus,
395 Noſtramq; in Orbem viſ profundū inlabitur.*

*Sed nos loquemur maximos tibi quatuor.
Prima huius ergo in ceſpitem inſinuatio eſt,
Heſperius Aeſtus, atque Atlanticum Salum,
Hyrcana ruruſus Vnda, Caſpium Mare,
400 Solo Indicorum terga fluctum Perſici,
Arabſque gurges ſub tepente jam Noto.
Hunc uſus olim dixit Oceanum vetuſ,
Alterque dixit moſ Atlanticum Mare.
Longo explicatur gurges huius ambitu,
405 Produciturque latere prolixè vago.
Plerumque porrò tenue tenditur Salum,
Vt vix arenas ſubjacentes occulat.*

*Exuperat autem gurgitem fuſus frequens,
Atque impeditur Aeſtus hīc uligine,
410 Viſ vel varium Pelagus omne internatat,
Multuſque terror ex feris habitat Freta.
Haec olim Himilco Poenuſ Oceano ſuper
Speſtaſſe ſe-met, & probaſſe retulit.
Haec noſ ab imis Punicorum Annalibus
415 Prolata longo tempore, edidimus tibi.*

Nunc

- Nunc jam recursus ad priora sit stylo.
 Igitur Columnae, ut dixeram, Libyſtidis
 Europae in agro aduerſa ſurgit altera.
 Hic Chryſus amnis intrat altum gurgitem:*
 420 *Ultra, citraque quatuor Gentes colunt,
 Nam ſunt feroces hoc loci Liby-phoenices,
 Sunt Maſſieni, Regna Selbyſſima, ſunt
 Feracis agri, & diuitis Tarteſſii,
 Qui porriguntur in Calacticum Sinum.*
 425 *Hos propter autem mox jugum Barbetium eſt,
 Malachaeque flumen, Vrbe cum cognomine,
 Maenace priore quae vocata eſt Saeculo.
 Tarteſſiorum Iuris illic Inſula
 Antiſtat Urbem, Noctilucae ab Incolis*
 430 *Sacrata pridem: in Inſula ſtagnum quoque,
 Totiſque Portus Oppidum, Minace ſuper.
 Quae ſe-ſe ab undis Regio dicta ſubtrahit,
 Siſarus alto mons tumet cacumine,
 Aſſurgit inde vaſta cautes, & Mare*
 435 *Intrat profundum: pinus hanc quondam frequens
 Ex ſe vocari ſub ſono Graio dedit.
 Phanumque ad uſque Veneris, ac Veneris jugum
 Littus recumbit. porro in iſto littore
 Stetere crebrae Ciuitates antea,*
 440 *Phoenixque multus habuit hos pridem locos.
 Inhoſpitales nunc arenas porrigit
 Deſerta Tellus, orba cultorum Sola
 Squalent, iacentque. Veneris abdito jugo*

- Spectatur Herma cespitis Libyci procùl,*
 445 *Quod antè dixi: littus hìc rursus patet,*
Vacuum Incolarum nunc, & abjecti Soli.
Porrò ante & Vrbes hìc steterè plurimae,
Populique multi concelebrarunt locos.
*Nam natus inde Portus * op * pe **
 450 *Se Massienum curvat alto ab Aequare,*
Sinuque in imo surgit altis moenibus.
Vrbs Massiena post jugum Traète eminet,
Brevisque juxta Strongyle stat Insula.
Dehinc in hujus Insulae confiniis
 455 *Immensa tergum latera diffundit palus*
Theodorus illic. nec stupori sit tibi,
Quod in feroci, barbaroque stat loco,
Cognomen hujus Graeciae accipis sono
Prorepat amnis: ista Phoenices prius
 460 *Loca incolebant. rursus hinc se littoris*
Fundunt arenae, & littus hoc tres Insulae
Cinxere latè. hìc terminus quondam stetit
Tartessiorum, hìc Herna Civitas fuit.
Gymnetes istos Gens locos insederant.
 465 *Nunc destitutus, & diu Incolis carens,*
Sibi sonorus Alebus amnis effluit.
Post haec per undas Insula est Gymnesia,
Populo Incolarum quae vetus nomen dedit,
Aduisque cani praefluentis alveum.
 470 *Pityussae & inde proferunt se-se Insulae,*
Balearicarum latè Insularum dorsa sunt,
 Et

- Et contra Iberi in usque Pyrenae jugum
Ius protulere, propter interius Mare
Latè locati .prima eorum Civitas*
- 475 *Ilerda surgit. Littus extendit dehinc
Steriles arenas. Hemeroscopium quoque
Habitata pridem hìc Civitas, nunc jam Solum
Vacuum Incolarum, languido stagno madet.
Attollit inde se Sitana Civitas,*
- 480 *Propinquo ab amni sic vocata Ibericis.
Neque longè ab hujus fluminis divortio
Praestringit amnis Tyrius Oppidum Tyrin.
At quà recedit ab Salo Tellus procùl,
Dumosa latè terga Regio porrigit:*
- 485 *Berybraces illic, Gens agrestis, & ferox,
Pecorum frequentes intererrabat greges.
Hi lacte se-met, atque pingui caseo
Praedurè alentes, proferebant spiritum,
Vicem ad ferarum. post Craprasiae jugum*
- 490 *Procedit altè, ac nuda littorum jacent,
Ad usque cassae Chersonesi terminos.
Palus per illa Naccararum extenditur:
Hoc nomen isti nam paludi mos dedit.
Stagnique medio parva surgit Insula,*
- 495 *Ferax oliui, & hinc Minervae sat sacra.
Fùere propter Civitates plurimae:
Quippe hìc Hylactes, Hystra, Sarna, & nobiles
Tyrichae steterè: nomen Oppido vetus,
Grajæ Incolarum maximè memorabiles*

- 500 *Per Orbis Oras: namque praeter cespitis*
Faecunditatem, quæ pecus, quæ palmitem,
Quæ dona flavae Cereris educat Solum,
Peregrina Ibero subuehuntur flumine.
Iuxta superbus mons Acer caput exerit,
 505 *Oleumque flumen proxima agrorum secans,*
Geminos jugorum vertices interfluit.
Mox quippe Sellus (nomen hoc monti est vetus)
Ad usque celsa nubium subducitur.
Adstabat istum Civitas Lebedontia
 510 *Priore saeclo, nunc ager vacuus Lare,*
Lustra, et ferarum sustinet cubilia.
Post haec arenae plurimo tractu jacent.
Per quas Salauri Oppidum quondam stetit,
In quæ et olim prisca Calliopolis fuit,
 515 *Calliopolis il * * * menium*
Proceritatem, et celsa per fastigia
Subibat auras, quæ Laris vasti ambitu
Latere ex utroque. piscium semper ferax
Stagnum imprimebat. inde Tarraco Oppidum,
 520 *Et Barcilonum amoena sedes ditium.*
Nam pandit illic tuta portus brachia,
Vetque semper dulcibus Tellus aquis.
Post Indigetes asperi se proferunt.
Gens ista dura, Gens ferox, vacnatibus,
 525 *Lustrisq; inhaerens tum jugum Celebandicū*
In usque salsam dorsa porrigit Thetym.
Hic adstitisse Civitatem Cypselam,

- Iam Fama tantum est: nulla nam vestigia
Prioris Urbis asperum servat Solum.*
- 530 *Dehiscit illic maximo Portus sinu,
Cavumque latè cespitem inrepat Salum.
Post quae recumbit littus Indigeticum,
Pyrenae ad usque prominentis verticem.
Post littus illud, quod jacere diximus,*
- 535 *Tractu supino se Malodes exerit
Mons inter undas *** tument sco *
Geminusque ver. * * * * **
- Hos inter aut Portus effusè jacet,
Nullisque flabris Aequor est obnoxium.*
- 540 *Sic omne latè, praelocatis rupibus,
Latus ambière cautium cacumina,
Interque saxa immobilis gurgel latet,
Quiescit Aequor, Pelagus inclusum stupet.
Stagnum inde Toni montium in radicibus,*
- 545 *Tononitae attollitur rupis jugum,
Per quae sonorus voluit Aequor spumeum:
Anytus amnis, & Salum fluctu secat.
Haec propter undas, atque salsa sunt Ereta.
At quicquid Agri cedit alto à gurgite,*
- 550 *Caeretes omne, & Aucocaeretes prius.
Habuere duri: nunc pari sub nomine
Gens est Iberum. Cordus inde denique
Populus agebat inter avios locos,
Ac pertinentes usque ad interius Mare,*
- 555 *Quà piniferae stant Pyrenae vertices,*

*Inter ferarum lustra duceba **

Et Arva latè, & gurgitem Ponti premit.

In Sordiceni cespitis confinio

Quondam Pyrenae Latera Civitas ditis Laris

560 *Stetisse fertur: hìcque Massiliae Incolae*

Negotiorum saepe versabant vices.

Sed in Pyrenaeam ab Columnis Herculis,

Atlanticoque gurgite, & confinio

Zephyris Orae, cursus est celeri rati

565 *Septem dierum post Pyrenaeum jugum*

Iacent arenae littoris Cynetici,

Easque latè sulcat amnis Roschinus.

Hoc Sordicenae, ut diximus, glebae Solum est.

Stagnum hìc, palusque quippe diffusè patet,

570 *Et Incolae istam Fordicen cognominant.*

Praeterque vasti gurgitis crepulas aquas:

Nā propter amplum marginis laxae ambitū,

Ventis tumescit saepe percellentibus.

Stagno hoc ab ipso Sordus amnis effluit,

575 *Ru * * * effluentis hostiis.*

** * * * **

Sinuatur alto, & propria per dispendia

Cesspes cavatur, eripit unda longior,

Molesque multa gurgitis distenditur.

580 *Treis namque in illo maximae stant Insulae,*

Saxisque duris Pelagus interfunditur.

Nec longè ab isto, cespitis rupti Sinus

Alter dehiscit, Insulasque quatuor

- (At priscus usus dixit has omnis Piplas)
 585 *Ambit profundo. Gens Elefycum prius*
Loca haec tenebat, atque Naro Civitas
Erat ferocis maximum Regni caput.
Hic Salsum in Aequor amnis Attagus ruit:
Heliceque rursus hic palus juxta. dehinc
 590 *Besaram stetisse Fama cassa tradidit.*
At nunc Heledus, nunc & Orobus flumina
Vacuos per agros, & ruinarum aggeres
Amoenitatis indices priscæ meant.
Nec longè ab istis Thyrius alto evolvitur,
 595 * * *Cinorum agmen* *
Num quà excitent fluctuum volumina,
Sternatque semper gurgitem Alcyonae quies.
Vertex ad hujus cautes è Regione se
Illi eminenti porrigit, quod candidum
 600 *Dixi vocari. Blasco propter Insula est,*
Teretique forma cespes editur Salo.
In continenti, & inter adsurgentium
Capita jugorum, rursus arenosi Soli
Terga explicantur, seque fundunt littora
 605 *Orba Incolarum. Setyus inde mons tumet*
Procerus Arcem, & pinifer Fecyi jugum
Radice fusa, in usque Taurum pertinet.
Taurum paludem namque Gentici vocant
Oram propinquam flumini. hujus alveo
 610 *Ibera Tellus, atque Ligyes asperi*
Intersecantur. hic sat angusti Laris,

*Tenuisque censu Civitas Polygium est.
Tum Mansa Vicus, Oppidumque Naustalo,
Et Vrbs * * haesice gen * sale*

615 * * * *

*Ejusque in Aequor Clarius amnis influit.
At Cimenice Regio descendit procùl
Salso ab fluento, fusa multo cessite,
* Et à prisca sylvis nominis porrò Auctor.*

620 *Mons dorsa celsus: hujus imos aggeres
Stringit fluento Rhodanus, atque scrupeam
Molem imminentis intererrat Aequore.
Ligures ad undam se-met interni Maris,
Secyena ab Arce, & rupe saxosi jugi*

625 *Procùl extulere. sed quasi exposcit locus,
Rhodani ut fluentum plenius tibi differam.
Styli immorantis patere tractatum, Probe:
Quippe amnis ortum, gurgitis lapsum vagi,
Quas iste Genteis lambat unda fluminis,*

630 *Quantoque manet Incolis compendio,
Et ostiorum fabimur divortia.
Nivosum in auras erigunt Alpes jugum
A Solis ortu, & arva Gallici Sali
Intersecantur scrupeo fastigio,*

635 *Et anheia semper flabra tempestatibus.
Effusus ille, & ore se-met erigens;
Hiantis antri vitrucci sulcat Sola,
Aquarum in ortu, & fonte primo naviget:
Ad rupis illud erigentis se latus,*

Quod

- 640 † *Quod Deditamne Gentici cognominant*
Solis Columnas . tanto enim fastigio
In usque celsa nubium subducitur
Meridianus Sol, ut oppositu jugi
Conspicuus haud sit cum relaturus diem
- 645 *Septentrionum acer ferit confinia.*
Scis nam fuisse ejusmodi sententiam
Epicureorum, non Occasu premi,
Nullos subire gurgites, nunquam oculi,
Sed obire Mundum, obliqua Coeli currere,
- 650 *Animare Terras, alere Lucis pabulo*
Convexa cuncta, & invicem Regionibus
Cer negari candidam Phæbi facem*
*Resi * * * * **
Meridianam cum secuerit Orbitam,
- 655 *Cum lumen Axi Atlantico inclinaverit,*
Vt in supremos ignem Hyperboreos agat,
Ac Haemoniaco quæ se-met Ortui ferat,
Discreta in Aethra flectitur, curvo ambitu,
Metamque transit; cumque nostro obtutui
- 660 *Iubar negarit, tetra Nox Coelo ruit,*
Caecaeque nostra protinus tenebrae tegunt:
Dies ac illos clara tunc inluminat,
Septentrione qui superposito rigent.
Cum rursus umbra Noctis Arctos habet,
- 665 *Genus omne nostrum splendidum ducit diem.*
** Meat amnis aut fonte per Tylangios,*
Per Daliternos, per Clabilcorum sata,

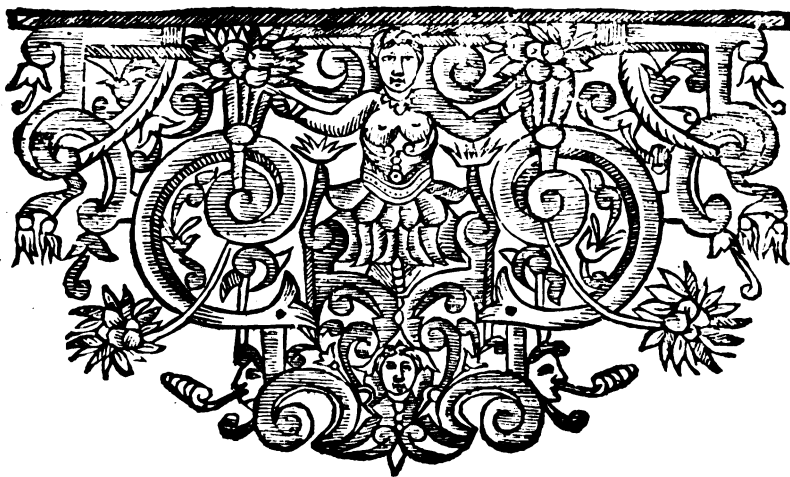
- Temenicum & agrum, Idura sat vocabula,*
Auremque primam cuncta vulnerantia:
 670 *Sed non silenda tibi-met, ob studium tuum,*
Nostramque curam. panditur porro in decem
Vexis recurso gurgitum stagnum grave,
Plerique tradunt: inserit se-met dehinc
Vastam in paludem, quam vetus mos Graeciae
 675 *Vocitavit Accion, quae praecipites aquas*
Stagni per Aequor egerit. rursum effluus
Arctans, quâ se-se fluminum ac forma, dehinc
Atlanticos in gurgites, nostrum in Mare,
Et Occidentem contuens, evoluitur,
 680 *Patulasque arenas quinque sulcat ostiis.*
Arelatus illic Civitas attollitur,
Theline vocata sub priore saeculo,
Grajo incolente. multa nos Rhodano super
Narrare longo res subegerunt stylo.
 685 *At nunquam in illud animus inclinabitur,*
Europam ut isto flumine, & Libyam adferam
Determinari, Phileus hoc quamquam vetus
Putasse dicat Incolas. despectui,
Derisuique inscitia haec sit barbara,
 690 *Et compete * * * **
Cursum carinae biduo, & binotio est.
Gens hinc Nearchi, Bergineque Civitas,
Salyes atroces, Oppidum priscum Ramas,
Trabalae paludes, terga celsum prominens,
 695 *Quod Incolentes Cecylistrum vocant.*

Mas-

RUFFI FESTI AVIENI

Massilia & ipsa est, cujus Urbis hic situs:
Pro fonte littus praejacet, tenuis via
Patet inter undas, latera gurges adluit,
** Stagnū lambit Urbem, & unda lambit Oppidū,*
700 *Laremque fusa Civitas, penè Insula est.*
Sic Aequor omne cespiti infudit manus,
Labos & olim conditorum diligens
Formam locorum, & arva naturalia
Fulcit arte; si quae prisca te juvant,
705 *Haec in novella nominum deducere.*

* * * * *

ARA-

A R A T I
P H O E N O M E N A
R V F F O F E S T O A V I E N O
P A R A P H R A S T E.

*C*Arminis inceptor mihi Iupiter: aspice terras
Liquo Ioue, excelsã referat dux Iupiter Aethrã:
Imus in Astra, Iouis monitu: Iouis omine Coelum,
Et Iouis imperio mortalibus Aethera pando.

Hic statio, hic sedes primi Patris, iste paterni
Principium motus, vis fulminis iste corusci,
Vita Elementorum. Mundi calor, Aetheris ignis,
Astrorumque vigor, perpes substantia Lucis,
Et numerus celsi modulaminis: hic tener Aër,
Materiaeque grauis concretio, succus ab alto
Corporibus Coelo, cunctarum alimonia Rerum,
Flos, & flamma Animae, qui discurrente meatu,
Mentis primigenae penetralia dura resolvens,
Implevit largo venas operatus Amore,
Ordinis ut proprii foedus daret iste, calorem:
Quo digesta capax solidaret semina Mundus,
Inseruit ritè hunc primum, medium, atq; secundum.
Vox secreta canit sibi. nam permixtus utrinque,
Et fultus se-se geminum latus, unus & idem est
Auctor agendorum, propriiue patrator Amoris,
Et Mundi verè Pastor sacer, hic Chaos altum

ARATI PHOENOMENA

Lumine perrumpit: tenebrarū hic vincula primus
 Soloit, & ipse Parens Rerum fluitantia fixit:
 Hic dispersa locis statuit primordia justis:
 Hic digestorum speciem dedit, iste colorem
 Imposuit rebus, sexuque immixtus utroque,
 Atque Acui pariter gemini, simul omnia lustrans:
 Sufficit alterno res semine; rerum Opifex hic,
 Hic Altor Rerum, Rex Mundi, celsa Potestas
 Aetheris, atque Erebi, pigra inclinatio nodi,
 Insociabilium discretio justa Deorum,
 Cujus & extremum Tellus opus, ignea cujus
 Lumina sunt latè, Sol & Soror: ille, Diei
 Tendat ut infusi rutilum jubar, altera, Noctis
 Ut face flammanti tenebrosos rumpat amictus:
 Nec defit genitis Pater ullo in tempore rebus.
 Istius ille anni pulcher Chorus, alta ut hebescat
 Terra gelu, Ver ut blandis adrideat arvis,
 Pulverulenta siti Tellurem ut torreat Aestas,
 Et gravis Autumni redeat foetura Parentis:
 Hoc duce per tumidi ferimus freta gurgitis, isto
 Praeceptore Solum gravibus versamus aratris:
 Iste modum statuit Signis, hic rebus honorem
 Infundit, tenebris hic interlabitur Aethrae:
 Viscera, & aeternos animat genitabilis artus.
 Denique ne longum marcentia corda jacerent;
 Mundanique ortus mens immemor, omnia sensim
 Vilia coniperet; neque se subduceret unquam,
 Fontis in aeterni primordia, quo velut amnis,

Quem

Quem festina citis urget Natura fluentis,
 Lapsu continuo ruituræ in corpora nostra
 Prorumpunt animæ, seriemq; per Aethera neclūt,
 Hic primum Cnidii radium senis intulit Astris,
 Mortalemque loqui docuit convexa Deorum,
 Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes,
 Autumni reditu: cur sub gelido Capricorno
 Bruma pruinosi juga tristia solveret Anni:
 Cur spaciū lucis, madidæ cur tempora noctis
 Libra, celerque Aries demerso pondere Olympi
 Aequarent, qua parte Polus sublimior alto
 Cardine caeruleas Thetidis non tangeret undas:
 Quis Polus umbrifero lateat declivis in Axe,
 Et vaga pallanti cur Signa errore ferantur:
 Quæ rursus ingenio, numerisque solensibus idem
 Iupiter efferri melius dedit incola Tauri,
 Musa ut Cecropios raperetur, & Aōnas Agros.
 Me quoque nunc similis stimulat furor edere versu
 Tempora, cum duris versare ligonibus Arva
 Conveniat, cum velivolo dare Carbasa Ponto,
 Et cum victicomo crinem tondere Lyæo.
 O mihi nota adyti jam Numina Parnassei,
 O permulta operum mea semper cura Camoenæ,
 Iam placet in Superum visus sustollere Coelum,
 Atque oculis referare viam per Sidera: major,
 Major agit mentem solito Deus; ampla patescit
 Cirrha mihi, & totis se Helicon inspirat ab antris.

ARCTOS.

Omnia, quae flāmis pingunt radiantibus Aethrā,
 Nox & agit, verso ceu fixa trahuntur Olympo:
 At non cuncta tamen Signorum in lege putanda:
 Nam numeris, & honore carēs micat omnibus ignis,
 Et rutilo cunctis flagrat coma flammæa crine:
 Sed quia non certa formarum in luce notantur
 Omnia, Sideribus cassum fit coetera Volgus.
 Mobilis en etiam Mundi se machina versat,
 Ponderis & proprii trahit inclinatio Coelum:
 Sed non Axis item curvi vertigine fertur
 Aetheris, ut stylus instabili convolvitur Orbi,
 Luce manente, tenuisque procū sacra viscera Coeli
 Perforat, & mediae molem Terræ tenet: illum
 Non prolixa dies, non incumbentis Olympi
 Cursus agit, motatve loco labor, ut semel haerens
 Constitit, & ferri se circum cuncta remisit,

Nec minùs extremo dispar Polus: Oceanopars
 Sublimè erigitur subit altera mersa sub undas
 Pars Erebum, & nigri jacet haec ut conscia ditis:
 Hic Notus horrifera Aquilonibus illa rigescent.
 Haec teres in gemina stridit vertigine Cardo.
 Alter in obtutum facilis latet, alter & alto
 Deprimitur Barathro. Sed quæ sublimior Axis
 Tethyos undosae linquit cetosa fluentia,
 Contemplare sacras ut Mundus subiit Arctos.
 Sic Astrum diei Cnidius dedit, Ausone easdem

*Voce Feras, Vrsasque, & Palustra vocare solemus:
 Fabula namque Vrsas, species dat Plaustra videri.
 Has Pater Omnipotens nemorosi in valle Lycei
 Ad suetas duris quondam venatibus, Aethrae
 Intulit, & raptō genitricis flore sacrauit:
 Vel ceu Fama dehinc docet altera, Creta ubi fluctu
 Tunditur insanis latè circumsona Cauris,
 Iupiter has idem Rerum memor indultarum,
 Et custoditae referens pia dona salutis,
 Cū puer agrestes inter Curetas, & inter
 Dictae longū latuit crepitacula rupis,
 Scandere flammigerum victor permisit Olympum,
 Nescia signa Salis, nocturnique inscia casus,
 Hospita & insanis Aquilonibus: haud tamen ollis
 Ora, vel aduerso sunt obuia pectora motu:
 Versa Lycaoniis, sed suspectatur in Vrsis
 Forma super: pariterque Polo vestigia librant,
 In spinam & flammis ardentia dorsa jacentes.
 Sic Iovis altricis teretem propè cardinis Axem,
 In caput, inque humeros Helice, Cynosuraq; versae,
 Praescia venturis dant semper signa procellis.
 Namq; Helice Grajos, Tyrios Cynosura per altum
 Parva regit: non ulla facem succenderit unquam
 Stella prior, neque flammigeros edixerit ortus
 Ante alia, immerso cū jam Titanius Orbe.
 Imbuit & tremulo Arteſia terga rubore,
 Crescia quam flammans inter primordia noctis
 Major agat, vultusque sacros ostendat Olympo.*

ARATI PHOENOMENA

*Ille licet paruo jaceat temone per Aethram,
 Verior, infidum tamen est currentibus Aequor.
 Cardine non toto convertitur, haud mora, longos
 Pigra tenet gyros, neque ceu mollita parumper
 Flectitur, aut tardo cohibet cunctamina lapsu,
 Denique Sidoniis Dux est Cynosura carinis:
 Rectior undoso cursus sulcatur in Aestu.*

*Inter utramque dehinc praeclari nominis Arcton
 Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,
 Squameus agmen agens Draco voluitur, atq; obit ambas
 Spirarum curvis anfractibus: hunc quoque, ut artus
 Longius effusum, spaciose volumina tendunt.
 Compta Lycaoniis includunt Plaustra Choreis:
 Quae caput est Helices fundunt se-se ultima monstri
 Agmina, & hac Coeli vix cauda in parte quiescit:
 Altera quae spirae finis est, sublime reponit
 Verticis & curvo ceu circumclusa Dracone,
 In dorsum alterius dorso jacet, Anguis ab ore
 Vertitur, ac longè postremam lapsus in Arcton.
 Rursam majoris repetit confinia Signi.
 Nec quae Stella caput flammaram insignit honore,
 Sola micat, sola ve rubent incendia crista:
 Sed setosa duplex adolet duo tempora fulgor,
 Et duo sub geminis oculi fulgoribus ardent.
 Vnicus ignis item mento aestuat, ipsaque forma
 Verticis in nutum veluti curvata parumper,
 Quae per dimensos demittitur ordo meatus,
 Flectitur atque Helices caudam spectare videtur.*

Cu-

*Cujus in extremum spacio propiore per Aethram,
 Sibila portenti succedunt ora Draconis.
 Quin super illa etiam, summa confinia cauda
 Stella subit, dextri quae temporis igne coruscans,
 Aemula vicinis accendit lumina flammis:
 At declive caput, vertexque obliquior Astris,
 Hac in parte sacri procumbere cernitur Axis:
 Quà Pater Oceanus rutili reparatus Eöi,
 Occasus, Ortusque Solo moderante coërcet,
 Et gemina alternae miscet divortia, metæ.*

ENGONASIN

*Inde pruinoso si lumen abusque Dracone,
 Inconvexa feras, oculosque in proxima Mundi
 Declines, qua parte globo tumet altior Ortus,
 Illa laboranti similis succedet imago:
 Protinus expertem quam quondam dixit Aratus
 Nominis, & cujus latuit quoque causa laboris:
 Panyasi sed nota tamen, ceu longior Aetas
 Eruit excussis arcana exordia rebus.
 Nam dura immodici memorat sub lege Tyranni,
 Amphitryoniaden primaevo in flore juventae,
 Quà cedunt medii longè secreta Diei,
 Hesperidum venisse locos, atque aurea mala,
 Inscia quae lentis semper custodia somni
 Servabat, carpisse manu: postquàm ille novercae
 Insaturatae odiis serpens victoris abiit.*

ARATI PHAENOMENA

*Spirarumque sinus, & fortia vincula laxans,
Occubuit, sic membra genu subnixa sinistro,
Sustentasse ferunt, sic insedisse labore
Deiçium Fama est: actum Tirynthius, Aethrae
Inclytus, & solio fultus sublime paterno est.
Iupiter hanc speciem miseratus acerba laborum,
Reddidit, & talem cerni permisit Olympo.
En manus ipsa Dei violenta in verbera pendens
Erigitur, dextraeque dehinc impressio plantae
Tempora deculcat maculosi prona Draconis.*

CORONA.

*Poplite succidui quâ Sideris ampla pateſcunt
Terga dehinc, merſumq; jacet sublime humerorum,
Aſpice ceu rutilis vibret lux Gnoſia flammis,
Haec quondam Bacchi monumētum fulget Amoris:
Haec Ariadnaei capitis teſtatur honorem.
Trina ter illuſtrant hanc lumina, parſque Coronae
Serpentem vicina ſubit, quâ Sibila in Arcton
Ora Draco inclinans, ſtridet ſtabris Aquilonis:
Poſt tergum Nixi pars voloitur, ac velut haerens
Ruſſum deſeſſi reſeratur nuncia Signi.*

OPHIUCHVS.

*Iſtius extremo ſub vertice, vertice quippe
Sideris Innixi, clarum noſces Ophiuchum.*

Tric-

*Triccaei Sidus stat nominis, & cui pingui
 Thure Epidaureae fumant altaria sedis.
 In styga decursis Parcarum ab origine fufis
 Miferat Hippolytum fors ultima: jamq; per imas
 Cocyti tenebras, & stagna nigrantia Ditis,
 Portitor ille Charon Thesidae Fata vehebat.
 Hic immaturi, sed enim miseratus acerbum
 Leti supplicium, Neptunique aspera jussa,
 Argentes artus Erebo procùl intimo ab usque
 Suscitât, atque animae rursus tepcfacta calore
 Viscera, mundanas revocat Medicator in Oras.
 Non tulit Omnipotens ortu cuiquam generato
 Deucalionep, fas esse novissima Fata
 Vincere, & incassum decurrere pensa Sororum:
 Moxq; trifulca Polo jaculatus fulmina celfo,
 Et super aëriae vibrans incendia flammæ,
 Morte repertorem Medicinae audacis in umbras
 Dejicit: ac gnato reparans solatia Phoebæ,
 Aspera q; extincti miseratus Fata Nepotis,
 Surgere nocturno jubet inter Sidera motu.*

*Hic ergo insignes ardens venas Ophiuchus.
 Hic rigidos artus formæ Anguitenentis honore
 Arduus, hic tantos humeris vibrantibus ignes
 Evomit, ut pleno cum Luna nitefcit in Orbe,
 Menstrua q; ingenti jam tempora dioidit Ortu,
 Nequaquam lentis obscurior ex humeris lux
 Marceat: at manibus non compar flamma rubescit.
 Nam suffusa levi resplendent ultima luce:*

ARATI PHOENOMENA

*Sed cerni sunt prompta tamen : postremaque parco
 Igne micant. ille angue manum confertus utramque
 Erigitur, Serpensque dehinc elabitur ambas
 Flexilis, & medium cingit spiris Ophiuchum:
 Quem super haerentem plantarum mole duarum
 Scorprios in geminas effusus viscera parteis,
 Afflictusque oculos, maculosaque pectora pressus,
 Sustinet. attiguas evoluitur Anguis in auras,
 Agmine non aequo, neque tenta volumina compar.
 Nam quâ dextra manus sinuoso affigitur Angui,
 Parcius ab domino terga explicat, altera porro
 Plurimus, ac multo per laevum pondere lapsus
 Funditus: & rutilo quâ Lux sedet ignea mento,
 Usque Ariadnaeae se-se vicina Coronae
 Lubricus inclinat. post spreta brachia quondam
 Formidata truci suspexeris Orioni:
 Haec concessa etenim curvis mercatio velis.
 Huc falcata Hiodii reserunt cornua monstri,
 Sidereae nimium facis indiga: namque hebes ollis
 Ignis, & obtuso marcent incendia crine.*

B O O T E S

*Callisto rutilat Stellis, quibus utque ferinam
 Prona sit effigiem, quo cardine torqueat Axem,
 Semper in Occiduis attollens lampada flammis
 Arcetophylax, siue, ut Veteres cecinere, Boötes,
 Famosa Arcadici testans commenta Tyranni.*

Et

*Et licet instanti similis, similisque minanti
 Terga Helices juxta premat arduus, haud tamē unquā
 In picturatae plaustrum procurrere Matris
 Fas datur, antiqui quoniam contagio in illo
 Criminis, & veterum prohibetur culpa malorum.
 Nec minùs in membris lux olim maxima vibrat*
 Omnibus, ardet apex capiti, micat ignea latè
 Dexteræ flammam, humeri flammam movet instar*
 Inter utrumque femur, quā se confinia lucis
 Diducunt pedibus, major quā luminis auras
 Verberat, & rutilo Sidus magis aestuat Astro.
 Nam locus Arcturo sacer* adscribitur, illinc
 Aurea quā summos adstringunt cingula amictus,
 Ebria flammanti consurgit Stella rubore.*

*Quæ se-
 quuntur
 mutila
 sunt, & cor-
 ruptissi-
 sima.

V I R G O

*Quā protendantur vestigia summa Boötis,
 Quāque per immensum circumflagrantibus Astris,
 Circulus obliquè latè jacet Astriger Orbe,
 Contemplare sacros subjectæ Virginis artus.
 Quam te, quam memorē, siue est Genitor tibi Sūmus
 Iupiter ex Themide in Terras demissa Parente:
 Seu Patris Astræi clarum es genus, aurea cujus
 Sidera sunt proles, & qui pro munere morum
 Inculpabilium nomen dedit omnibus Astris:
 Aut Pelusiæ magis es Dea littoris Isis,
 Digna Poli consors, & cura latrantis Anubis:*

ARATI PHOENOMENA

*Seutu Diva Ceres, sic nam tibi flagrat arista,
 Et ceu Siriaco torretur spica calore:
 Protentata manu ter quae pernicibus alis,
 Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo
 Fluxipedae vestis vestigia, lubricum ut Aevum
 Sors agat. Et subitis obrepat mobile Fatum
 Temporibus, precor in terras procùl Aethere ab alto
 Fleete oculos, placidamque meis venerabilis, oro,
 Pande sacris aurem. Tu cum sincera priorum
 Vita Hominum nullis ageret sub legibus Aevum,
 Aureaque innocuos servoarent Secula mores
 Sponte sua, nec criminibus via prompta pateret,
 Inter confusos Populorum libera coctus
 Versabare libens, nullique obnoxia culpae
 Corda inhibens media, casto res more tenebas:
 Nullus Telluris limes datus, indice nullo
 Culta secabantur, neque jam discretio campum
 Metiri in Dominos monstraverat: omnia Rerum
 Usurpantis erant, promiscua thura per Agros
 Praestiterant, cunctis communia cuncta videri.
 Denique cum placidas crebrò Dea viseret Vrbes,
 Tecta que justa virum passim succederet illa,
 Feruentis latè Pelagi natura, Salumque
 Fluctibus instabile, Et glauci vada turgida Ponti,
 Quà senior cano nutrit sub gurgite Nereus
 Delphinos virides, Et physiteras anhelos,
 Ignorata suo, seclusaque sine jacebant.
 Nulla fides undis, tumido commercia fluctu*

Nul-

*Nulla petebantur, neque longis navita Terris
Insinuare ratem jus fecerat, exul ut Oris
Omnibus externas veheret per inhospita gazas
Aequora, & insano penderet saepè profundo
Omnia: sed cunctis nasci dabat aurea Terris
Iustitia, & nullo discreverat Aëre Regna.
At postquam argento deformis viluit Aetas,
Rariùs in Terras os inclinabat honestum
Iam Dea, vix summos adlabens denique montes,
Cum cedente Die Phoebus sub Nocte propinqua
Occiduas pronos urgeret in Aequora currus,
Usurpandam oculis sedabat ad currentum:
Non ut fessæ virum repararet gaudia vultu,
Sed crepula ut latè vomeret convicia voce.
Parcite vile genus, lacrymis aiebat obortis:
Causa querelarum vestrum est scelus, aurea quondam
Iudice me vestri vixerunt Secla Parentes.
Degener in vobis animus, solertia vobis
Pervigil, arte nova vitam traducere mos est:
Omne Aevum studiis excuditis: hinc quoque rursum,
Proh pudor, atque dolor! nascetur vilior Aetas.
Et lacerata genas ibit Bellona per Vrbes
Saucia, ut infidas agitent certamina Mentes.
Hæc ubi permœsto rauco congefferat ore,
Alite procursu se-se in convexa ferebat
Protinùs, atque oculos fugiens exosa sequentum,
Linquebat coctus Hominum. ruit hæc quoq; rursum
Vivendi series, ac successere pudendo*

Acrea

ARATI PHOENOMENA

*Aerea Secla habitu: fraus ilicet, & furor ardens.
Atque cruentus amor chalybis, segnisque libido,
Et malè-suada lucri rabies subit omnia, terror
Degener, ac moestae facies formidinis implet:
Secreti immodicus vada gurgitis. ultima versat
Tiphys: Agenoreo color hinc mentirier ostro
Incipit, Assyriumque bibunt nova vellera succum.
Ebria ut extremo splendescat lana veneno,
Sic justa in Populos mox Virginis inculpatae
Exarsere odia, & Coelum pernicibus intrat
Diva alis, spaciumque sibi subiecta per auras,
Vnde procùl Terras summa vix cerneret Aethra,
Propter anhelata libens latè capit Astra Boötis.*

*Istius extremis humerorum partibus urget
Stella facem, qualique rubent incendia flamma.
Quae subiecta procùl caudam majoris ad Vrsae
Vertice brumalis circumvolvuntur Olympi:
Talis utrique modo simul & fulgore micat lux,
Plurima quippe procùl clarè fax ardet in Arcton.
Nec contemplandi labor anxius, omnia primis
Oboia ceu vibrant obtutibus, unus ab Ora,
Quae sunt prima ferè vestigia, praeminet ignis:
Alterà quà pedibus Regio est clunalibus, ardet
Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit,
Aemula quà rutilae flagrant confinia caudae,
Non tamen his species, non sunt cognomina certa.
Sed permixta simul vulgi vice convolvuntur.*

G E M I N I

*Ille quidem Supero conferta relabitur Axe,
 Inscia piscosæ semper Salis, ipsius autem
 Subjectos capiti Geminos tibi cernere fas est,
 Spartanam Geminos sobolem, prolemque Tonantis
 Egregiam, & proprio post reddita Numina Coelo.
 Nam Lacedaemoniis Mars cum calluisset Aphidnis,
 Castora Cecropii tulit inclementia belli:
 At frater lucemque, & Fata superstitis Aeui
 Exosus, sortem lacrymis efflagitat aequam:
 Protinus alternæ germanos tempore vitæ
 Iupiter attollit, Coeli que in celsa receptans,
 Aeternæ flagrare facis jubet ignibus ambo.*

C A N C E R

*Alvo Helices Cancer subvolvitur: Astraque Cæcro
 Iuno novercales ut semper proderet iras,
 Praestitit. hic etenim Lernaei gurgitis Hydram
 Vreret Alcides, cum flammiger ausus in ipsum
 Repere victorem, quæ duro concava dorso
 Tegmina curvantur, geminos micat ardor in auras:
 Hos dixere Asinos, ortos Thesprotide Terra.
 Et Sidus Lenææ tuum determinat Aër
 Crassior. hos itidem, qualis praesepibus esse
 Forma solet, dispar Chelarum flamma coruscat.
 Namque tribus Stellis adoletur dextera Cancro;
 Laeva duas pigro succendit fomite flammæ.*

ARATI PHOENOMENA

L E O.

*Quà postrema pedum rutilant vestigia in Arcto,
 Maxima flammigeri Mundus trahit ora Leonis.
 Membra dehinc longi quà se-se semita Coeli
 Plurima protendit, torrentur fomite acuto
 Singula, & assiduis ardet Leo viscera flammis.
 Hic Hyperionii flagrat via Solis, & isto
 Se duce caerulei referunt momenta caloris.
 Tunc succisa Ceres statim cum mergite culmi
 Construitur, flavos tondentur semina crines
 Omnia, & aduectas latè coquit area messes.
 Tunc & Threicii repetunt animosa Aquilones
 Flabra Polo, tunc Oceanum stata flamina Coeli
 Propellunt Pelagus: longis hoc tempore in Anni
 Ocia sunt remis: Pontus vehit ipse carinas.*

A V R I G A.

*Aurigatorem par sit quoque cura videre:
 Namque tuas aures implebit fabula solers
 Cretaei pecoris: haec lac memoratur Alumno
 Infudisse Iovi Capra, nutrix dicta Tonantis.
 Stelligero subuecta Polo est: ille impiger autem
 Pulcher Erichthonius, currus & quatuor olim
 Iunxit Equos, pronus qui non procùl in Geminorū
 Laeva jacet, fusoque super se corpore tendit
 Plurimus, atque Helices caput inclinatur ab ore.*

*Ille quidē in spaciū membra explicat: at Capra laevo
 Fixa humero, clarè suscollitur: ipsius autem
 Fine manus parvas Hoedorum suspice flammās.
 Qui postquā Oceano se-se expediēre sonoro,
 Saeuā procellosis immittunt flabra fluentis,
 Vt spumosa truci pulsantur littora fluctu,
 Et vaga caeruleas inuoluant Aequora puppes.*

T A V R V S

*Nec minūs Aurigae quā sunt vestigia curui,
 Cornigeri latē tenduntur pectora Tauri.
 Illic setosam pecoris perquirere frontem
 Esto memor: flexo jacet illuc crure, minaces
 In terram figens oculos: tunc caetera Signa
 Flammarum similem procul inter Sidera formam
 Ostentare valent: gemino sic cornua ductu
 Erigit Aetherii rigor ignis, & ignis utrinque.
 Sic camuris ardet protractibus, haud tibi Signis
 Perquirenda aliis, pecoris frons aequa resurget:
 Oceano proprio Taurum deprenderis ore.
 Cornua sic vera sub imagine curua dehiscunt;
 Sic media creber pecori frontem asperat ignis:
 Sic Hyades Tauri toto procul ore coruscant:
 At Borean laevo quā Taurus acumine pulsat,
 Desuper Aurigae dexter pes imminet Astro.
 Vna pedem Aurigae dextrum, cornuque sinistram
 Stella tenet pecoris: simul in convexa feruntur:
 Sed prior Occidat Taurus subit Aequoris undas.*

C E P H E V S

Nec mea Musa senem tacitum Cephea relinquet:
 In sidem quoque summa Poli Cephea revolvunt:
 Illum quin etiam rutilae Pater intulit Aethrae,
 Donavitque Polo tergum Cynosuridos Vrsae
 Post habitat, geminasque manus à pectore tendit.

^a Al. tantum.

^b Al. extre-

mo.

^c al. Luminis.

At diducta pedes, ^a tamen huic mensura seniles.
 Dividit, ^b extrema quantum pede distat ab Vrsa.
 Non eget hujus enim sedes sacra ^c Numinis hilum.

C A S S I E P E I A

^d al. veritas.

Rursum declivi si visum tramite ^d vergas,
 Primatibi ut flexi linquatur spira Draconis,
 Infortunatam spectabis Cassiopëjam:
 Sed nec multatamen, cum Coelum lumine toto
 Luna replet, terram ut superet fax aurea Noctem,
^e Al. ab-
^f ut.
^g al. aegrae
 Occurret Genitrix oculis quaerentibus, ^e adsunt
 Lucida moerenti, tenuis rubet ignis, & ^f aegrè
 Lux hebes est matri: vix qualem Caria quondam
 Nouerat intrantem per claustra tenacia clavem.
 Formatur Stellis distantibus: inque humeros vix
 Tenditur angustos, natae fera Fata retundunt.

A N D R O M E D A

^g al. rotatur.
^h al. ingenit.

Namq; subest, teretisq; Poli simul Orbe ^g notatur
 Andromeda ^h incendi, quae semper luce coruscans,
 Spontè oculos in membra rapit: face denique vertex
 Ar-

*Ardet anhelanti, geminamq; per Aëra fundunt
 Lucem humeri. Et summis lux aestuat ignea plantis:
 Ignea quin etiam per Coelum ^a singula flagent
 Andromedae, Et toto vibrant in corpore flammæ. ^a Al. cin-
 gula.
 Sed tamen hic etiam vivax est poena dolenti:
 Nam diducta ulnas magna distendit in Aethra,
 Vinculaque in Coelo ^b retinet quoque tenuia, quippe ^b Al. reti-
 Brachia contortis adstringunt ^c nubila nodis. ^c Al. v. n-
 cula.*

E Q V V S

*Rursus odorato, ^d quae vertex crine tumescit ^d al. Quæ.
 Andromedae capiti succingitur indiga pleni
 Alvus Equi, summo ^e quam fax in vertice vibrat ^e al. Quæ.
 Virginis, inque auras cornu vice surgit acuti,
 Ipsa sub abscisso latè micat aurea ventre,
 Cornipedis simul hunc lux indiscreta renectit,
 Communique rubent duo semper Sidera flamma.
 Treis latus, atque armos aliae pecoris pinxere,
 Et spacio disjuncta pari fax aemula flagent.
 Plurimus ignis inest, vasto globus aestuat Orbe.
 Sed non Et capiti similis rubor, ipsaque cervix
 Quamvis procero surgat juba maxima collo,
 Languida marcenti vix est spectabilis igne.
 Ultima quae mento se-se explicat, haud minor illa
 Quattuor est primis, quae formam lumine claro
 Cornipedis simulant: nō ^f hinc Equus integer artus, ^f Al. Lic.
 Non quadrupes coelo sustollitur, at tenuis aluo*

ARATI PHOENOMENA

*Erigitur, media jam caetera pone negantur,
 Et quatit Aetherias primis modò cruribus auras.
 Nunc hunc Aönio quondam memorant Helicone,
 Inclita post Lyciae redeuntem bella Chimaerae,
 Mystica quà rupes doctis obmurmurat antris,
 Herbarum carpisse comas, & gramine odoro
 Explevisse famem, sed cum sitis arida fauces
 Vreret, ac nullo manaret gurgis hiatu,
 Illisisse pedem, cornuque excita repente,
 Lympha Camoenalem fudit procùl Hippocrenen.
 Aönes hoc latici posuerunt nomen Equino
 Pastores: strepit haec placido inter saxa susurro.
 Atque Helicone cadens se-se sitientibus herbis
 Inserit, Ascræas donec vaga gurgite valles
 Vivificet, rigat has animas, & Thespiæ pubes
 Semper, & in latices inhiat Gens fontis alumni.
 Ast Equus alterno redit inter Sidera motu,
 Oceanique Salo caput exerit, haud tibi magni.
 Cura laboris erit Coelo spectare sereno,
 Cornipedem: micat ille procùl flagrantibus Astris,
 Et perfusa recens educit pectora Ponto.*

A R I E S

*Tunc celer ille Aries, longè qui limitis Orbe
 Aethera percurrent, nunquam Cynosuridos Vrsae
 Segnior ablapsi convertitur, haud procùl Astro
 Vrsus Equi, magno celsam secat Aëra motu.*

Par-

*Parcior hic rutilae semper facis, indigus ignis
 Spectatur iusti. nam quanti luminis Astra
 Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,
 Marcida lanigeri tantum se forma sub auras.
 Exerit: in tenui quanquam primordia Phoeben
 Orbe habeant, nulloque decus Dea proferat ore.
 Sed licet hunc oculis frustra sectere per Aethram,
 (Nam semper propriis caret ignibus) en tibi propter
 Andromedae claro rutilantia cingula in Astro
 Suspectanda patent. vocat ingens Baltheus ultrò
 Quaerentem, non longa Aries statione locatus,
 In convexa redit parvo se tramite: subter
 Distinet, & medio Coelum citus ordine currit,
 Ultima Chelarum quà brachia, quàque corusco
 Circulus Axe means rutilum secat Oriona.*

DELTOTON

*Est etiam Grajo quod semper nomine nostri,
 Deltoton memorat: simile est latus istud utrumque;
 Porrigitur summum signo caput: angulus arctat,
 Et gemini suprema jugi vicinia mordet.
 Tertia quae stantes sustentat linea ductus,
 Parcior, haud simili se-se sub limite tendit,
 Et contracta modum gemina face flammigarum
 Stellarum superat. quin & quae subter in Astro
 Lanati marcent pecoris, pluvioque tepefunt
 Iam vicina Noto, minor isthic linea luce,*

Et

ARATI PHOENOMENA

*Et fulgore facis praevertitur : at locus olli
Post tergum Andromedae; sic se tulit ordo dicatus.*

PISCES

*Hinc si vicino flectaris lumina visu,
Inque Notum sensim Boreali ab cardine doctus
Inclinere oculos, proles tibi^a tertia Pisces
Surgent^b Bombycii: sedes data quippe duobus
Piscibus, ingenti quâ celsam circulus Aethram
Orbe secat, tendit quâ^c penna extrema sinistrae
Ales Equus, Mundo quâ pectora laniger alto
Urget, & aduerso surgente corpore Taurum
Respicit^d hinc medio signantur Sidere Pisces:
Quorum alius rigida consurgit in Aëra forma
Celsior, & Boream propior sapit alter aquarum,
Troicus haurit aquas, funditque Ephoeus ab urna:
Ponè auidus jacet in notialia nubila pronus.
Sed tamen hi latè Stellis ex ordine fusis
Necluntur caudas, & lenta trahuntur utraque
Vincula, per Coelum cœunt quae^e cingula rursus.
Et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
Coelestem memorat quem solcres Graecia Nodum.
Ex humero Andromedae laevo quoq; noscere Piscē,
Qui rigidum celsi suspectat cardinis Axem,
Perfacile est: ulnae nam proximus iste sinistrae
Caerulus erigitur. * * * **

PER-

P E R S E V S

Quin & vestigia propter
 Persea subvolucris par est tibi quaerere forma.
 In caput, inq; humeros rotat aegrâ machina Mundi
 Andromedam: Threici nam sub flabris Aquilonis, ^{a ALThra}
 Nititur alato vindex pede, maxima cujus
 Dextera moerentis soliam propè Cassiopejae,
 Tenditur, ingentique dehinc vestigia passu
 Pulverulenta quasi cano procùl Aëre pandit.

P L E I A D E S

Pleiades femoris pariter sub fine sinistri
 Perseus protollit: locus has habet arctior omnes
 Connexas. lentae facis haud procùl istas
 Ostentat rutili lux Sideris, aegra Sororum
 Luminis nec claro flagrat rubor aureus Astro.
 His Genitor, vero si fluxit Fabula fonte,
 Poenus Atlas, subiit celsae qui pondera molis,
 Coeliger, atq; humero magnū super Aethera torquet.
 Fama vetus septem memorat Genitore creatas
 Longaevo: sex se rutila inter Sidera tantum
 Sustollunt. septem fert Fabula prisca Sororum
 Nomina, sex se-se tenui sub lumine reddunt,
 Electra, Alcyone, Celaeno, Taygeteque,
 Et Sterope, Meropeque, simul famosaque Maja.
 Prole Dei cerni sex solas carmine Myntes

Assc-

ARATI PHOENOMENA

*Afferit: Electram Coelo abscessisse profundo,
Ob formidatum memorat prius Oriona.*

*Pars ait Idaeae deflentem incendia Trojae,
Et numerosa suae lugentem funera Gentis,*

**a Al. moe- Electram tetris *a moestam dare nubibus Orbem,*

stum.

Saepius obscuris caput ut sit cincta tenebris:

Nonnunquã Oceani tamen istam surgere abundis,

Inconvexa Poli, sed sede c arere Sororum,

**b Al., de- Atque os discretum procùl edere *b destitutam,*

**c Al. Ger- *c Germanoque Choro sobolis *d lacerata ruinis,*

manes si e

Choros.

**d Al. lacri-*

mare rui-

cas.

**e Al. effi-*

gie.

Diffusamque comas cerni, crinisque soluti

*Monstrari *c effigiem: diros hos Fama Cometas*

Commemorat tristi procùl istos surgere forma.

Vultum ardere diu, perfundere crinibus Aethram,

Sanguine sub pingui rutiloque rubere cruore.

Quin Meropen addit postquam Sisyphæja vincla,

Et thalamos saevo sortita est omine Divum,

Indignam aërea credunt mage sede fuisse.

Sic anceps numeri fit Fabula, sexque per Aethram,

Vergilias cerni tenet usus, sed simul omnes

Arctavere globum: ter in auras angulus exit

Flammiger, & mixtis Atlantides ignibus ardent,

Nec tamen est Famae similis vigor, ampla Sorores

Fabula nobilitat: modus illis parvus, & ignis

Vix tenui longè face fit spectabilis istas.

Alterno redeunt cum bina crepuscula Mundo,

Seu Nox Australes adolet cum caerula flammæ.

Seu matutinus cum Sidera dejicit Ortus,

Con-

*Conuolui Coelo summae Pater annuit Aethrae.
 Nec minus arenti cum crine attollitur aestus,
 Et cum cana comas redit anno bruma rigenti,
 Tempore designant . nam si se gurgite tollunt
 Vergiliae, curvas in flaua novalia falces
 Exercere dies: si condunt Aequore flammās,
 Tellurem presso proscindere tempus aratro.*

L Y R A

*Est Chelys illa dehinc, tenero qua lusit in Aevo
 Mercurius, curva religans testudine chordas,
 Vt Parnasseo munus memorabile Phoebō
 Formaret nervis opifex Deus. hanc ubi rursum
 Centus superi complevit pulcher Apollo,
 Orphea Pangaeo docuit gestare sub antro.
 Hic jam fila novem docta in modulamina movit,
 Musarum ad speciem: Musa satus ille repertor
 Carmina Pleiadum numero deduxerat: at cum
 Impia Bassaridum carpsisset dextera Vatem,
 Et devota virum tegeret Libethra peremptum,
 Intulit hanc Coelo miseratus Iupiter artem
 Praestantis juvenis, pecudes qui & flumina Vates
 Flexerat: Adnixa quā se-met Sidera porro
 Sustollunt; laevum propter Chelys haec femur adstat.
 Advolat aē aliud latus Ales, & ore canoros
 Tenditur ad nervos, media est Lyra sede dicata
 Cycneo capiti, & curvo contermina Signo.*

C Y G N V S.

*Namq; & Sidereis Cygnus secat Aethera pennis,
 Donatus Coelo, non claro lucidus Astro,
 Sed tamen os flagrans, & guttura longa coruscans.
 Grandibus haud equidem Stellis, non his tamen atris,
 Obscurisve micat, trahit in convexa volatum
 Perfacilem, & dextro latè Cepheida dextram
 Radens remigio, summa ad vestigia laevam
 Declinatur Equi: sic magna praepes Olympo
 Subuehitur, subit Occidui, sic marmoris undas.*

A Q V A R I V S.

*Nam post Cornipedem flagrant duo Sidera Pisces,
 Pisces^a Bombycii: caput autem subter Equinum
 Laomedontiadae se dextera tendit Ephebi.
 Ipse dehinc longos insignis Aquarius artus.
 Adstat ad hirsuti caudam pulcher Capricorni.*

^a al. Bam-
bycii.

C A P R I C O R N V S.

*Imus ut Australi descendit circulus Axe
 Signifer, inque Notum rutili cadit orbita Solis.
 Hispida setosimarcet species Capricorni.*

^a Al. Hic^b Huc cum Threicio veniens à cardine Phoebus.

Ver-

*Vertit iter, ^a pulsusque Deum, mirabile dictu,
 Brumalis redigit; non tum mihi longa phaeelis
 Aequora tententur, non tum Freta turbida pinu
 Quis petat: angusto decurrit tramite namque
 Parua dies, vastoque dehinc depressus in alto,
 Ne quicquam pigrae clamarit Sidera lucis:
 Interea totis Notus acer saeviet undis,
 Excitumque Salum verret Notus. aurea Solis
 Cum nota cornigeri Sidus pepulit Capricorni,
 Tum dirum Coelo frigus redit: aspera Nautis
 Tunc sunt fluctu vagis: tamen isti saepe malorum
 Immemores, agitant totos in fluctibus annos,
 Mergorum, & Focae similes: trahit unda paventes,
 Ac retrahit: quaerunt oculis distantia longe
 Littora, & in Pontum cogunt lucra semper hiantes.*

*a Al. Pu-
 saj: Deus.
 semel orat
 ne fido
 Flebitur
 aest. vo.*

SAGITTARIUS

*Par metus ex Pelago tibi sit quoque, Sole Sagittae.
 Cum levis adflatur, cum lux in arundine flagrat,
 Ignis mundani cum tela extrema coquuntur,
 Cumque Sagittiferi torret vapor aureus Arcus.
 Tum quoque si piceam spectaris surgere Noctem,
 Informem tetris Tellurem ut vestiat alis,
^b Littus ama, fuge solers caerulea tegmina Noctis,
 Exitiumque Sali, rabidi que pericula Ponti.*

*a Versis
 hic caesu
 ra caret,
 nisi vocis
 transpo-
 nas.*

ARATI PHOENOMENA

*Ante veni, jam solue memor vaga carbasa malo,
Iam prolixarum jaceat rigor antennarum.*

*Mensis an infausi, vel duri Sideris index
Scorpius exoriens sit tempore Noctis adultae.*

^a Al. Cbe-
lum.

*Hic matutino veniens procūl Aequore.^a Coelum
Exigit è Pelago, telum trahit ultima cauda.*

*Cunctatur pigro post tergum Sidera juxta,
Arcitenens, tardos & gurgite liberat artus.*

^b Al. abdi-
tur.

*Tum Cynosura etiam maturae in tempore noctis
Altiùs in Boream sustollitur,^b abditus autem.*

*Orion redeunte Die, tum brachia Cepheus,
Protentasque manus, mediamq; immergitur aloum.*

SAGITTA

^c Al. Ali-
um.

*Quin norunt^c alia superum convexa Sagittam;
Sed tamen haec arcu tereti caret, inscia nervi:*

^d Al. Te-
lum.

*Insclia nam Domini est:^d Coelū super aduolat ales,
Ales Olor, sed Threicio conterminus Axi,*

Cana pruinosas extendit colla sub Arctos.

AQUILA

^e Al. Arm-
is.

*Armiger hanc etiā Iouis aduolat,^e arbiter ignis
Aetherii, sed membra minor: procūl hinc tamen alto*

*Cūm redit à Pelago, & movet in convexa volatum,
Fine tenebrarum. summaeque in margine Noctis,*

Spumosum latè mare subruit, omnia Coeli,

Omnia Terrarum mox flabra procacia verrunt.

DEL-

D E L P H I S

*Tum curvus caudam subit inter Sidera Delphis,
 Dux, Neptune, tui quondam super Aequor Amoris.
 Hic^a jam detrusae in latebras procùl Amphitrites, a al. Nam
 Arduus Occiduos humeris ubi sustinet Axes
 Pleiadam Genitor, perruperat hic vagus omni
 Gurgite dilectam Domino Maris ultimo ab Orbe.
 Mollis dorso tulit: breve signo corpus in Astris,
 Et super auritum Ponto surgit Capricornum:
 Hic medios artus teter stupet, altera porrò
 Quatuor illustrat facibus rabor aureus, atque
 Bis gemino discreta situ micat igni potens lux.
 Omnia quae Soli, & rigido interfusa Aquiloni,
 Aetheris incurvi moles rotat, inque frequentes
 Occasus, Ortusque trahit Moderator Olympi,
 Sunt digesta mihi, quae rursum limite ab usque
 Se-se Hyperionio, pluviæ concava in Austri
 Dimittunt Terram donec Notus ambiat Aethram,
 Dicere Romuleo connitor carmine solers.*

O R I O N

*Subtrahit obliquo quæ se-se circulus Orbe
 Signifer in Boream Australes egerit umbras:
 Vi medii jam mole Poli-fera pectora Tauri,
 Suscipit Orion: neque quisquam Nocte serena
 Transferit, celsolatè se cardine pandit,
 Auratumque rubens dimittit baltheus ensen.*

S I R I U S

*Talis & ipse virum gemina ad vestigia custos
Insequitur, sic flammigero distinguitur Astro
Aetheriae Canis ille plagae, cui plurimus ardor
Aestuatur in mento, multus rubor imbuit ora,
Stridit anhelanti face pestifer aëra motu,
Torret, & immodicis terras coquit ignibus Astri.
Hic varios ardet Stellis rutilantibus artus:
Sed non est similis cunctis vigor: undique quippè*

^a Al. Al-
vus coea-
nea est.

Alous Cyanea est, mento gravis effluit ardor,

*Qui formidato sub nomine Sirius Aethram
Vrit: huic rutilos si Sol adstexerit Axes,*

Quantus corporibus, quantus labor imminet Agris:

^b Al. Mar-
cebut sa-
ta cuncta
diu:

Marcebut sata cuncta: diu namque indiga succi.

Si qua jacent, cedunt, valido penetrata calori,

Ac decoctorum languebunt germina florum:

Illae autem interno quae sunt animata vigore,

Si prius attollit, blandusque illabitur herbas

Sirius, & dulci nutrit tepesacta sereno.

Hunc hunc flammanti cum primum vibrat ab Ortu,

^d Al. alte-
ra si quae
Stellarum
fulgent ru-
tila, ut
quae plu-
rima lego
Bellua fert
lateri.

Auribus, atque animo capimus procul. ^c altera si qua

Stellarum fulgent, rutilant quae plurima, longi

Bellua fert lateris, neque multa luce coruscant,

Et designandis tantum sunt addita membris.

L E P U S

*Parvulus in Stellis Lepus est quoque; nāq; ubi magnus
Emi-*

*Emicat Orion, gemina ad vestigia subter
 Vrgetur cursu rutili Canis: ille per Aethram
 Effugit instantem, premit^a autem Sirius ore.
 Auritum primis emittit gurgēs ab undis:
 Ille minax pavidum supereditur, & procūl idem
 Cūm Lepus Occiduum se-se inclinavit in Aequor,
 More latebrarum repetens Freta, Sirius alto
 Defluit ab Coelo mersumque per humida quaerit.*

^a Al. Ig-
 neo.

A R G O

*Magnus Iasoniam cauda Canis extrahit Argo,
 Buppe refulgentem: neque enim se Thessala Cymba
 Solemni in faciem Monstro movet extima Puppis.
 Surgunt Oceano velūt alto à gurgite Nautae,
 Cūm Portum tenere avidi volitantia raptim
 Siparā convertunt, tergoque in curva remulco
 Littora certatim subeunt simul, illa marinas
 Iam defuncta vias, procūl imi littoris algas
 Pone subit, terramque tenens secura quiescit:
 Sic Argo rutilam tantūm inter Sidera Puppim
 Ducitur, occultat rigido tenus altera malo.
 Spontē gubernaculum Puppis dimittit in undas,
 Celsior, ac merso descendit in Aequora clavo.*

C E T O S

*Disantem Andromedam, prolixi tramite Mundi,
 Perterret Cetos. nam Threicii propè flabra.
 Andromedam Boreae celfo rotat Aethere cardo.*

Bcl-

ARATI PHOENOMENA

^a Al. Ar-
Bon.

*Bellua dira Noto vehitur: trahit Auster in^a Arcto
Ora inimica Salo: nam quà se laniger alto
Coelo Aries tollit, quà Piscibus Astra duobus
Augentur, rutilat subter Nereja Pistrix,
Efflua percurrent non multi fluminis Astra*

^b Al. suo-
rum.

*Illam memor longae formidinis, illa^b duorum
Inter signa tenax, horret squalentia Monstri
Terga procùl, pavidumq; super caput inserit undis.*

FLVMEN

*Quin^c caeruleo flumen quoque gurgite manans
Astra inter sedesque Deum, pars Aequoris esse
Credidit Ausonii: namque hunc dixere priores
Eridanum Venetos late qui lapsus in Agros
Alpino Adriacos impellit gurgite fluctus.*

*Hic fusum Coelo quondam Phaethonta sub undas
Excepit senior, leve cum sensere jugales
Aetherii Recloris onus, cumque ignifer Axis
Tramite sub Mundi mortales spreuit habenas;*

^d Al. Dis
data pro,
Didita.

Diis data tum late texere incendia Terras.

*Astra vorax ignis, flammae Sola cuncta coquebant,
Donec Fata sui miseratus Iupiter Orbis,
Rederet Aetherii Phoebomoderamina cursus.*

Illum prolixis durae Phaethondides ulnis

^c Haec sunt corrupta: fortè restituenda.

Plan-

^a "Quin est caeruleo flumen quoque gurgite manans

^b "Astra inter, sedesque Deum: pars Aequor id esse

^c "Credidit: Ausonii namque hunc dixere priores

*Plānixerunt, rediit supero pax aurea Mundo.
 Eridanumque senem nutu Iovis omni-Parentis
 Astra receperunt. Pharium pars altera Nilum
 Commemorat, largo segetes quod nutriat amni,
 Arentisq̃ue locos, unda ^{a Al. for-}foecundat alumna,
 Vel quod de medii prolapsus parte Dici,
 Vastus in aequoreas Pelagi se-se inferat undas.
 Iste pedem laevam rutili subit Orionis,
 Fusaq̃ue quae geminos adstringunt vincula Pisces,
 Eridani coeunt anfractibus, ut procūl ille
 Tenditur effusi vi gurgitis: hūc quoque cristae
 Cedit apex, summa qua lux Pistrice coruscat
 Desuper, & flamma caudarum cingula figit.*

a Al. for-
cundes.

PISCIS MAIOR

*Inter demissum procūl in vada caerulea clavum
 Puppis Iasoniae, depictaq̃ue terga Carinae,
 Et Pistrim undicolam, Leporis quā tenditur alous,
 Stellarum creber rutilat rubor, haud tamen istis
 Vel lux multa micat, vel fit memorabile nomen:
 Nulla etenim forma flammaram Iupiter igne
 Discrevit, nullos simulant haec corporis artus,
 Qualia digesto Mundus sacer ordine voluit,
 Semper in antiquum retrahens inter omnia secum
 Sectorum serie longa, istas denique signant
 Intervalla faces, similis quoque lux habet omnis,
 Par modus, Occasa pariter referuntur, & Ortu,
 Ne expectanda forent Ponto quod Sola carerent,*

R

Cacte-

ARATI PHOENOMENA

Caetera descriptis aptantur singula membris,
 Formarum flagrans leporem, quâ Sirius urget
 Languida, nec certo sub nomine cuncta feruntur:
 Ultra fetosi rursus speciem Capricorni,
 Cardinis immersi quâ sunt Australia flabra,
 In Pistrim horrificam conuersus viscera Piscis
 Subuehitur. Notium vocat istum Graecia Piscem.
 Stellae aliae Mundo quâ pulcher Aquarius instat,
 Et quâ cristato consurgit Bellua dorso,
 Usque sub aërii rutilantia Sidera Piscis,
 Sunt mediae flammae steriles, ac lucis egenae;
 Nam passim ignoti vice Vulgi se-met in Aethram
 Protoſunt dextram, sed tantum propter Ephebi
 Pocula, quem Diuûm Mensis gestare loquuntur,
 Efflusa se species liquidarum fundit aquarum
 Partes in geminas: lux illi clara duabus
 Est solum facibus, non hae spaciola per Aethram
 Intervalla tenent, neque lumen lumine forte
 Collidunt, uni Phrygium nam subter Ephebum
 Ardet apex, alii quâ curuam Bellua caudam
 Terminat insignis, lato vomitur globus igni.
 Cunctis nomen Aqua est, quae Stellae deniq; propter
 Ora Sagittigeri, quò se vestigia prima
 Cornipedis simulant, circumvoluuntur Olympo,
 Quae face sub tenui tenebrosus marceat ignis.

A R A

Ecce venenatae quâ Scorpius agmine caudae

Plu-

Plurimus erigitur, tepidumq; supermicat Austrum,
 Parvulus hic Aram locus exprimit. hoc satis arcto
 Tempore suspicies Mundo rutilante referri.
 Nam Polus adverso qui tollitur Axe Boötis,
 Quantum suspensio vada linquit turbida Coelo
 Oceani, tantum in sibi-met contraria tendit.
 Arturum vertex leuat^a arduus, imbrifer Austri
 Aram cardo premit: brevis olli semita Coeli,
 Occasusque celer, tamen isto Luci-parens Nox
 Fata Hominum miserata prius, miserata labores,
 Certa procellarum statuit producere Signa,
 Ne tibi cum denso conducitur Aëre Coelum,
 Inter nimbiferas nubes spectabilis extet
 Ara Poli, longa ut glomerent circumque supraque
 Foeta pruinarum se vellera, qualia tristi
 Coguntur vento, Terraque excita per Aethram
 Nubila conceptos effundunt desuper imbres.
^b Non Arae, non fit tali sub tempore vertex
 Clarior hoc: nam saepè novum praenoscere Signo
 Nox docuit, Noctis si quis praecepta sequatur,
 Incaßum Zephyri volunt Mare: si quis at ista
 Respuat, incautas percellent flabra carinas:
 Vix, scis, sera locum subeat miseratio Rerum,
 Pigra salus Nautis redeat fluitantibus alto.
 Certior ast ollis veniet spes, Axe supremo
 Si Boreae stringat rutili coma fulguris Auras.
 His Signis Austri raptabunt flabra fluentum,
 Donec de Boreae rutilum jubar emicet Axe.

^a A. Ar-
ticus.

^b A1. Non
Arae, non
fit tali sub
tempore ver-
tex
Clarior:
hoc rã sae-
pe Notum
praenoscere
signo
Nox do-
cuit.

ARATI PHAENOMENA.

*At si Centaurum medio sub tramite Coeli
Videris, ut fluctu tantum discedat Eöo,
Quantum adit Occasum, sit tectus desuper autem
Nube humerum, & Coelo sint omnia Signa priora,
Eurus exit, verret Salsi vada gurgitis Eurus.*

CENTAURVS

*Contemplator enim geminae rutilantia formae
Viscera, quod Signis subtexit membra duobus.
Nam qua parte Hominem quadrupes sustollit Equino
Ventre superstantem, versatur Scorpius ingens:
At quæ cornipedem media Vir fundit ab aloo,
<sup>a Al. f. rē-
dunt.</sup> Curva venenati ^a sunt tantum brachia Signi.
Ille autem dextram protendere visus ad Aram
Coelicolum, justae persolvit munera vitae,
Agrestemque manu praedam gerit: hic ubi celfo
Pelion adsurgit dorso, nemorosaque latè
Inferit aëriis juga nubibus, arbiter aequi
<sup>b Al. De-
gerat.</sup> ^b Egerat Alcidae legum post bella Magister,*

HYDRA

*Desuper ingenti se-se agmine porrigit Hydra,
Quae prolata Salo longè latus explicat Aethra.
In Cancrum protenta caput, caudamque feroci
Centauro inclinat, transit spaciola Leonis
Viscera, & ingenti sub Virginis summa quiescit.*

Quin

*Quin etiam spirare putes, sic agmina Coelo
 Lubrica convolvit, sic spiras pendula torquet,
 Sic & flammigero linguam jacet ore trifulcam.
 Spirare medio gestat Cratera coruscum,
 Ultima caeruleum sustentant agmina corvum,
 Ales ut intento fodiat vaga viscera rostro.*

P R O C Y O N

*Ultimus est Procyon Geminorum subditus Astro,
 Ore micans rutilo, trina face viscera lucens.
 Ista volutatos cernuntur cuncta per annos,
 Haec vehit Oceanus Pater omnia, mersaque rursus
 Hauriet Oceanus, trahit ingens machina Coeli,
 Cuncta superpingunt rutilam sua Sidera Noctem.*

^a Al. Cū-
 sta super;

P L A N E T A E

*Quinque itidē Stellae similis quibus haud sit imago.
 Nec quas formarum^b doctus notet adfixarum,
 Perbisena Poli volitant rutilantia Signa.
 Nullus eas alio pacto deprendere certet:
 Tam vaga per totam cunctis via defluit Aethram.
 Semper & adverso referuntur tramite Mundi.
 Mundus ab Eöo trahitur reparabilis alto,
 Pronus Atlantei procül in vada caerulea Ponti:
 Illae in subiecti cogunt iter Aetheris Orbem,
 Nitentes in summa Poli, motuque ferantur.*

^b Al. Du-
 bus.

Ad.

ARATI PHOENOMENA

*Adverso Solis radiis, ceu cum vada Cymbam
 Prona vebunt, si quis Prora nitatur ab alta
 In Puppim proferre pedem; via carpitur olli
 Cursibus inceptis contraria: vis tamen istis
 Obuia labenti semper sustollitur Aethrae,
 Vnicaque in Solis adolent incendia flammis,
 Longa volutandis tamen ollis tempora currunt.
 Pigraque se referunt, sedes sortita priores
 Omnia: non illas animis audacibus ergò,
 Carmine non caeco tentavimus, hoc satis unum
 Musa mihi, satis hoc longi labor egerit Aevi,
 Si defixarum cursus, & Signa retexam.*

C I R C V L I

*Quattuor aërios Zonae cinxere meatus:
 Quattuor has cursus & tempora nosse volentem
 Scire sat est. quin Signa etiam sunt quattuor istis
 Plurima, quae Zonis haerentia convolvuntur.
 Ipsae inconcussa retinentur sede per Annos,
 Mutuaeque implexa sibi met consortia mordent:
 At modus in bimis protenditur. Aëra Pepli
 Sidera nocturni, si suspectare libebit:
 Nec scindunt medium Phoebæja lumina Menses,
 Languet ut in Stellis species hebes, omnia Coeli,
 Illustrante Dea, ac flammis superante minores,
 Orbe sed haud pleno finit igni fervere acuto
 Sidera, cadentis speciem super inspicere Lactis*

Pro.

Protendi Coelo: color olli nomen ab Ortu
 Primigeno statuit se, Zonam Graecia solers
 Concelebrat, nostro sic Baltheus ore notatur:
 Non isti forma similis, similisve colore
 Circulus est alius: modus & mensura duobus,
 Est compar Solis: alios duo parcior arctat
 Linea, nec multa trahit istos ambitus Aethra.

Horum alius, duri cum solvunt flabra Aquilones,
 Et cum praecipitant Borealia flamina se-se,
 Axe Licaonio jacet obuius: hic Geminorum
 Sunt capita, hic genua Aurigae defixa quiescunt:
 Circulus hic idem retinet pede Persea laevo,
 Atque sinistro humero cubito tenus: hic quoq; dextrā
 Sustinet Andromedae manus extima, de super acri
 Subrigitur Boreae, cubito inclinatur in Austrum
 Mocreus Andromeda: hic celeris vestigia summa
 Praestinguntur Equi, praestringitur Ales ab ipso.
 Verticis extremo: secat hic humeros Ophiuchi
 Circulus, & secum flagrantia dorsa revolvit:
 Erigone tepidum se se summittit in Austrum,
 Virgineusque pudens Zonae supereminet artus.
 Sed Leo, sed Cancer Borealis tramite Coeli
 Viscera protendunt, ut Circulus ima calentis
 Pectora, perque aloum procū in postrema Leonis
 Succedit: secat ist alius per viscera plana,
 Et medio subter cava tegmina dividit Orbem,
 Lumina recludens altrinsecus. orbita porro
 Ista Poli partes si discernatur in octo,

Quin-

ARATI PHOENOMENA

Quinque superoolvit se partibus : at tribus alti
 Intrat stagna Sali: Sol istinc flammiger Aethram,
 Iam religit pulsusque Deus semel ordine sacro
 Flectitur aestivo, neque celsum semita in Axem
 Sideris erigitur, via rursus nota jugales
 Suscipit, inque Notum rutili redit orbita Solis.
 Circulus iste quidem Cancro tenus adjacet Axe.

Semper in Occiduo procùl alter cardine in Austri
 Dividit imbriferi corpus medium Capricorni,
 Idaeique pedes Pueri, postremaque caudae

a Versus
 mutilus,
 possis ita
 supplere:
 Caeruleae
 Pistris:

a Caeruleae, brevis hic Lepus, hic Canis artus
 Conditur extremos: hic Thessala cernitur Argo:
 Hic Centaurae fera molis terga secantur:

Iste venenatae disiecta volumina caudae
 Amputat: hic arcu protenditur amplae Sagitta.
 Ultimus hic Phoebus locus est, ubi lapsus in Austrum
 Pellitur, albenti cum canent tempora bruma:
 Sideris hic metae procùl istuc Coelitis cursu,
 Axe sereniferi descendit Sol Aquilonis.

b Al. suc-
 cedens.

Partibus iste tribus tantum se circulus effert,
 b Quinque latet, creperi succendens stagna profundi.
 Inter utrumque, dehinc quantus jacet ambitus illi

c Al. cani
 specie; aut
 in cani spe-
 ctem.

c Zonarum, c cani speciem, quae lactis in Aethra
 Cernitur ingenti se tramite linea tendens,
 Dividit ima Noti, discernit & alta Aquilonis:
 Hic luci modus, & tenebris sub lege magistra
 Pensatur, Nox, aequa Diem subit aemula, Phoebus
 Lumina substituit, paribusque revolvitur horis,

Vel

Vel cùm summa Aestas coquit agri viscera hiantis,
Vel cùm floricomis jam Tellus Vere movetur.
Ast isti celsae quàm tramite panditur Aethrae,
Iudicium est Aries: hunc totum Linea quippe
Sustinet: hìc Tauri curvantur crura minacis,
Et rutilat Stellis hìc Baltheus Orionis.
Spira Anguis levis hìc, Craterque tenacia Corvi
Ora inbiant: hìc sunt flexarum denique flammae
Chelarum: genua hìc rigidi vibrant Ophiuchi.
Nec Iovis armigero caret Alite: namque per ipsum
Fulva Aquila est caput: hìc Equus eminet, hìcque co-
Ceroice erigitur clarae dator Hippocrenes. (mãti
Treis omnes rectè contentos tramite Coeli,
Distantesque pari spacio sibi transigit Axis,
Omnibus & mediis ut circumfunditur idem.

Desuper obliqua est aliis Via, quartus & iste
Stringitur arctatus Zonarum mole duarum,
Quas ab diversa Mundi Regione locatas
Scire repercussi momentum diximus Astri.
Hunc alius medium medius secat; haud Dea Pallas,
Vel licet haec cunctos praecellat acumine Divos,
Compingat parili sic lubrica plaustra meatu,
Implicet ut spaciis sibi-met distantibus Orbes.
Qualia de vexo nectuntur ab ordine cuncta,
Vrgenturque Viam similem, Noctesque Diesque,
Lucis ab exortu procùl in vada Calpetitana.

^a Namque Titaneo cùm sunt elata profundo,
Rursus in Occiduos merguntur singula fluctus

*^a Al. Nam
Tibonico.*

Ordine partito. similis nascentibus Ortus:
 Scandendi lex una movet: par denique lapsus.
 Omnibus, & simili conduntur Sidera casu.
 Ille autem Oceani tantum descendit in Aequor,
 Quantum ab caeruleo distat Cancro Capricornus:
 Et quàm multus item est ubi gurgite protulit Ortum,
 Tantus in aduersas itidem est cum labitur undas,
 Signifer in spacium quantum deducitur orae
 Ambitus extremae. puncti vice Terra locanda est,
 Vnde acies oculis cum tenditur, haec quoque puncti
 Sedem habet. hoc Signo procurrit missa per auras
 Signiferi in summum, medio de tramite si quis
 Dirigat obtutus agilis procùl, hosque locorum
 Defessos longo spacio tener amputet Aër,
 Id, quod contenti visus abscinditur, ultrò
 Si qui in signiferi patulum circumferat Orbem,
 Sex olli partes magnae dabit ambitus orae.
 Ast hae dimensa spacia sic lege locantur,
 Binaque decisus includunt partibus Astra.

Olli Cancer inest, Leo flammifer, Attica Virgo,
 Brachia sunt itidem Chelarum, & Scorpius ipse,
 Arci-tenens; setosa dehinc species Capricorni
 Voloitur, auratam protendit Aquarius Vrnâ.
 Tum duo sunt Pisces, Aries, Taurus, Geminique.
 His se bis senis Sol admouet, hisque recurrens.
 Omnibus absoluit totos reparabiles Annos:

Al. Q. 2 Quae cum signiferi graditur Sol aureus Orbem
 Singula frugiparos attollunt tempora vultus.

Illius

*Illius Oceano quantum submergitur alto,
Tantum Telluris supereminet, omnibus istae
Noctibus illabens Pelago sex inserit Astra,
Sex reparat: tanto Nox humida tempore semper
Tenditur, extulerit quantum se Circulus undis.*

*At si scire velis, mora lucem quanta retinet,
Et quanto Nox atra sibi trahat ocia lapsu,
Quae procul Oceano consurgunt Signa notato:
Horum semper enim comes est Titanus uni:
Horum prima oculis memor incunabula quaere
Luminis ipsa, vagi captans venatibus ipsa,
Ipsa notans Mundo quae^a sic se nubibus abdent.
Aut si^b consurgunt, ut Tellus saepe tumescit,
Occultata jugo, praetentaque rupe latebunt,
Prompta via est aliis venientum tempora Signis
Noscere, namque ipso deprnderis indice cuncta
Oceano, magnam^c quâ Circum amplectitur undis
Tellurem,^d curvet caelando ut littora Mundo,
Latiùs atque sinu patuli Salis hauriat Astra,
Istius indicium praebebunt cornua semper,
Vel Matutino quâ perstrepat Aëre fluctu,
Acer Atlantei vel quâ furit Aequis Aestus.*

*Nam non obscurae, cum Cancer commouet ortum,
Oceano Stellae circumuoluntur utroque
In Freta labentes, aut quae se rursus Eöi
Parte ferunt Mundi. Minöae clara Coronae
Serta cadent, Austri tergo cadet Incola Piscis:
Hunc medium pendere tamen, mediumq; sub undas*

^a Al. f.^b Al. Non
surgent.^c Al. qui^d Al. cur-
ret.

ARATI PHOENOMENA

*Cedere per spinam, rutila labente Corona,
Semper suspicies: at tergi plurima versum
Ventre tenus summo supera inter Sidera cernes:
Os & colla dehinc, & pectora vasta per Aequor
Mersantur: premit ab genibus celsos Ophiuchum
Usq; humeros Cæcer: Cæcer premit ortus & Anguē.*

^a Al fluitat caput.

*Agmine quâ vasto^a fluit ad caput aspera cervix:
Quâ tumet & spiris, quâ turgent pectora, primis.
Parte nec Arcturus distabit multus utraque:
Iam minor in superis, jam viscera plurimus alto
Conditur: hunc etenim confortem, quattuor Astris*

^b Al. Al-
mi.

*Oceanus recipit. satur hic vix luminis^b Amni
Cedit, & inspicies tandem convexa relinquit.*

*Tum jam plus mediis Nox inclinabitur heris,
Cum labente Die Phoebos comes ibit in undas:*

Ista quidem vasti conduntur gurgitis alto:

^c Al. illius

Contrâ autem^c nulli concedit Sideris ortu

Orion rutilans ardentia cingula latè,

Et flagrans humeros, & splendens ense corusco,

Eridanumque trahens alio se littore promit.

Adveniente dehinc villosa colla Leone,

Omnia quae Cancro se-se emergente per Aethram

Extulerant, abeunt: quin & Iovis Ales in undas

Conditur, & totis raptim petit Aequora pennis.

Sed nixus genibus replicato luce residens

Poplite jam superi caelatur corporis artus.

Non tamen iste genu, non laevam gurgite plantam

Occlitur, non Oceanus vorat omnia Signi.

Pro-

*Proferit Hydra caput, claro Lepus exsilit ortu,
Et Procyon, primi que pedes Canis igni comantis.*

*Erigone salsis cum vultum exegerit undis,
Aëris ut patuli jam conscia permeet Aethram.
Astrorum numerosa premit: nam Virgine Eöa
Consurgente, Fretum cedit Lyra Cyllenaea,
Cedit Delphinus Pelago, cedit que Sagitta,
Prima que pennarum par canum condit olorem:
Vix jam cauda Salum superat, vix lumine parco
Eminet Eridanus, Ponti procul efflua tingit.
Caelatur sonipes caput impiger, ardua cervix
Tethyos ima petit salsae, jubar ora madescit,
Hydra superpositum procul in Cratera movetur:
Parte alia & liber vestigia Sirius ardet:
Ultima caeruleo producens Aequare Puppim,
Illa micat, malo que tenus se-se exerit Argo,
Cum jam virgineos Aether vehit altior artus.*

*Nec cum flagratas emittunt marmora Chelas,
Sideris expertes, & clara luce carentes,
Non est nota Dies, aut est ignobilis Ortus;
Namque is indicium proprio fert ore Boötes
Plurimus exoriens, Arcturum que eminens alto
Cardine succendit: jam celsa Thessala Puppis
Aethere subuehitur: jam Mundo funditur Hydra
Longior, extremae que Polum subit indiga caudae:
Curva Chii Coelo consurgunt brachia Signi.
Inspice ceu dextra referatur ab Aequare planta,
Inque genu tantum nixus pede proferat ortum.*

ARATI PHOENOMENA

*Iste Lyrae rutilat conterminus, atque sub undis
Hic tenebris petit Occidui vaga caerula Ponti,
Et mox Oceano reparatur clarus Eöo.*

*Cum Chelis igitur pede tantum promitur uno:
Ipse dehinc versus procül in caput, ultima Monstri
Terga manet, manet Arci tenens, dum spicula Coelo
Exerat, & supera vibret Bellator in Aethra.*

*Hoc Sidus revehunt Chelae, crus Scorpis ipse,
Caetera cum medio, laevam, & caput, oraq; rursum*

*a Al. re-
moranti.*

Arcus agit: tribus hic tandem^a memorantia membra

*Partibus erigitur, tria totum denique Signa
Absolunt Pelago. mediae tumserta Coronae,*

*Ex qua Centauro diffunditur extima cauda,
Prima venenati cum repunt brachia Monstri,
Surgunt Oceano jam gurgite, & ultima Cycni,
Et caput acris Equi premit Aequora: jam procül ista
Marmoris Occidui penitus petiere profundum,*

*Hausa Salo: caput Andromedae Freta vasta rece-
Ac formidatam devexi cardine Mundi (ptant:
Fluctigeni speciem Monstri super invehit Auster.*

Sed Boreae de parte trucidis velut aggere ab alto

*b Al. sub-
recto.*

*Prospiciens superi^b subiecto verticis Axe,
Intentusque procül specie, vaga brachia Cepheus
Exerit, & saevam Pelagi monet adfore pestem.*

*Illata tamen versa in fluvium postrema profundo,
Tingitur ab spina, capiti quae proxima summo est,
Undique succedens Cepheus, & verticem, & ulnas
Mersatur patulus. Quin & tunc Scorpis acer*

Nas-

*Nascitur Oceano, quicquid per Sidera, aquarum
 Ad speciem Eridanus Pater expuit, abditur alta
 Tethye, & Occidui tegitur Padus Aequore Ponti.
 Scorpius ingentem perterritat Oriona,
 Proserpens Pelago. vetus, ò Latonia Virgo,
 Fabula, nec nostro struimus mendacia versu
^a Prima, neque obduri compegi germinis: Aetas
 Prima dedit Populis, caecus mos mentis acerbae,
 Immodicusque furor sceleris penetraverat oestro
 Impia corda Viri: tabuerunt dira medullis
 Protinus in mediis incendia: plurimus ardor
 Pectore flagrat. vit. tenet improbus ille, procaxque,
 Te Dea, te dura valuit contingere dextra?
 Cum sacrata Chii Nemora, & frondentia latè
 Brachia Lucorum, cum Silvae colla, comaesque
 Devotae tibi-met, manus impia demolita est.
 Audax aut facinus donum foret Oenopioni:
 Digna sed immodico merces stetit illicet ausu.
 Nam Dea nubiferi perrumpens viscera montis,
 Dirum antris animal saevos vomit hostis in artus.
 Ergò ut falcatis Monstrum petit Oriona
 Morfibus, & totas in membra ferocia Chelas
 Intulit, ille mali poenas luit. ista furori
 Praemia debentur, sunt haec commercialae sis
 Semper Numinibus. metus hic, metus acer in Astro
 Permanet, & primo cum Scorpius editur ortu,
 Orion trepido Terrae petit extima cursu. (thram,
 Nec minus Andromedae quidquid^b volitabit in Ae-
 Et*

^a Locus
 mutilus,
 & corru-
 ptus.

^b Al. vo-
 litabat.

^a Al. Pi-
stris.

*Et si quid^a Pistrix reliquum convexa vehebant,
Hoc oriente ruunt: omnes procùl in vada terror
Ingerit, & cunctos pavor unus in Aequora cogit.
Cepheus ipse, caput, distentaque brachia vasto
Induitur Ponto: Tellurem cingula radunt
Extima, & Oceano mersantur pectora rauco
Sola senis, reliquum Polus ast à littore versat.
Semper in Occiduo genitrix quoque Cassiopeja
Sidera praecipitis sequitur labentia natae,
Deformemque trahit procùl in vada caeca ruinam,
Prona caputque Solo, solio vestigia ab alto
Sustollit miseranda; superquatit ira furorque,
Doridos & Panopes post Fata novissima Matrùm:
Ac memor has poenas dolor exigit. omnia fluctus
Haec simul Occiduos subeunt. tamen altera in undis
Sufficit, inque vicem lapsorum multa reportat.
Tempore namque isto reliquae seserta Coronae
Expediunt Pelago, postremique agminis Hydram
Erigitur caudam: caput, & turgentia membra
Centauro exuperant: manus effert dextera praedam
Siloarum. nam prima ferae vestigia molli,
Arcum sera manent: Arcu redeunte per Aethram
Protulit, incipiunt reliquum Serpentis. & artus
Anguitenentis: item fert primis fluctibus Arcus
Amborum capita, & primis geminas Ophiuchi:
Ac primam rutili spiram Serpentis Eöo
Scorpius Oceano surgens agitat, pede Nixi,
Quem procùl aversum semper Salis altera mittunt.*

Tunc

*Tunc artus medii, tum pectora vasta, humerisque,
 Dexteraque ulnarum spumosi gurgitis Aestu
 Procedunt. Pariter caput, & manus altera porro,
 Tota Sagittiferi cum vibrant Astra, feruntur:
 Mercurialis item Lyra voluitur, altaque Cepheus
 Cardine sustollens vestigia gurgite, nondum
 Pectora liber agit, sed pectora mersus in undas,
 Plaustra Licaoniae pulsat pede desuper Urfae.
 Tempore non alio, magni Canis ignea cedunt
 Sidera: protentum Freta jam procul Oriona
 Hauserunt Pelago, toto Lepus occidit Astro.
 Tum quoque & Oceano fugientem Sirius urget.
 Sed non Aurigam, cum gurgitis ille profundi
 Imma petit pedibus Capra mox, Hoedive sequuntur:
 Ista Polo rutilant, illum vada livida condunt:
 Haec membris discreta aliis, extantiaque altè
 Laevum humerum, & summae se se attollentia palmae
 Cernuntur, donec labenti congrada Soli,
 Sidere devexo Freta latè cerula turbent.*

Nāq; manū^a Aurigae, reliquū, celsūmq; corusci ^a Al. Au-
rigae reli-
quam.
*Verticis, & dorso quā spina attollitur alto,
 Deprimit hirsuti Sidus surgens Capricorni.
 Membra Sagittigero cedunt postrema reuecto.
 Iam non alatus remoratur Sidera Perseus
 Aëris in spaciis, neque clavum vendicat Argo.
 Alluvione sato Perseus pede denique dextro,
 Atque genu libero, mersatur caetera Ponto.
 Argo quod curvis Puppim superattrahit oris,*

T. Tin-

*Tingitur, & duro tingit vada caerulea dorso.
 Ipsa dehinc manet exortum Cilicis Capricorni:
 Totaque cum Pelago Coelo descendit ab alto,
 Aequora cum Procyon, gressum sectatus herilem,
 Intrat, & Oceano permutat celsa profundo.
 Haec habet Occidui plaga gurgitis, ista sonoro
 Supprimat unda Salo. rursus procū erigit Aethra
 Cycnum, Aquilamq; Iovis. Surgunt flammata Sagitta
 Sidera, perque Notum, rutila tum Numinis Ara,
 Delphinum^a parvas promit Capricornus in auras.*

^a Al. pa-
tulas.

*Et matutino cum surgit Aquarius Orbe,
 Os Equus, atque pedes novus exerit: ecce cadentis
 Parte Poli trahit Occiduum Nox atra sub Aequor
 Centaurum cauda. sed non caput, aut humerorum
 Vasta simul recipit: persistit pectore celfo
 Corni-pedis species, & Coelum vertice fulcit.
 Ora dehinc serpens, & prima volumina tantum
 Conditur: ingentis latè tamen agmina caudae
 Ponè trahit: subit ista solum, subit Aequora rursus
 Integer Oceani, cum se Centaurus in undas
 Iecerit, atque novo vibrarint Sidere Pisces.
 His in summa Poli surgentibus, ille per Austrum
 Piscis item planta, quem pulcher Aquarius urget,
 Reditur, haud toto tamen hic se corpore promit:
 Sed manet alterius venientis tempora Signi;
 Parte latet, partem supera in convexa sonoris
 Fluctibus absolvit Pelagi: sic brachia moestae
 Andromedae, sic crura dehinc, humerique nitentes*

Pau-

*Paulatim recavo redeunt Maris aurea Coelo.
Postquàm adolent Pisces incendia, denique Pisces
Cum rutilant, Mũdo dextrã hæc attollet in ulnam,
Lævaquæ Virginæi rursum se corporis edunt.*

*Phrixæi & postquàm pecoris proruperit Ortus.
Austrolem hic Aries Aram procũl admovet undis
Gurgitis Occidui: quã lux redit, excitat idem
Perseæ proceri sustollere verticis Astra,
Et claros fulgere humeros: ac cætera nondum
Sunt exæpta Solo, quin totum hoc inoida veri
Natura ambigua Rerum ratione reliquit.
Extimus an reliquos Aries produceret artus:
Perseos, an Tauro Freta pelleret adsurgente
Hoc una Coelum, subit integer haud ipse ulla
Viscera, nascentis nova Tauri deserit Astra.
Quippè hujus flammis Aurigæ Sidus inhaeret:
Nec tamen hunc totũ sustollit Taurus in Aethram:
Aurigam falsis evolvunt fluctibus omnem
Surgentes Gemini, Tauro, Capra, plantaquæ læva
Nempè Hoedi evadit, cum primũ rursum ab undis
Cetosa in superum referuntur viscera Coelum.
Nam caudæ, & cristæ rigor arduus Aëra celsum
Tunc repetunt, diri cum Sidera gurgite Monstri
Voluit præcipitis teres inclinatio Mundi,
Eminus ingentem condit pars prima Boöten.
Quattuor hic etenim Signis surgentibus altum
Vix penetrat Pelagus, neque summa totus ab Aethra
Labitur Arcturus, manus olli, quippè sinistra*

ARATI PHOENOMENA

Euge manet; selsisq̃ue super subducitur Vrsis.

*At cū jam pedibus repetit fluctus Ophiuchus;
Vt genua Oceanus vasto procūl. Aequore condat,
Signum erit Eōa. Geminos procadere parte:
Nec lateri Pistrix cuiquam vicina videtur,
Sed jam tota super sustollitur: expuit atram
Iā Pelagus speciem, nec adhuc tamen extrema sorbēt.,
Quid ne nascentis suspectat navita Ponto
Agmina prima Padi Coelo tūm fervere aperto?
Vicinasq̃ue faces rutili manet Orionis,
Curricula ut solers vero mox indice discat
Certa tenebrarum, possitq̃ue fideliter Astro
Explorare Notos, & tuto carbasa Ponto?
Credo, ni desit magnorum congrua cura,
Prompta via est ipso cognoscere talia semper
Praeceptore Ioue, & Coelo tibi signa Magistri
Omnia ducentur: monet alta Iupiter Aethra
Singula nos, facilis veram dedit Arbiter artem,
Ne tempestatum primordia caeca laterent.*

P R O G N O S T I C A

*Nōnne vides primū cum Phoebe in cornua surgit
Tenuja, & angusto lumen jactore per Aethram,
Decedente Die, pronoq̃ue ab tramite Solis,
Promat ut ingressus solers tibi tempora Mensis?
Namq̃ue facem quarti sibi met profitebitur ignis
Corpora cū primū perfundens lumine nostra,*

In

*In subjecta Soli tenuem porrexerit umbram.
 Ast Orbis medii si cedat Cynthis formam,
 Octavos ortus, octavaque plaustra docebit.
 Denique cum toto Dea jam surrexerit ore,
 Integer ut magni resplendeat ambitus Orbis,
 Effluxisse sibi medii jam tempora Mensis,
 Monstrabit Coelo: pleni cum rursus egenae
 Oris eat, tanto procedens lumine formae,
 Inferit aëriis quantum Dea nubibus ignes,
 Esse senescentis sibi-met dispendia Mensis
 Illa docet, quibus in rutili confinia Fratris
 Tertia vix Mundo superstis via: cum minus autem
 Umbrarum excludis, sunt tales quattuor ortus
 Marcentis Lunae, quales sub Mense renato
 Quattuor exsurgunt languentis luminis umbrae:
 Atque his octonas includunt ordine luces.
 Interjectorum numerum quoque nosse Dierum
 Prompta via est, proprio semper Dea proditur ore,
 Scandat quanta Polum, quoties temone jugales
 Strinxerit, & quanto jam tramite liquerit undas.
 At decedentis postrema crepuscula Noctis,
 Bis sex Signa tibi, quae versat Signifer Orbis,
 Monstrabunt cursu: nam Phoebus singula mutat,
 Semper & alterno succedit in omnia lapsu,
 Conficiens iter Aetherium: nunc igneus istud
 Astrum adolet flammis, alii nunc aurea Titan
 Lumina miscetur, vel cum devexus in undas
 Labitur, & rebus formam absumpsere tenebrae:*

*Vel matutino redit incunabula linquens
 Cum Pelago, & rebus suffudit luce colores.
 Sic diversa diem comitantur Sidera semper.
 Non ego nunc longo redeuntia Sidera motu
 In priscas memorem sedes; habet ista priorum
 Pagina, & incerta Rerum ratione feruntur.
 Nam quae Solem hiberna novæ putat Aethere volvi,
 Ut Lunae spaciū redeat, vetus Harpalus ipsam
 Ocyus in sedes, monumentaque prisca reducit.
 Illius ad numeros prolixa decennia rursus
 Adjecisse Meton Cecropia dicitur arte,
 Inseditque animis, tenuit rem Graecia solers,
 Protinus & longos inventum misit in Annos.
 Sed primæva Meton exordia sumpsit ab Anno,
 Torreret rutilo cum Phoebus Sidere Cancrum,
 Cingula cum veheret Pelagus procul Orionis,
 Et cum caeruleo flagaret Sirius Astro.*

*Hoc ut fons est, unde & duxit tempora Lunae
 Navita, quo longum facili rate curreret Aequor.
 Aequora ruris amans, Telluri farra Parenti
 Crederet: ingenti petat haec indagine semper,
 Seu qui vela Salo, seu qui dat semina Terrae.
 Nec mora discendi, brevis hic labor, & breve tempus
 Poscitur: innumeros habet autem industria fructus.
 Utilitas te certa manet, praenoscere motus
 Si libet aërios, & tempestatibus ipsis
 Edere principium: te primum spontè procellis
 Arcebis rabidis, te rursus Principe fluctus*

*Vitabunt alii, si certis singulis signis
 Tempora discernas. nam Mundi cardine verso,
 Ut stata rauci-soni redit indignatio Ponti,
 Saepè etenim quamquam tranquillae noctis amictu
 Mitia protenti requiescant terga profundi,
 Doctus securam subducit ab Aequore Classsem
 Navita, & Aëtaea retinet statione phaselum,
 Cum matutinae praesensit signa procellae.
 Namque alias Coelo cum tertia lumina Phoebus
 Exerit, ille Sali fuit implicabilis horror,
 Adfore quem Pelago comitem sibi dixerat Astrum:
 Crebrò quinta debinc lux commovet Amphitriten:
 Saepè inopina mali clades ruit, omnia certis
 Indiciis tibi Luna dabit, seu lucis utrinque
 Caesa facem, seu cum teretem concrevit in Orbem.
 Sol quoque venturas aperit tibi saepè procellas,
 Sidera producens, & cum sale Sidera condit.*

*Nec minùs ex aliis aderit cognoscere motus
 Aequoris, & magnos Coeli callere tumultus,
 Quos det certa Dies, quae longi tempora Mensis,
 Astrorumque vice, & Mundi ratione trahantur.
 Aëris immadidum quiddam Tellure creatum
 Spiramenta vomunt, vis hoc cum fundit in auras
 Venarum, occultè patulo praetexitur agro
 In subjectum oculis, Terramque; supernatat omnem,
 Multaque; materies, quam cum calor igni-comantum
 Hausit Stellarum, superas subducit in auras,
 Et concreta diù compingit nubila Mundo.*

ARATI PHOENOMENA

Si minor haec madidi substantia cessite ab imo
 Subrigitur, tenues nebulae caligine fusa
 Tenduntur Coelo: vis autem siccior olli
 Cum fuit, in celeres dissolvit undique ventos,
 Vicinumque sibi flabris dominantibus ultrò
 Aëra propellit: si major protinus humor
 Consurrexit humo, pluvias quoque nubila fundunt.
 Et pluviis latè calor est Pater. hic super imbres
 Exprimit, & ducta ferventis ut obice Mundi
 Respuit humorem: si molles, magna utriusque
 Occurset sibi-met velut obvia, cominus Agris
 Compulsa aërio fragor intonat, ampla que latè,
 Murmura discurrunt pariter crepitantibus auris.
 Hic inflictus item, diversorumque per Aethram
 Saepè superna furens, illisos fulguris ignes
 Excludit, rutilis totamque volantibus Aethram
 Praestringit flammis: & Coelum sulfure odorat.
 Omnibus his genitrix Tellus, & cessite ab imo
 Ducuntur superi motus: ipsa ignea Mundi
 Lumina flammigero Phoebus temone coruscans,
 Et quae nocti-vagos attollit Luna jugales,
 His peperere malis exordia. namque deorsum
 Movit Humum cum fortè calor, laxata repentè
 Spiramenta Soli venas procùl, altaque pandunt
 Viscera Telluris: bibit imum Terra calorem
 Desuper & madidum tepesactus cesspes anhelat.
 Aëris hos motus, rabiemque volubilis undae,
 Flabra procellarum, mundani tramitis iras,

Prac-

*Præsentire decet, cape solers singula mente,
Præceptisq̃ue virum sitientia pectora pande.*

*Cynthia cum primum Coelo nova cornua promit,
Cautus utrinque Deam circumspecte: namq̃; reuolue
Nequaquam semper similis lux imbuit Ortum:
Sed species diversa trahit, varioq̃ue notatur
Formarum primicum surgit luminis igne,
Tertia cum rutilat, cum major Sideris Aethram
Scandit, & ærias quarta face luminat oras,
Ingredientis erit plenè tibi nuncia Mensis:
Haec castigato si tertia fulserit Ortu,
Pura sit, ut foedis ab sordibus adfore dices,
Clara, serena diu. tenui surrexerit autem
Si face, & ignito suppinxerit ora rubore,
Turbida certantes converrent Aequora cauri:
Luminis ista dehinc si crassior, atque retusis
Cornibus ingreditur, si quarti Sideris Ortu
Percussi ut tenuem praetendat corporis umbram,
Imbribus, aut Zephyris hebetabitur, arguet ultrò
Flabra Noti, aut pluvias. nam crassus de super Aër
Cornua caeca premens, Notus uvidus Aëra cogit,
Tertia si rursus protollat Cynthia currus,
Sic subrepta faces, & acuminata coruscans,
Vt nec curva quasi declinet cornua, nec tum
Fusa supinatum diducat lumen in auras,
Occiduo Zephyrum praedicet surgere Mundo,
Aut Lybiae de parte Notum. sin quattuor autem
Cynthia curriculis Coelum subit, atque coruscis*

ARATI PHOENOMENA

Cornibus immodicè prostantibus ufferit ignes,
 Vix proluxa Salum ciet,ocyus omnia cauri
 Marmora cōooluent,fera verrent flabra profundū,
 Istius in Boream quod se sustollit acumen,
 Si curuū specie velūt annuat, adfore Coelo
 Saeua procellosi praedicet flabra Aquilonis.
 Namque hoc urgeri se-se adferit, hocque grauari
 Indice: rursus eō veniet Notus, hanc ubi partem
 Ponē supinari conspexeris; inque reclinem
 Spontē habitum: pandi nam subrigit Auster acumen
 Inferiore plaga. si Lunam tertius ortus
 Proferat, atque Deae conuoluat. Circulus oras,
 Suffusus rutilo, mox tempestate sonora
 Spumosum latè Pelagus canescere cernes.
 Major & haec rauci versabit gurgitis undas.
 Ipsa quoque immodicè, si vultum Luna rubescat.
 Contemplator item, seu plenum luminis Orbem
 Cynthia distendit, seu cū teres ambitus olli
 Ceditur, & mediae velūt indiga lucis, utrinque
 Sustinet obductae, sibi-met dispendia formae,
 Cornua prima replens, & cornua fessa dehiscens.
 Induit, & qualem procedens ore colorem.
 Hinc perpende oculis, ipso Monitore Dierum
 Signa tene, ac totum discerne in tempora Mensē.
 Non unum depensa Diem tibi signa loquuntur,
 Nec vulgò in cunctis adsunt praecepta Diebus:
 Sed quae signa nouo dederit Nox tertia motu,
 Quātūve sustollat medios dum Cynthia vultus,

Du-

*Durabunt Coelo: medio quae edixerit ore,
 Ignes in plenos: hinc in dispendia rursus
 Altera, provisae signantur tempora Lunae.
 Illa dehinc donec germani luminis ignis
 Accedat Phoebae, Mensis postrema notabunt.
 Hoc quod protento vehit ingens Mundus inani,
 Aëra nomen habet: quod spirat cessite Tellus,
 Nubila dicuntur: Coelum super Aula Deorum,
 Axi compactum convolvitur. hic sua certis
 Sunt loca Numinibus: Borealis verticis alta
 Regia Saturni: quæ siccior Annus anhelat,
 Aestatis rutilo, calida stat Iupiter Aethra:
 Immodicus Terram quæ desuper ignis adurit,
 Gradivo incolitur brumalis pulsus habenas
 Quæ Solis redigit, pulchro Venus obtinet Astro.
 At ubi demersolatet ater Circulus Orbe,
 Cessit Mercurio locus imbrifer: his super amplas
 Quinque tenens Zonas, certo via fervida Solis
 Limite decurrit, cum Lunam nubila propter,
 Exhalantis humi quæ spiramenta madescunt
 Ima, vehunt Coeli, luxit dum frustra frequenter
 Desuper in nubes rutilantis lampade Lunae.
 Pascitur humore, & varias Dea lumine formas
 Exprimit incerto: sic crebro denique Phoebus
 Nubibus ambiri cum subsint nubila, Lunae
 Creditur, hanc quoties includere Circulus ergo
 Spectatur, proprio succedunt ordine Signa:
 Ille aliàs trino cum voluit tramite Lunam,*

ARATI PHOENOMENA

*Et Geminis plerumque meat, solet unicus idem
 Cingere. si simplex circumversabitur Orbis,
 Signa procellarum certissima, signa sereni
 Praeferet: abruptus subito praenunciat Euros:
 Marcescens tenui sensim caligine, & Aethra
 Digestus patula, docet undis adfore pacem.
 Si duo se Lunae circumfudere, repente
 Maxima vis Pontum, vis verret maxima Terras,
 Majoresque dehinc agitant stagna procellae.
 Si trinus rutilum constrinxerit ambitus Orbem,
 Et magis immodica formidine saeviet Auster,
 Zonarum teter fuerit si tractus in Aethra,
 Denique disrumpant si se-se cingula Lunae,
 Ultima tempestas ruet imi gurgitis Aestum.*

*Solis quin etiam, Solis tibi cura videndi
 Sit potior, Solem melius praevisa sequuntur,
 Astrorumque Duci monstrata tenacius haerent.
 Sive ille Occiduas vergat declivis in undas,
 Seu se luciferis reparabilis exerat oris.
 Istius ingentes radii, caliginis atrum,
 Et nebulosarum tractus piceos tenebrarum
 Lumine dispiciunt, cum per Chaos umbriferum vis
 Flammea pervasit, cum semper Noctis amictus
 Inferit aëriae fulgor facis: ille colore
 Pigra movet, simulat rutilis torpentia flammis,
 Sol sopita animat, Sol dura obstacula primus
 Curro adamanteo referat Pater, effusa Phoebus
 Igne inbibet, Phoebus radiis densata relaxat.*

At

*At cùm flammigeri cedit vis inclita Solis
 Lucis egens, crassæque Deus latet obice nubis,
 Et Coelo, & Pelago magnos ait adfore motus.
 Non hic cùm primos educet gurgite vultus,
 Ceu picturato diversos ore colores
 Proferat: haud etenim tali tibi Sole reuelto,
 Mitia jam Coeli fas expectare serena.
 Et si tranquillo convexa cucurrerit Astro,
 Indideritque facem Ponto Deus integer, atra
 Nube carens, purusque coma, & splendor Orbe,
 Convenit Eöae faciem praesumere lucis.
 Sed non ora cavo similis, medioque recedens
 Ore quasi, vel si radios discingitur ultro,
 Figat ut Australem porrecto Sidere partem,
 Ac Borean rigidi jaculetur luminis igne,
 Et vento & pluviis reparata in luce carebit.
 Denique per flammam procül atque incendia, Solis
 Ipsa Dei cedunt blandi si lumina, solers
 Tende oculos, certa hoc ducentur Signa Magistro.
 Et ne sanguineus latè robur induat ora,
 Quà alia pro tractu vaga nubila saepè rubescunt:
 Aut ne labenti piceus color abdat amictu
 Lampada, quaere diu; si tetro crassior Orbe est,
 Voescet pluviis Tellus, inflataque celsus
 Aggere devicto superabunt flumina ripas.
 Ignea si fulgor praecurrit plurimus ora,
 Flamina crebra Salis quatiet vada; flumina Terras
 Converrent omnes, & duri flabra Aquilonis,*

Sil.

ARATI PHOENOMENA

*Silvarumque comas, & celsa cacumina flectent.
Vis simul amborum si vultum Solis oberret,
Cuncta Noti quatient. imbres procùl Arua rigabūt.*

*Ecce aliàs primo nascentis Solis in Ortu,
Vel cùm praecipites Pelago Deus inserit ignes,*

^a Al. ne-
bulose.

^b Al. haec
que.

*Vt coeunt radii^a nebulofo: caetera quippè
Pars Hyperioniae rutilat facis, ^b hicque comarum
Vis confusamicans Mundo sua lumina praestat:*

^c Al. sic.

*^c Hic Globus ater item liventia nubila cogit,
Nonnunquam crasso nebularum tectus amictu,
In convexa redit, tum Coelo rursus aperto
Cùm ruit, opposita vultum caligine condit:
Omnibus his signis in Terram defluit imber
Plurimus. Interdum tenuis praevertere nubes
Visa Deum. haec celeri si praesurrexerit Ortu,
Ipseque ponè sequens radiorum luce carere
Cernatur, nimbis ingentibus Arua madebunt.
At matutini si Phoebum in littoris acta
Majorem solito produxerit, atque per Aethram
Marcenti similis defluxerit extimus Orbis,
Alta dehinc scandens minuat jubar igniferum Sol,
Pura serena aderunt: namque olli gurgitis Aër
Crassior in modicum surgens diffuderat Orbem:
Et jam se tenero sustollens tramite Coeli
Oblitum, iusti jubar attrahit. hic quoque magnis
Cùm madefacta Dies sub tempestatibus horret,
Pallidus ora cadens, promittit pura serena:
Difflofis etenim per apertam nubibus Aethram*

Ora

Ora laboranti similis languentia pallet:
 Et disjectarum moles latè nebularum
 Indicat exuti faciem clarescere Mundi.
 Quin nascente Die venturos convenit imbres
 Noscere; cum proni procùl ad confinia Coeli
 Deferri piceo spectaris nubila tractu,
 Et cum declinant radii se partem in utranque.
 Lucis in Occasu, Nox ut ferat algida rores,
 Imber erit. Puras si Phoebus condat habenas,
 Et Calpetano tranquillum gurgite lumen
 Tingat, ac in lapsu nubes ignita sequatur,
 Noxque, Diesque dehinc venturi rursus Eöt
 Nimborum expertes,^a & tempestatibus atris
 Durabunt. Sed cum radiis marcentibus ardor
 Languet, & in tenui tenduntur acumine frustra
 Phoebei crines nimbos aget atra procella.
 Talis & obducti cernetur forma Diei,
 Qualem Fraternos subtexens Luna lugales
 Lucem hebetat: subit haec superi sacra lumina Solis
 Inferior. mediaeque interstans lampadis Orbe
 Arcet flammigerae radium facis: haud tibi rursus
 Cum matutinos molitur Lucifer Ortus,
 Ebria sanguineae subvolvunt vellera nubes.
 Namque gravis Coelo fundetur protinùs imber.
 Nec si Sole procùl rutila inter stagna morante
 Emineant radii, radios quoque crassior umbra
 Contegat, ille Dies pluviis, ventoque carebit.
 Quin erit imber item, si Solem Circulus ater

d Al. sine.

Am.

ARATI PHOENOMENA

*Ambiat exortum: major se denique nimbus
Urgebit Coelo, major sola perluet imber,
Circunfusa adeò si singula nescia solvi
Seroarent tetrae speciem torpentia molis.*

*Saepè etiam Phoebus nubes percussa rubescit,
Et meditata Dei formam, procùl igne recepto,
Concipit effigiem, simulato luminis Orbe.
Id qua parte Poli spectaveris, adfore ab ipsa
Parte tene Ventos: tamen haec tamen omnia semper
Decedente Die meliùs ventura docebunt.*

^a Al. A-
que imi-
tata Dei
formam.

*Convenit hic etiam parvum Praesepe notare;
Id nubi nomen, quae Cancro obvolvitur alto
Graecia docta dedit: duo propter denique Assellos
Suspice, quorum alius septem vicina Trioni
Astra adolet, tepidù procùl alter spectat in Austrum.
In medio quod nube quasi concrescit adacta,
Id Praesepe vocant. porrò hoc Praesepe repentè
Si se-se ex oculis procùl auferat, ardeat autem
Congruus^b aëriis latè rubor ignis Assellis,
Nequaquam tennes agitant stagna procellae,
At si Sideribus similis lux duret, & illi
Tetra sit effigies, cadet altis nubibus imber
Lenior, & parco mox Tellus rore madebit:
Sed Boreae si parte trucidis velut indiga justae
Stella facis, lento marcescere cernitur igne,
Et procùl alterius juba latè flagrat Asselli,
Protinùs Aethiopum surget convallibus Auster:
At Regione Noti si lacem Stella senescat.*

^b Al. aërii

Ingens Riphæis Aquilo crepitabit ab oris.

*Quin & terrenis cape rebus certa frequenter
Signa procellarum: nam cum traxere tumorem
Aequora prolixum, cum littore curva² resultant
Spontè procùl, neque caeruleus colliditur Aëstus:
Aut cum proceris vertex in montibus ultrò
Perstrepit aërium, ventos instare docebunt,*

*c Al. respo-
nanti.*

*Et cum parva fulix trepido petit arva volatu,
Stagna sinens, longasque iterat clangore querelas,
Indicat insanis Freta mox canescere Ventis.
Denique cum Coelo tenduntur pura serena,
Saevitura Polo sunt flamina, primus in ipsa
Mox picturati convertit pectoris artus
Sturnus edax, premat ut tenues vis oboia plumas,
Et ne post tergum pateat penetrabilis Euro.*

*Latipedemque Anatem cernes excedere Ponto
Saepius, & summa nebulam se tendere rupe:
Iamque super latices florum volitare senectam,
Stellarumque comas rumpi procùl, Aethere celfo
Decidere in terras, rutilarum spargere crines
Flammarum, & longos à tergo ducere tractus:
Inde etiam ventos mox adfore praemonet Vfus.*

*Quòd si diversis se passim partibus ignes
Excutiant, verret Pelagus sine fine, modoque
Turba procellarum, si duri limite ab Euri,
Si regione Noti, si lenis parte Favoni,
Aut de Bisthonio Mundi procùl Axe coruscat.*

Si repetunt veterem Ranae per stagna querelam,

X

Vel-

ARATI PHOENOMENA

*Vellera si Coelo volitent, si discolor Iris
Demittat gemino se fornice, Circulus albam
Si Stellam teter velut ambiat, Aequora propter
Si crepitent Volucres, si gurgite saepius alto
Pectora mersentur, si crebro garrula Hirundo
Stagna adeat, rutilae cum^a sint primordia lucis:
Si matutinas Vlulae dant carmine voces,
Improba si Cornix caput altis inserit undis,
Flumine terga rigans, si saevit gutture rauco,
Plurimus abruptis fundetur nubibus imber.*

*Imber erit, totis cum Bucula naribus auras
Concipit: Et late pluvius Sola cuncta madebunt,
Cum proprias solers sedes Formica relinquens,
Qua cavis effert penetralibus; affera quippe
Tempestas, gelidusque Dies, Et frigidus Aether,
Inserit internis Terrarum redditus Aestus,
Pectora cum curvo purgat Gallinula rostro.*

*Agmine cum dens circumvolitare videtur
Graculus, Et tenui cum stridunt gutture Corvi,
Cum procera Salum repetit clangore frequenti
Ardea: cum parvae defigunt spicula Muscae,
Et si nocturnis ardentibus undique testis,*

*Concrescunt Fungi, si flammis emicet Ignis
Effluus, aut Lucis substantia langueat ultrò,
Convenit instantes praenoscere protinus imbres.*

*Denique cum patulum torrens Vulcanus abenum,
Scintillas flamma circumlabente reliquit.*

Si Notus humentes Libyco trahit Aethere nubes,

Si

^a Al. fana.

^b Al. Con.
arescant.

^c Hic po-
nenda Pa-
ra-raphi-
meta & co-
lo po^l, re-
liqui, imò
le: Edum,
relinquit.

** Si nimiùm ad montem nebularum crassus amictus* c Al. S. imum.
Tendatur, summo nudentur vertice saxa:

Et quà Pontus item Freta per distenta quiescit,
Nubila si longo se procumbentia tractu
Diffundunt Coelo, & Thetidi, Terrisque b Al. Supin. i.
Pax aderit, nusquam Mundo ruet effluus imber. Vnt. c.

Sed cùm tranquillo tenduntur crassa serena
Sub Iove, venturae praenoscere signa procellae
Convenit: & rursum cùm perfurit Aëris horror,
Inspice quam referant Terris, Pelagoque quietem.
Inter prima tamen parvum Praesepe notatur
Ardus excelsò quod Cancer cardine voluit.
Hoc, cùm concretus tenuari coeperit Aër,
Discutit impositae latè sibi molis amictum.
Namque sereniferi patet hoc in flabra Aquilonis
Cominus, & prima purgatur flamine Venti
Tempore, tùm proprium modulatur Noctua carmen,
Tùm vespertinum Cornix longae va resultat,
Tùm Corvi crepitant, & ovantes gutture rauco
Agmina crebra vocant, tùm nota cubilia laeti
Succedunt pariter, tum pennis corpora plaudunt.

Tunc & Strymonias circumvolitare repente
Suspicies, per aperta Grues, ubi mitior Annus
Spontè procellosum disjecerit Aëra Coelo.
Tùm quoq; cum Stellis hebes est Lux omnibus ultrò,
Nubila nec crassos circunduxére meatus,
Vt jubar occulerent flagrantibus obvia flammis:
Nec caligo inhibet rutilantis lampados ignes,

ARATI PHOENOMENA

Orbe nec expleto sacra Sidera Luna retundit:
Sed jam sponte sua Stellarum lumina marcent,
Convenit hibernae praenoscerè signa procellae.
Nubila si Coelo consistere, nubila ferri,
Si quæ superfundi sibi-met suspexeris, ultrò
Gramina si carpit semesa petaciùs Anser:

Si nocturna tibi Cornix canit, Hesperus Aethrae
Cum redit, innumero si cantu Graculus instat,
Si matutino fringilla resultat ab ore,
Si fugiunt volucres raptim Freta turbida Nerei,
Orchilos infestus si floricomis Hymenaeis
Ima petit Terrae, si denique parous Eritheus

a. Al. Tre-
pidus.

Succedit^a trepidae scruposae concava rupis;
Cecropias si pastus Apes vicinus ad ipsa
Castra inhibet, florumque simul libamina moestae
Proxima decerpunt: si Threiciae per aperta

b Alauda
cibus.

c Al.com-
mittunt.

Spontè Grues trepidant, nec se se^b audaciùs Aethrae
Committant pinnis, ut longo saepè volatus
Formavere super: si solvit Aranea casses,
Tenuja si toto vehit Auster licia Coelo,
Mox tempestates, & nubila tetra cientur.

Quid majora canam? Cinis en, cinis ipse repentè
Cum coit, albenti nix Terras vestit amictu,
Nix operit Terras, rutilis ubi lumina prunis
Summa rubent, errantque brevi caligine crassae

d Colhae-
re cūver-
sibus an-
terlori-
bus.

Interius nebulae, & denso jam fomes in igni
Marcescit penitus, pluvios mox arguet Austros,
^d Induit immodicis cum se-met floribus ilex,

(Indiga nam succi ligno natura rigenti est)
 Et cū flore novo, cū brachia glande gravantur
 • Vuentis Coeli sub nutrimenta latenter
 Spontè^b operata docet. quin & lentiscus amara,
 Indicium est pluviis: ter foetum concipit arbos,
 Terque novos genitrix fructus alit: ipsaque trino
 Flore renidescens tria tempora prodit arandis
 Ter prorumpentis Scillae teres erigitur flos,
 Sulsandique Solum ter monstrat tempus adesse.

^a Al. Vrt-
 sis Coeli β
 bi.

^b Al. pa-
 rata.

Sic & Crabronum rauca agmina, si volitare
 Fine sub Autumni conspexeris Aethere longo,
 Iam vespertinis primò cū commouet Ortus
 Vergilias Pelago, dices instare procellas.
 Si que Sues lentae, si lanæ sedula Nutrix,
 Si Capra dumosis errans in saltibus, ultrò
 In Venerem pergat: (quippe ollis uoidus Aër
 Excitat internum per viscera mota furorem.)
 Et tempestates, & nubila protinus atra
 Adfore praecipies; quin & gaudebit Arator.
 Quique solum iustis versabit Mensibus Anni,
 Plebe Gruum prima: gaudebit tardus Arator
 Agmine pigrarum: sic quadam lege Deorum
 His comes est Imber. Pecudes si denique Terram
 Lanigeræ fodiant, caput^c aut tendatur in Arcton,
 Cū madidus nondum per marmora turbida condit
 Plejadas Occasus, cū brumae in frigora cedit
 Frugifer Autumnus, ruet Aethra concitus Imber.
 At ne perruptis Terrarum dorsa lacunis

^c Al. ar.

In-

ARATI PHOENOMENA

*Infodiant pecudes: si vasto viscera biatu
 Discutiant terrae, veniet vis Aethere toto
 Dira procellarum, nix omnes vestiet agros,
 Nix herbas laedet teneras, nix uret aristas.
 At si contigerit plures ardere Cometas,
 Invalidas segetes torrebit siccior Aër.
 Nam quae prorumpunt Naturae legibus ultrò
 Spiramenta Soli, si justus defuit humor,
 Arida per Coelum surgentia. desuper Aethrae
 Ignescunt flammis, Mundi que impulsa calore
 Excutiunt Stellae, & crebro crine rubescunt.*

*Contemplator item, si longo plurima Ponto
 Agmina festinant volucrum, solidamq; frequentes
 Succendunt Terram, sterilis defaeciet Aestus,
 Ac sitient agri: nam quæ circumflua Tellus,
 Adluitur Pelago, coquit altam siccior Aër
 Cespitis arentis Ventis, citiusque calorem
 Sentit Humus^a sic cincta Salo: fuga protinus ergò
 Est avium in Terras: pavet hos ut viderit Aestus
 Agricola, & sicco jam deflet mergite culmos.
 Sed si tum modico producant agmina ab undis,
 Nec trepido passim versant convexa volatu,
 Laetitia est duris Pastoribus, adfore parcos
 Praesumunt imbres: sic in contraria semper
 Vota homines agimur, nostri que cupidine fructus
 Poscimus alterius dispendia: denique & ipsa
 Solers Natura, & Rerum genitalibus Ordo,
 Certa suis studiis adfixit signa futuri.*

*a Al. suc-
 cincta.*

Nam-

Namque & Ovis cupido si gramina tondeat ore
 Insaturata cibi, decerpens^a latius agros,
 Pastor id indicium pluviæ frigidæ edet.

^a Al. lac-
 tium.

Et si persultans Aries lascivius herbas
^b Adpetit, aut se-se sustollant saltibus Hoedi:
 Vel si iuge gregi cupiant haerere, nec usquam
 Matribus abscedant, & si sine fine, modoque
 Pabula delibent, cum tutas vesper adire
 Compellat caulas, monstrabunt adfore nimbos.

^b Al. ad-
 petat.

Bubus arator item trahit atræ signa procellæ;
 Lambere si lingua prima hos vestigia fortè
 Viderit, aut dextrum prosternere corpus in armum.
 Vel si prolixis auras mugitibus implent,
 Pascua linquentes vix vespere. dat Capra moti
 Rursum signa Poli, cum spinis ilicis atræ
 Multa inhiat. docet hæc eadem Sus horrida coeno,
 Gurgitis illuvie si sæpius involoatur.

Martius ipse Lupus villarum proxima oberrans,
 Affectansque locos Hominum, lectumque Laremque.
 Spontè petens, crasso consurgere nubila Coelo
 Praemonet. id parvi cum stringunt denique Mures,
 Cum gestire Solo, cum ludere fortè videntur:

^c Al. strin-
 dunt.

Portendit tibi met Canis id praesentia multam
 Tellurem fodiens. tamen hæc, tamen omina Rerum
 Adfore vel primò nimbos mos Sole docebunt,
 Vel cum curriculis lux ibit cepta secundis,
 Tertius aut verso cum venerit Ortus Olympo.

Non spernenda tibi sint talia, sed memor uni
 Adde

ARATI PHOENOMENA

*Adde aliud semper : si tertia denique signa
Proveniant, firmo venturum pectore fare:
Et transactorum solers componere Mensum
Signalaborabis, si^a sic fluxere reperta,*

^a Al. con-
fluxere.

*Nequaquam trepidare pudor persuadeat ullus
Astrorum lapsus, Astrorum protinus ortus*

^b Al. ca.

*Discute, si casus similes, ^b & Stella per Aethram
Prodidit, exacti jam summa crepuscula Mensis,
Et surgentis item primordia, conscius artis
Fare sacrae. Mensum confinia summa duorum
Caeca latent: luces haec semper se-met in octo
Inscia Lunaris tendunt facis : ipse fideli
Perquires studio: & si quid tibi fortè repertum,
Pluribus indiciis solers fulcire memento.*

AVIE-

A V I E N I
 A E S O P I C A R V M
 F A B V L A R V M
 L I B E R

Avienus THEODOSIO S. D.

Vbitanti mihi (THEODOSI optime) quonam litterarum titulo Nostri Nominis memoriã mandaremus, Fabularum Textus occurrit, quòd in his urbanè cõcepta Falsitas deceat, & non incumbat necessitas Veritatis. Nam quis Tecum de Oratione, quis de Poëmate loqueretur, cùm in utroque Litterarum Genere & Atticos Græcâ Eruditione superes, & Latinitate Romanos? Hujus ergò materiae Ducem nobis Aesopum noveris: qui respõso Delphici Apollinis monitus, ridicula orsus est, ut legenda firmaret: verùm has pro exemplo Fabulas & Socrates Divinis Operibus indidit, & Poëmati suo Flaccus aptavit,

vit, quòd in se sub jocorum communium
specie, Vitae argumenta contineant. Quas
Graecis jambis Babrius repetens, in duo
Volumina coarctavit. Phoedrus etiã par-
tem aliquam quinque in Libellos resolvit.
De his ergò usque ad quadraginta. & duas
in unum redactas Fabulas dedi: quas rudi
Latinitate compositas, Elegiis sum expli-
care conatus. Habes ergò Opus, quo Ani-
mum oblectes, Ingenium exerceas, Solici-
tudinem leves, totumq; vivendi Ordinem
cautus agnoscas. Loqui verò Arbores, Fe-
ras cum Hominibus gemere, verbis cer-
tare Volucres, Animalia ridere fecimus,
ut pro singulorum necessitatibus, vel
ab ipsis minimis, Sententia profe-
ratur. VALE.

Rustica, & Lupus I.

RUSTICA deflenti paruo iurauerat olim,
 Ni taceat, rabido quòd foret esca Lupo.
 Credulus hanc vocem Lupus audiit, & manet ipsas
 Pervigil antè fores, irrita vota gerens.
 Nam lassata puer nimiae dat membra quieti,
 Spem quoque raptori sustulit inde fames.
 Hunc ubi silvarum repetentem lustra suarum
 Iejunum conjux sensit adesse Lupa:
 Cur, inquit, nullam refers de more rapinam:
 Languida consumtis sed trahis ora genis?
 Ne mireris, ait, deceptum fraude maligna,
 Vix miserum vacua delituisse fuga:
 Nam quae praeda, rogo, quae spes contingere posset,
 Iurgia nutricis cùm mihi verba darent?
 Haec sibi dicta putet, seque hac sciat arte notari,
 Foemineam quisquis credidit esse Fidem.

Aquila, & Testudo II.

Pennatis avibus quondam Testudo locuta est,
 Si quis eam Volucrum destituisset humi.
 Protinùs è rubris conchas proferret arenis,
 Quis pretium nitido cortice Bacca daret.
 Indignans sibi met, tardo quòd sedula gressu
 Nil ageret toto, perficeretque Die.
 Ast ubi promissis Aquilam fallacibus implet,
 Experta est similem perfida lingua fidem.

AVIENI AESOPICARVM

*Et malè mercatis dum quaerit Sidera pennis,
Occidit infelix alitis ungue fero.
Tum quoque sublimes, cùm jam moreretur, in auras
Ingemuit, votis haec licuisse suis.
Nam dedit exosae post haec documenta quieti,
Non sine supremo magna labore peti.
Sic quicumque nova sublatu laude tumescit,
Dat meritò poenas, dum meliora cupit.*

Cancrì III.

*Curva retrocedens cùm fert vestigia Cancer,
Hispida saxosis terga relisit aquis.
Hunc genitrix facili cupiens praecedere gressu,
Talibus alloquiis praemonuisse datur.
Ne tibi transverso placeant haec devia, Nate,
Rursus in obliquos neu velis ire pedes:
Sed nissu contenta ferens vestigia recto,
Innocuos prono tramite siste gradus.
Cui Gnatus: Faciam, si me praecesseris, inquit,
Rectaque monstrantem certior ipse sequar,
Nam stultum nimis est, cùm tu prauissima tentes,
Alterius censor ut vitiosa notes.*

Boreas, & Phoebus IV.

*Immitis Boreas, placidusque ad Sidera Phoebus
Iurgia cum magno conseruere Ioue;
Quis prior inceptum peragat: mediumq; per Orbem
Carpebat solitum fortè viator iter.*

Con-

*Conuenit hanc potiùs liti praefigere caussam,
Pallia nudato decutienda viro.
Protinus impulsus ventis circumtonat Aether,
Et gelidus nimias depluit imber aquas.
Ille magis duplicem lateri circumdat amictum,
Turbida summos quàm trahit Aura sinus.
Sed tenuous radios paulatim crescere Phœbus
Iusserat, ut nimio surgeret igne jubar,
Donèc lassæ volens requiescere membra viator,
Deposita fessus veste federet humi.
Tunc victor docuit praesentia Numina Titan,
Nullum praemissis vincere posse minis.*

Asinus pelle Leonis indutus V.

*Metiri se quemque decet, propriisq̃ue iuari
Laudibus, alterius nec bona ferre sibi.
Ne detracta gravem faciant miracula risum,
Coeperit insolitis cum remanere malis,
Exsuuias Asinus Getuli fortè Leonis
Repperit, & spoliis induit ora nouis,
Aptauitq̃ue suis incongrua tegmina membris,
Et miserum tanto pressit honore caput.
Ast ubi terribilis animo circumstetit horror,
Pigraque praesumptus venit in ossa vigor:
Mitibus ille feris communia pabula calcans,
Turbabat pavidos per sua rura boves.
Rusticus hunc magna postquam deprendit ab aure,
Correptum vinclis, verberibusque domat.*

Et

AVIENI AEsOPICARVM

*Et simul abstracto denudans corpora tergo,
Increpat his miserum vocibus ille pecus:
Forsitan ignotos mutato marmure fallis:
At mihi, ceu quondam, semper Aselus eris.*

Ranae, & Vulpes VI.

*Edita gurgitibus, olimque immersa profundo,
Et luteis tantum semper amica vadis,
Ad superos colles, herbosaque prata recurrens
Mulcebat miseras turgida Rana Feras,
Callida quod posset gravibus succurrere morbis,
Et vitam ingenio continuare suo.
Nec se Poconio jactat cessisse Magistro,
Quamvis perpetuos curet in Orbe Deos.
Tunc Vulpes pecudum ridens astuta quietem,
Verborum vacuam prodidit esse fidem.
Haec dabit aegrotis, inquit, medicamina membris.
Pallida caeruleus cui notat ora color?
Ne sibi-met quisquam de rebus inaniter ullis,
Quas nequit, imponat, ista Fabella monet.*

Canis, & Rusticus VII.

*Haud facile est pravis innatum mentibus, ut se
Muneribus dignas, suppliciove putent.
Fortè Canis quidam nullis latratibus horrens,
Nec patulis primum rictibus ora trahens,
Mollia sed pavidæ submittens verbera caudæ,
Concitus audaci vulnera dente dabat.*

Hunc

*Hunc Dominus, ne quem probitas simulata lateret,
Iusserat in rabido gutture ferre nolam.
Faucibus & nexis crepitantia subligat aera,
Quae facili motu signa cavenda darent.
Haec tamen ille sibi credebat munera ferri,
Et similem turbam despiciebat ovens.
Tunc insultantem senior de plebe superbum
Alloquitur, tali singula voce monens:
Infelix, quae tanta rapit dementia sensum,
Munera pro meritis si cupis ista dari?
Non hoc virtutis decus ostentatur in aere:
Nequitiae testem sed geris inde sonum.*

Camelus, & Iupiter VIII.

*Contentum propriis Sapientem vivere rebus,
Nec cupere alterius nostra Fabella monet.
Indignata citò ne stet Fortuna recursu,
Atque eadem minuat, quae dedit antè, rota.
Corporis immensi fertur pecus ipse per auras,
Et magnum precibus sollicitasse Iovem.
Turpe nimis cunctis, irridendumque videri,
Insignes geminis cornibus iri boves;
Se solum nulla munitum parte Camelum,
Objectum cunctis, expositumque Feris.
Iupiter arridens, postquam sperata negavit,
Insuper & magnae sustulit auris onus.
Vive minor merito, cui sors non sufficit, inquit,
Et tua perpetuum Lioide damna geme.*

Via

Viatores, & Vrsae IX.

*Montibus ignotis, curvisque in vallibus arctum
 Cum socio quidam suscipiebat iter,
 Securus quodcunque malum Fortuna tulisset,
 Robore collato posset uterque pati.
 Dumque per inceptum vario sermone feruntur,
 In mediam praeceps convenit Vrsa viam.
 Horum alter facili comprehendens robora cursu,
 In viridi trepidum fronde pependit onus:
 Ille trahens nullo jacuit vestigia gressu,
 Exanimem fingens, spontè relisus humi.
 Continud praedam cupiens fera saeva cucurrit,
 Et miserum curvis unguibus antè leuat:
 Verùm ubi concreto riguerunt membra timore,
 (Nam solitus mentis liquerat ossa calor)
 Tunc olidum credens, quamvis jejuna, cadaver
 Deferit, & lustris conditur Vrsa suis.
 Sed cùm securi paulatim in verba redissent,
 Liberior justo, qui fuit antè fugax,
 Dic, Sodes, quidnam trepido tibi retulit Vrsa?
 Nam secreta diu, multaue verba dedit.
 Magna quidè monuit: tamè haec quoq; maxima ius-
 Quae misero semper sunt facienda mihi. sit,
 Ne facile alterius repetas consortia, dixit,
 Rursus ab insana ne capiare Fera.*

Eques Calvus X.

*Calvus Eques capiti solitus religare capillos,
 Atque alias nudo vertice ferre comas.
 Ad campum nitidis venit conspectus in armis,
 Et facilem fraenis flectere coepit Equum.
 Hujus ab aduerso Boreae spiramina perflant,
 Ridiculum, Populo conspiciente, caput.
 Nam mox dejecto nituit frons nuda galero,
 Discolor apposita quae fuit antè coma.
 Ille sagax, tantis quòd risus millibus esset,
 Distulit admota calliditate jocum.
 Quid mirum, referens, positos fugisse capillos,
 Quem priùs aequaevae deseruere comae?
 Ridiculus cuiquam cum sis, absolvere te-met
 Opposita Veri cum ratione stude.*

Olla aerea, & lutea XI.

*Eripiens geminas ripis cedentibus Ollas,
 Insanis pariter flumen agebat aquis.
 Sed diversa duas Ars, & Natura creavit,
 Aerae prior fusa est, altera ficta luto.
 Disspar erat fragili, & solidae concordia motus,
 Incertumque vagus Amnis habebat iter.
 Ne tamen elisam confringeret Aerea testam,
 Iurabat solitam longiùs ire viam.
 Illa timens ne quid levibus graviora nocerent,
 Et quia nulla brevi cum meliore Fides,*

Z *Quam.*

AVIENI AESOPICARVM

*Quamvis securam verbis me feceris, inquit,
Non timor ex animo decutiendus erit.
Nam me siue tibi, seu te mihi conferat unda,
Semper ero ambobus subdita sola malis.
Pauperior caveat se se sociare Potenti;
Namque fides illi cum parili melior.*

Rusticus, qui Thesaurum invenerat XII.

*Rusticus impresso molitus vomere Terram,
Thesaurum sulcis profuluisse videt.
Mox indigna animo properante reliquit aratra,
Semina compellens ad meliora boves.
Continuò supplex Telluri construit Aram,
Quae sibi depositas spontè dedisset opes.
Hunc Fortuna novis gaudentem provida rebus,
Ammonet indignam se quoque thure dolens.
Nunc inventa meis non profers munera Templis,
Atque alios maioris participare Deos.
Sed cum subrepto fueris tristissimus auro,
Me primam lacrymis sollicitabis inops.
Non me ridenti, sed tristi cernere vultu
Fas erit, & vacua sint tibi vota tua.
Unius accepto peccat grave quisque talento,
Si, quod ad hoc sumsit, imputat hoc alii.*

Taurus, & Leo XIII.

*Immensum Taurus fugeret cum fortè Leonem,
Tutaque desertis quaereret antra viis:*

Spe-

*Apelancam reperit, quam tunc hirsutus habebat,
 Cinipbii Ductor qui gregis esse solet.
 Pòst ubi summissa meditantem irrumpere fronte
 Oboius obliquo terruit ore Caper.
 Tristis abit, longaque fugax de valle locutus;
 Nam timor expulsus iurgia ferre vetat:
 Non te demissis setosum putide barbis,
 Illum, qui superest, consequiturque, tremo.
 Nam si discedat, nosces stultissime quantum
 Discrepet à Tauri viribus Hircus olens.
 Dum cupis illatum tibi met persolvere damnum,
 Absque tui damno hoc-ce caveto fore.*

Simia, & Iupiter XIV.

*Iupiter in toto quondam quaesiverat Orbe
 Munera natorum quis meliora daret.
 Certatim ad Regem currit genus omne Ferarum,
 Permissumque Homini cogitur ire Pecus.
 Sed nec squamigeri desunt ad iurgia Pisces,
 Vel quidquid Volucrum purior aura vehit.
 Inter quos trepidae ducebant pignora Matres,
 Iudicio tanti discutienda Dei.
 Tunc brevis in formem traheret cum Simia Natum,
 Ipsum etiam in risum compulit ire Iovem.
 Hanc tamen ante alias rupit turpissima vocem,
 Dum generis crimen sic abolere cupit.
 Iupiter hoc norit, maneat victoria si quem
 Iudicio superst omnibus iste meo.*

AVIENI AESOPICARVM

*Ergò mos Homini est, quidquid sibi fecerit ipse.
Vile licèt maneat, comprobat ipse tamen.
Nolo velis rerum quidquam laudare tuarum,
Alterius nisi sint ore probata priùs.*

Grus, & Pavo XV.

*Treiciam Volucrem fertur Iunonius Ales
Communi sociam continuisse cibo.
Namque inter varias fuerat discordia formas,
Magnaque de facili iurgia lite trahunt.
Quòd sibi multimodo fulgerent membra decore,
Caeruleam facerent livida terga Gruem.
Et simul erectae circumdans tegmina caudae,
Sparserat arcanum rursus in Astra jubar.
Illalicèt nullo pennarum certet honore,
His tamen insultans vocibus usa datur:
Quamvis innumerus plumas variauerat ordo,
Mersus humi semper florida terga geris.
Ast ego deformi sublimis in Aëre penna,
Proxima Sideribus, Numinibusque feror.
Si quadam virtute nites, ne despice quemquam,
Ex alia quadam forsàn & ille nitet.*

Quercus, & Arundo XVI.

*Montibus è summis radicitus eruta Quercus
Decidit, insani turbine victa Noti.
Quam tumidis subter decurrens alueus undis
Suscipit, & fluuio praecipitante rapit.*

*Verùm ubi diuersis impellitur ardua ripis
 Infragiles calamos, grande resedit onus.
 Tunc sic exiguo connectens cespite ramos,
 Miratur liquidis quòd stet Arundo vadis.
 Se quoque tam vasto nec dum consistere trunco,
 Ast illam tenui cortice ferre minas.
 Stridula mox blando respondit Canna susurro,
 Seque magis tutam debilitate docet.
 Tu rapidos, inquit, ventos, saevasque procellas
 Despicis, & totis viribus acta ruis.
 Ast ego surgentes paullatim demoror Austros
 Et quamois leuibus provida cedo Notis.
 In tua praeruptus offendit robora Nimbis:
 Motibus Aura meis ludificata perit.
 Haec nos dicta monent, magnis obistere frustra,
 Paullatimque truces exsuperare minas.*

Tigris, & Venator XVII.

*Venator jaculis haud irrita vulnera torquens,
 Turbabat rabidas per sua lustra Feras.
 Tunc pavidis audax cupiens succurrere Tigris,
 Verbere commotus iussit adesse minas.
 Ille tamen solito contorquens tela lacerto,
 Nunc tibi qualis eram, nuntius iste refert.
 Et simul emissum transegit viscera ferrum,
 Perstrinxitque citos hasta cruenta pedes.
 Molliter affixum traheret cum saucia telum,
 A trepida fertur Vulpe retenta diu.*

Dic,

AVIENI AEsOPICARVM

*Dic quis ille foret, qui talia vulnera ferret,
Aut ubinam jaculum delituisse agens?
Illa gemens, fractoque loqui vix murmure coepit:
Nam solitas voces ira, dolorque rapit:
Nulla quidem medio convenit in aggere forma,
Quaeque oculis olim sit repetenda meis:
Sed cruor, & validis in Nos directa lacertis,
Ostendunt aliquem tela fuisse virum.
Bruta licet soleant animalia jure timeri,
Omnibus est illis plus metuendus Homo.*

Iuvenci, & Leo XVIII.

*Quattuor immensis quondam per prata Iuencis
Fertur amicitiae tanta fuisse Fides,
Ut simul emissos nullus divelleret error,
Rursus & è pastu Turba rediret ovans:
Hos quoque collatis inter se cornibus ingens
Dicitur in silvis pertimuisse Leo,
Dum metus oblatam prohibet tentare rapinam,
Et conjuratos borret adire Boves.
Sed, quamvis audax, fatisque immanior esset,
Taurorum solus viribus impar erat.
Protinus aggreditur pravis insistere verbis,
Collisum cupiens dissociare Pecus.
Sed postquam dictis Tauros disjunxi tacerbis,
Invasit miserum, diripuitque Gregem.
Tunc quidam ex ipsis, vitam servare quietam
Qui cupit, ex nostra discere morte potest:*

Néoe

*Néve citò admotus verbis fallacibus aures
Impleat, aut veterem deferat ante fidem.*

Abies, & Dumus XIX.

*Horrentes Dumos Abies pulcerrima risit,
Cum facerent formae jurgia magna suae.
Indignum referens cunctis certamen haberi,
Quos meritis nullus consociaret honor.
Nam mihi deductum surgens in nubila corpus
Verticis erectas tollit in astra comas.
Puppibus & patulis media cum sede locamur,
In me suspensos explicat aura sinus.
At tibi deformem quod dant spineta figuram,
Despectum cuncti prateriere Viri.
Ille refert: nunc laeta quidem bona sola fateris,
Et nostris frueris imperiosa malis.
Sed cum pulcra minax succidet membra securis,
Quam velles spinas tunc habuisse meas?
Nemo suae carnis nimium laetetur honore,
Ne vilis factus post sua damna gemat.*

Piscator, & Piscis XX.

*Piscator solitus praedam suspendere seta.
Exigui Piscis vile traherat onus.
Sed postquam superas captum perduxit ad auras,
Atque avido fixum vulnus ab ore tulit:
Parce precor lacrymis supplex ita dixit, obortis:
Nam quanta ex nostro corpore damna feres?*
Nunc

AVIENI AESOPICARVM

*Nunc me saxosis Genitrix secunda sub antris
Fudit, & propriis ludere iussit aquis:
Tolle minas, tenerumque tuis sine crescere Mensis:
Haec tibi me rursus littoris ora dabit.
Protinus immensi depastus caerulea Ponti,
Pinguior ad calamum spontè recurro tuum.
Ille nefas captum referens absolvere Piscem:
Difficiles queritur casibus esse vices.
Nam miserū est, inquit, praesentē amittere praedā,
Stultius & rursus vota diurna sequi.
Incerta pro Spe non munera certa relinque,
Ne rursus quaeras, fortè nec inuenias.*

Rusticus, & Avis XXI.

*Parvula progeniem Terrae mandaverat Ales,
Quā stabat viridi cespite flava seges.
Rusticus hanc fragili cupiens decerpere culmo,
Vicinam supplex fortè petebat opem.
Sed vox implumes turbavit credula nidos,
Suaferat & Laribus continuare fugam.
Cautior hos remeans prohibet discedere Mater:
Nam, quid ab externis perficietur? ait.
Ille iterum caris operam mandavit amicis:
At Genitrix rursus tutior inde manet.
Sed, postquam curvas Dominum comprehendere falces,
Frugibus & veram sensit adesse manum:
Nunc, ait, o miseri dilecta relinquite rura,
Cum Spem de propriis viribus ille petit.*

Invidus, & Avarus XXII.

*Iupiter ambiguas Hominum praedicere mentes,
 Ad Terras Phoebum misit ab Arce Poli.
 Tunc duo diversis poscebant munera votis:
 Namque alter Cupidus, Invidus alter erat.
 His se-se medium Titan scrutatus utrumque
 Obtulit, & precibus ut peteretur, ait.
 Praestabit facilis: nam quaeque rogaverit unus,
 Protinus haec alter congeminata feret.
 Sed cui longa jecur nequeat satiare cupido,
 Distulit admotas in nova damna preces:
 Spem sibi confidens alieno crescere voto,
 Sequē ratus solum munera ferre duo.
 Ille ubi captantem socium sua praemia vidit,
 Supplicium proprii corporis optat ovans.
 Nam petit extinctus ut lumine degeret uno,
 Alter ut hoc duplicans vivat utroque carens.
 Tunc sortem sapiens humanam risit Apollo,
 Invidiaeque malum rettulit ipse Iovi.
 Quae dum proventis aliorum gaudet iniquis,
 Laetior infelix & sua damna cupit.*

Statuarius XXIII.

*Venditor insignem referens de marmore Bacchum
 Expositum pretio fecerat esse Deum.
 Nobilis hunc quidam, funesta in sede sepulcri
 Mercari cupiens, compositurus erat.*

AVIENI AESOPICARVM

*Alter adoratis ut ferret munera Templis,
 Redderet & sacro debita vota loco:
 Nunc, ait, ambiguum facies de mercibus omen,
 Cum spes in pretium munera dispar agit.
 Et me defunctis seu malis tradere Diuis,
 Sive decus busti, seu velis esse Deum.
 Subdita namque tibi est magni reverentia Fati,
 Atque eadem retines funera nostra manu.
 Convenit hoc illis, quibus est permissa potestas,
 An praestare magis, seu nocuisse velint.*

Venator, & Leo XXIV.

*Certamen longa protractum lite gerebant
 Venator quondam nobilis, atque Leo.
 Hi cum perpetuum cuperent in iurgia finem,
 Edita continuo forte sepulcra vident.
 Illic docta manus flectentem colla Leonem,
 Fecerat in gremio procubuisse viri.
 Scilicet affirmans pictura teste superbum
 Se fieri: extinctam nam docet esse Feram.
 Ille graves oculos ad inania signa retorquens,
 Infremit, & rabido pectore verba dedit.
 Irritate generis subiit fiducia nostri,
 Artisicis testem si cupis esse manum:
 Quod si nostra novum caperet solertia sensum,
 Sculperet ut docili pollice saxa Leo.
 Tunc hominem adspiceres oppressum murmure magno,
 Conderet ut rabidis ultima Fata genis.*

Puer,

Puer, & Fur XXV.

*Flens Puer extremam putei confedit ad oram,
Vana supervacuis rictibus ora trahens.
Callidus hunc lacrymis postquam Fur vidit abortis,
Quaenam tristitiae, sit modò causa, rogat?
Ille sibi abrupti fingens discrimina funis,
Atque auri queritur defiluisse cadum.
Nec mora, sollicitam traxit manus improba vestem,
Exutus putei protinus ima petit.
Parvulus exiguo circundans pallia collo,
Sentibus immersus delituisse datur.
Sed post fallacis suscepta pericula voti
Tristior amissa veste resedit humi.
Dicitur his solers vocem rupisse querelis,
Et gemitu summos sollicitasse Deos:
Perdita quisquis erit, posthàc benè pallia credat,
Qui putat in liquidis quòd natet urna vadis.
Nemo nimis cupidè sic res desideret ullas,
Ne plus cùm cupiat, perdat, & id quod habet.*

Leo, & Capella XXVI.

*Viderat excelsa pascentem rupe Capellam,
Cominùs esuriens cùm Leo ferret iter.
Et prior: Heus, inquit, praeruptis ardua saxis
Linque, nec hirsutis pascua quaere jugis.
Sed cytisi croceum per prata virentia florem,
Et glaucas salices, & thyma grata pete.*

AVIENI AESOPICARVM

*Ille gemens, desiste, precor, fallaciter, inquit,
 Securam placidis insimulare dolis.
 Vera licet moveas, majora pericula tollas,
 Tu tamen his dictis non facis esse fidem.
 Nam quamvis rectis constet sententia verbis,
 Suspectam hanc rabidus Consiliator habet.
 Ne citius blandis cujusque credito Dictis:
 Sed, si sint fidei, respice quid moneant.*

Cornix, & Vrna XXVII.

*Ingentem sitiens Cornix adspexerat Vrnam,
 Quae minimam fundo continuisset aquam.
 Hanc enixa diu planis effundere campis,
 Scilicet ut nimiam pelleret inde sitim:
 Postquam nulla viam Virtus dedit, admouet omnes
 Indignata nova calliditate dolos:
 Nam brevis immersis adcrescens sponte lapillis,
 Potandi facilem praebuit unda viam.
 Viribus haec docuit, quam sit Prudentia major,
 Quam coeptum Volucris explicuisset opus.*

Rusticus, & Iuvencus XXVIII.

*Vincla recusanti, dedignantique Iuenco
 Aspera mordaci subdere colla jugo:
 Rusticus obliqua succidens cornua falce,
 Credidit insanam defremuisse Pecus.
 Cantus & immenso cervicem innectit aratro:
 Namque erat hic cornu promptior atque pede.*
 Sci-

*Scilicet ut longus prohiberet verbera temo,
 Néve ietus faciles ungula saeva daret.
 Sed postquam irato detractans vincula collo,
 Immeritam vacuo calce fatigat humum:
 Continuò eversam pedibus dispergit arenam
 Quam ferus in Domini ora sequentis agit.
 Tunc sic informi squalentes pulvere crines
 Discutiens, imo pectore victus ait:
 Nimirum exemplum Naturae deerat iniquae,
 Quà fieri posses cum ratione nocens.*

Satyrus, & Viator XXIX.

*Horrida congestis cum flaret Bruma pruinis
 Cunctaque durato stringeret arua gelu:
 Haesit in adversa membrorum mole Viator,
 Perdita nam prohibet semita ferre gradum.
 Hunc nemorum custos fertur miseratus in antro
 Exceptum Satyrus continuisse suo.
 Quem simul adspiciens ruris miratur alumnus,
 Vimque Homini tantam protinus esse pavet:
 Nam, gelidos artus vitae ut revocaret in usum,
 Afflatus calido solverat ore manus.
 Sed cum depulso cepisset frigore laetus
 Hospitis eximia sedulitate frui:
 Namque illi agrestem cupiens ostendere vitam,
 Silvarum referens optima quaeque dabat:
 Obtulit & calido plenum cratera Lyaeo,
 Laxet ut infusus frigida membra tepor.*

AVIENI AEsOPICARVM

*Ille ubi ferventem labris contingere testam
 Horruit: argenti rursus ab ore sufflat.
 Obstupuit duplici monstro perterritus hospes,
 Et pulsus filiois longius ire jubet.
 Nolo, ait, ut nostris unquam successerit antris.
 Tam diversa duo, qui simul ore ferat.
 Qui benè colloquitur coram; sed postea pravè:
 Hic erit inoisus, bina quod ora gerat.*

Rusticus, & Sus XXX.

*Vastantem segetes, & pingua culta ruentem
 Liquerat abscissa Rusticus aure Suem,
 Ut memor accepti referens monumenta doloris,
 Ulteriùs teneris parceret ille satis.
 Rursus in excepti depensus crimine campi,
 Perdidit indultae perfidus auris onus.
 Nec mora, praedictae segeti caput intulit horrens.
 Poena sed indignum congeminata facit.
 Tunc Domini captum mensis dedit ille superbis,
 In varias epulas plurima frustra secans.
 Sed cum consumti Dominus cor quaereret Apri,
 Impatiens fertur quòd rapuisse cocus:
 Rusticus hoc justam verbo compefcuit iram,
 Affirmans stultum non habuisse Suem.
 Nam cur membrorum toties in damna redisset,
 Atque uno demens posset ab hosti capi.
 Haec illos descripta monent, qui sapius ausi,
 Nunquam peccatis abstinuere manus.*

Mus, & Bos XXXI.

*Ingentem fertur Mus quondam parvus oberrans
Ausus ab exiguo laedere dente Bovem.
Verum ubi mordaci confecit vulnera rostro,
Tutus in anfractus conditur inde suos.
Ille licet vasta tororum cervice minetur,
Non tamen iratus, quem petat, ille videt.
Tunc indignantem justo sermone fatigans,
Distulit hostiles calliditate minas:
Non quia magna tibi tribuerunt membra parètes,
Viribus effectum constituere tuis.
Disce tamen brevibus quae sit fiducia Monstris,
Et faciat quicquid parvula turba cupit.*

Rusticus, & Hercules XXXII.

*Haerentem luteo sub gurgite Rusticus axem
Liquerat, & nexos ad juga tarda boves.
Frustra depositis confidens Numina votis
Ferre suis rebus, cum resideret, opem.
Cui rector summis Tirynthius infit ab Astris:
(Nam vocat hunc supplex in sua vota Deum)
Perge laborantes stimulis agitare juvencos,
Et manibus pigras disce juvare rotas.
Tunc quoque congressus, majoraque viribus ausus,
Fac Superos animis conciliare tuis.
Disce tamen pigris non flecti Numina votis,
Praesentesque adhibe, cum facis ipse, Deos.*

An-

Anser, & Rusticus XXXIII.

*Anser erat cuidam pretioso germine foeta,
Ovaque quae nidis aurea saepè daret.
Fixerat hanc Volucris legem Natura superbae,
Ne liceat pariter munera ferre duo.
Sed Dominus cupidum sperans vanescere votum,
Non tulit exosas in sua lucra moras.
Grande ratus pretium Volucris de morte referre,
Qui tam continuo munere dives erat.
Postquam nuda minax egit per viscera ferrum,
Et vacuam solitis foetibus esse videt:
Ingemuit tantae deceptus crimine fraudis.
Nam poenam meritis rettulit inde suis.
Sic qui cuncta Deos uno malè tempore poscunt,
Iustius his etiam vota Divina negant.*

Formica, & Cicada XXXIV.

*Quisquis torpentem passus transire juventam,
Nec timuit vitae providus antè suae:
Confectus senio, postquam gravis adfuit aetas,
Heu, frustrà alterius saepè rogavit opem.
Solibus obreptos Hiemi Formica labores
Distulit, & brevibus condidit antè cavis.
Verùm ubi candentes suscepit Terra pruinas,
Arvaque sub gelido delituere gelu,
Pigra nimis, tantos non aequans corpore nimbos,
In propriis Laribus humida grana legit.*

Dis-

*Discolor hanc precibus supplex alimenta rogabat,
Quae quondam querulo ruperat arua sono.
Se quoque maturas cum tunderet area messes,
Cantibus aestivos explicuisse dies.
Parvula tunc ridens, sic est affata Cicadam:
(Nam vitam pariter continuare solent)
Mi quoniam summo substantia parta labore est,
Frigoribus mediis otia longa traho.
At tibi saltandi nunc ultima tempora restant,
Cantibus est quoniam Vita peracta prior.*

Simia, & Gnati XXXV.

*Fama est, quod geminum profandens Simia partum,
Dividit in varias pignora nata vices.
Namque unum caro Genitrix eduxit amore,
Alterius odiis exsaturata tumet.
Coeperit ut fetam graoior terrere tumultus,
Dissimili Gnatos conditione rapit.
Dilectum manibus, vel pectore gestat amico,
Contemtum dorso suscipiente levat.
Sed cum lassatis nequeat consistere plantis,
Oppositum fugiens sponte relinquit onus.
Alter at hirsuto circumdans brachia collo
Haeret, & invita cum Genitrice fugit.
Mox quoque dilecti succedit in oscula fratris
Seroatus, vetulis unicus heres avis.
Sic multos neglecta juvant, atque ordine verso,
Spes humiles rursus in meliora refert.*

Vitulus, & Bos XXXVI.

*Pulcer, & intacta Vitulus cervice ressaltans,
 Scindentem assidue viderat arua Bovem.
 Nec pudet, heus, inquit, longaevo vincula collo
 Ferre, nec expositis otia nosse jugis:
 Cum mihi subjectas pateat discursus in herbas,
 Et nemorum liceat rursus opaca sequi.
 At senior, nullam verbis compulsus in iram,
 Vertebat solitam vomere fessus humum,
 Donec deposito per prata liceret aratro,
 Molliter herbofo procubuisse toro.
 Mox vitulum sacris innexum respicit Aris,
 Admotum cultro cominus ire propè.
 Hanc tibi tristis, ait, dedit indulgentia mortem,
 Expertem nostri quae facit esse jugi.
 Proderit ergò graves quamvis perferre labores,
 Otia quàm tenerum mox peritura pati.
 Est Hominum Sors ista, magis felicibus ut mors:
 Sit cita, cum miseros vita diurna regat.*

Canis, & Leo XXXVII.

*Pinguior exhausto Canis occurrisse Leoni.
 Fertur, & insertis verba dedisse jocos.
 Nonne vides duplici tendantur ut ilia tergo,
 Luxuriet quæ toris nobile pectus? ait.
 Proximus humanis ducor post otia mensis,
 Communem capiens largius ore cibum;*

Sed

*Sed quod crassa, malum, circumdat guttura ferrum,
Ne custodita fas sit abire domo.*

*At tu magna diu moribundus lustra pererras,
Donec se silois obuia praeda ferat.*

*Perge igitur nostris tua subdere colla catenis,
Dum liceat faciles promeruisse dapes.*

*Protinus ille gravem gemitu collectus in iram,
Atque ferox animi nobile murmur agit.*

*Vade, ait, & meritis modum cervicibus infer,
Compensentque tuam vincula dura famem.*

*At mea cum vacuis libertas redditur antris,
Quamvis jejunos quaelibet arca peto.*

*Has illis epulas potius laudare memento,
Qui libertatem postposuere gulae.*

Piscis fluviatilis, & marinus XXXVIII.

*Dulcibus è stagnis fluviotorrente coactus,
Aequoreas praeceps Piscis obibat aquas.*

*Illic squamigerum despectans improbus agmen,
Eximium se se nobilitate refert.*

*Non tulit exemplum patrio de gurgite Phoca,
Verbaque cum salibus asperiora dedit.*

*Vana laboratis aufer mendacia dictis,
Quaeque refutari te quoque teste valent.*

*Nam quis erit potior Populo spectante probabo,
Sipariter captos humida lina trahant.*

*Tunc me nobilior magno mercabitur auro:
Te simul aere brevi debile Vulgus emet.*

AVIENI AESOPICARVM

*Quisquis ab externis nuper deuenerit oris,
Non decet indigenis ut velit esse prior.*

Miles, & Lituus XXXIX.

*Voverat attritus quondam per praelia Miles,
Omnia suppositis ignibus arma dare:
Vel quae victori moriens sibi turba dedisset,
Vel quidquid profugo posset ab hoste capi.
Interea votis Sors adfuit, & memor arma
Cooperat accenso singula ferre rogo.
Tunc Lituus rauco deflectens murmure culpam,
Immeritum flammis se docet esse prius.
Nulla tuos, inquit, petierunt tela lacertos,
Viribus affirmes quae tamen acta meis.
Sed tantum ventis, & cantibus arma coëgi,
Hoc quoque submisso testor & Astra sono.
Ille resultantem flammis crepitantibus addens,
Nunc te major, ait, poena, dolorque rapit.
Nam licet ipse nihil possis tentare nec ausus,
Saevior hoc, alios quod facis ipse malos.*

Pardus, & Vulpes XL.

*Distinctus maculis, & pulcro pectore Pardus
Inter consimiles ibat in arua Feras.
Et quod nulla graves variarent terga Leones,
Protinus his miserum credidit esse genus.
Cetera sordenti damnans Animalia vultu,
Solus in exemplum nobilitatis erat.*

Hunc

*Hunc arguta novo gaudentem Vulpes amictu
 Corripit, & vanas approbat esse notas.
 Vade, ait, & pictae nimum confide iuventae,
 Dum mihi consilium pulerius esse queat.
 Miremurq; magis quos munera Mentis adornant,
 Quàm qui Corporeis enituère bonis.*

Nimbus, & Testa XLI.

*Impulsus ventis, & pressa nube coactus,
 Ruperat hibernis se gravis Imber aquis.
 Cùmque per effusas stagnaret turbine Terras,
 Expositum campis fictile pressit opus.
 Mobile namque lutum tepidus prius instruit Aër,
 Discat ut admoto rectius igne coqui.
 Tunc Nimbus fragilis perquirat nomina Testae.
 Immemor illa sui, Amphora dicor, ait.
 Nunc me docta manus rapiente volumina gyro,
 Molliter obliquum iussit habere latus.
 Haecenus hac, inquit, liceat constare figura:
 Nam te subiectam diluet Imber aquis.
 Et simul accepto violentius amne fatiscens,
 Pronior in tenues victa cucurrit aquas.
 Infelix, quae magna sibi cognomina sumens,
 Ausa pharetratis nubibus ista loqui.
 Haec poterunt miseros post haec exempla minere,
 Subdita nobilibus ut sua Fata gemant.*

Lupus, & Hoedus XLII.

Fortè Lupum melior cursu deluserat Hoedus,
 Proxima vicinis dum petit arua caesis.
 Inde fugam recto tendens in moenia cursu,
 Inter lanigeros adstitit ille greges.
 Impius hunc Raptor mediamque secutus in Urbem,
 Tentat compositis sollicitare dolis.
 Nónne vides, inquit, cunctis ut víctima Templis
 Immerita pecudum morte cruentet humum?
 Quod nisi securo valeas te reddere campo,
 Heu, mihi vittata tu quoque fronte cades.
 Ille refert: modò, quam metuis, precor, exue curam,
 Et tecum viles, improbe, tolle minas.
 Nam sat erit sacrum Divis fudisse cruorem,
 Quàm rapidi fauces exsaturare Lupi.
 Sic quoties duplici subduntur tristia casu;
 Expedit insignem promeruisse necem.

EPIGRAMMATA VARIA,

Q V AE

RVFFI FESTI AVIENI

CIRCUNFERVNTVR

NOMINE

SIRENVVM ALLEGORIA

SIRENES varios cantus Acheloja proles,
 Et solitae miros ore ciere modos:
 Illarum voces, illarum Musa movebat
 Omnia, quae Thymele Carmina dulcis habet.
 Quod tuba, quod litui, quod cornua rauca queruntur,
 Quodque foraminibus tibia mille sonat:
 Quodque leves calami, quod suavis cantat Aëdon,
 Quod lyra, quod cytharae, quod moribundus Olor.
 Illectos Nautas, dulci modulamine vocis,
 Mergebant avidae fluctibus Ioniis.
 Sanguine Sysiphio generatus magnus Ulysses,
 * Hac tutos sola praestitit arte suos
 Ille vit cera Sociorum Callidus aures,
 Atque suas vinclis praebuit ipse manus.
 Transiit scopulos, & hospita littora Classis:
 Illae praecipites desiluere freto.
 Sic blandas voces, nocituraque Carmina vicit,
 Sic tandem exitio Monstra canora dedit.

* Al. Et
 tutos soli-
 ta.

RVF

RVFFVS FESTVS AVIENVS V.C.
FLAVIANO MYRMEICO V.C.

SVO SALVTEM

- *Quà venit Ausonias, Austro duce, Poenus ad oras,
Si jam fortè tuus, Libycæ rate, misit agellus.
Punica Mala tibi, Tyrrhenum vecta per Aequor;
Quæso aliquid nostris gustatibus inde relaxis.
Sic tua cuncta ratis plenis secet Aequora velis,
Spumanti cum longa trahit vestigia sulco,
Romuleique Fari fauces illæsa relinquat.
Sic licet illa ratis quàm miserit alta Corinthos
Adria consurgente Notus, quàm prospicit Aestus,
• Quàmve suis opibus cumularit Hiberia dives,
Soluerit aut Libycæ quàm lactus Navita Portu.*

*Sed forsàn quæ sint, quæ postcā Mala, requiras,
Illa precor mittas spisso quibus arcta cohaeret
Granorum foetura situ, castrisque sedentes,
Vt quaedam turmae socio latus agmine quadrant;
Multiplicemq; trahunt per mutua vellera pallam.
Vnde ligant teneros ex agmine flammea casses;
Tunc ne pressa gravi sub pondere grana liquecant,
Divisere domos, & pondera partibus aequant.*

*Haec ut, Amice, petam, cogunt fastidia longis
Nata Malis, & quod penitus fellitùs amarans
Ora sapor, nil dulce meo finit esse palato.
Horum igitur succo forsàn fastidia solvens
Ad solitas revocer mensis redeuntibus escas.*

Nec

*Nec tantum miseri videar possessor agelli,
 Ut genus hoc arbor nullo mihi floreat horto:
 Nascitur* ex multis onerat sua brachia pomis:
 Sed gravis austerum fert succus ad ora saporem.
 Illa autem Libycas quae se sustollit ad auras,
 Mitescit meliore Solo, Coeliq̃ue tepentis
 Nutrimenta trahens succo se nectaris implet.*

* Al. c.

AVIENVS V. C. AD AMICOS DE AGRO

R VRE morans quid agā, respondi pauca, rogatus,
 Manē Deum exoro, famulos* post, arvaq̃; viso:
 Partitusq̃ue meis iustos indico labores.
 Inde lego, Phoebumq̃ue cio, Musamq̃ue laceſso.
 Tunc oleo corpus fingo, molliq̃ue Palaestra
 Stringo libens animo, gaudensq̃ue, ac foenore liber
 Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, coeno, quiesco.

* Al. post
 arva reui-
 so.

M A D R I D I,

Ex Officina Francisci Martinez.

Anno cId Idc xxxiv.